

Rīgas rajona tiesa

**RĪGAS RAJONA TIESAS (JŪRMALĀ)
PRAKSES APKOPOJUMS VIENKĀRŠOTĀS PROCEDŪRAS LIETĀS
(2023. – 2024. gads)**

Apkopojumu sagatavoja tiesneša palīgs **Dmitrijs Miņejevs**
tiesneses **Madaras Štorhas** vadībā

JŪRMALA 2025

SATURS

IEVADS	5
1. NOLĒMUMOS BIEŽĀK CITĒTĀ JUDIKATŪRA	6
2. NOLĒMUMOS BIEŽĀK CITĒTĀ DOKTRĪNA UN TIESĪBU LITERATŪRA	7
I. PARĀDA PIEDZIŅA UZ AIZDEVUMA LĪGUMA PAMATA	8
1. PRASĪBAS PIETEIKUMA ATSTĀŠANA BEZ VIRZĪBAS.....	8
1.1. <i>Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts (piedzenamās summas aprēķins).....</i>	8
1.2. <i>Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkts un 129. panta otrās daļas trešais punkts (prasību pamatojošie apstākļi).....</i>	10
1.3. <i>Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 8. punkts (prasības pieteikumam pievienoto dokumentu saraksts)</i>	22
1.4. <i>Civilprocesa likuma 128. panta trešā daļa un 85. panta otrā daļa un trešās daļas 2. teikums (prasītāja pārstāvja pienākums pievienot prasības pieteikumam pilnvaru vai citu dokumentu, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu celt prasību)</i>	22
1.5. <i>Civilprocesa likuma 56.² panta pirmās daļas 5. punkts un 133. panta pirmās daļas 2. punkts (pienākums iesniegt dokumentu tulkojumu).....</i>	23
2. ATTEIKŠANĀS PIEŅEMT PRASĪBAS PIETEIKUMU	24
2.1. <i>Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 2. punkts (prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesību).....</i>	25
2.2. <i>Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 6. punkts (lieta nav piekritīga šai tiesai).....</i>	26
2.3. <i>Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 10. punkts (nav pievienota pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu celt prasību)</i>	29
3. SPRIEDUMI.....	29
II. PARĀDA PIEDZIŅA UZ PĀRVALDĪŠANAS LĪGUMA PAMATA.....	35
1. PRASĪBAS PIETEIKUMA ATSTĀŠANA BEZ VIRZĪBAS.....	35
1.1. <i>Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.¹ punkts (prasītāja personas dati) .</i>	35
1.2. <i>Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.³ punkts (prasītāja pārstāvja personas dati).....</i>	35
1.3. <i>Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts (piedzenamās summas aprēķins).....</i>	35
1.4. <i>Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkts (prasību pamatojošie apstākļi).....</i>	37
1.5. <i>Civilprocesa likuma 129. panta otras daļas 3. punkts (dokumenti, kas apstiprina apstākļus, uz kuriem prasījums pamatots)</i>	39
2. SPRIEDUMI.....	39
III. PARĀDA PIEDZIŅA UZ PAKALPOJUMA LĪGUMA PAMATA	44
1. PRASĪBAS PIETEIKUMA ATSTĀŠANA BEZ VIRZĪBAS.....	44

1.1. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1. ² punkts (atbildētāja deklarētā dzīvesvieta).....	44
1.2. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts (piedzenamās summas aprēķins).....	44
1.3. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkts un 129. panta otrās daļas 3. punkts (prasību pamatojošie apstākļi)	45
1.4. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 6. un 7. punkts (prasības pamats un prasījumi)	47
2. ATTEIKŠANĀS PIEŅEMT PRASĪBAS PIETEIKUMU SAKARĀ AR ATBILDĒTĀJA MAKSĀTNESPĒJAS PROCESU	47
3. TIESVEDĪBAS APTURĒŠANA SAKARĀ AR ATBILDĒTĀJA MAKSĀTNESPĒJAS PROCESU	48
IV. ZAUDĒJUMU PIEDZIŅA	52
1. PRASĪBAS PIETEIKUMA ATSTĀŠANA BEZ VIRZĪBAS (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 128. PANTA OTRĀS DAĻAS 5. PUNKTS</i>)	52
2. ATTEIKŠANĀS PIEŅEMT PRASĪBAS PIETEIKUMU	53
3. SPRIEDUMI.....	54
V. PARĀDA PIEDZIŅA UZ CITIEM PAMATIEM	59
1. PARĀDA PIEDZIŅA UZ LIKUMISKĀS NOMAS PAMATA	59
2. NEIZMAKSĀTĀS DARBA SAMAKSAS UN ATLAISĀNAS PABALSTA PIEDZIŅA	62
3. PARĀDA PIEDZIŅA NO BŪVNICĪBAS PROCESA DALĪBNIEKU LĪGUMSAISTĪBĀM.....	63
4. PARĀDA PIEDZIŅA UZ ĪRES LĪGUMA PAMATA	64
5. UZTURLĪDZEKĻU PARĀDA PIEDZIŅA.....	65
5.1. Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības.....	65
5.2. Atteikšanās pieņemt prasības pieteikumu	66
5.3. Spriedumi	67
6. KOMPENSĀCIJAS PIEDZIŅA, PAMATOJOTIES UZ EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAS (EK) NR. 261/2004 (2004. GADA 11. FEBRUĀRIS), AR KO PAREDZ KOPĪGUS NOTEIKUMUS PAR KOMPENSĀCIJU UN ATBALSTU PASAŽIERIEM SAKARĀ AR IEKĀPŠANAS ATTEIKUMU UN LIDOJUMU ATCELŠANU VAI ILGU KAVĒŠANOS.....	69
7. PARĀDA PIEDZIŅA UZ APDROŠINĀŠANAS LĪGUMA PAMATA	73
8. KOMISIJAS MAKSAS PAR ZVĒRINĀTA TIESU IZPILDĪTĀJA RĪKOJUMU PIEŅEMŠANU IZPILDEI UN ATBILDES SNIEGŠANU PIEDZIŅA	74
9. MORĀLĀ KAITĒJUMA ATLĪDZĪBAS PIEDZIŅA VIENKĀRŠOTĀS PROCEDŪRAS IETVAROS	76
VI. PUŠU PIETEIKUMI UN LŪGUMI VIENKĀRŠOTĀS PROCEDŪRAS LIETĀS ...	79
1. LŪGUMS PAR VALSTS NODEVAS ATMAKSU (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 37. PANTS</i>)	79
2. LŪGUMS PAR ATBRĪVOŠANU NO TIESAS IZDEVUMU SAMAKSAS (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 43. PANTA CETURTĀ DAĻA</i>)	79
3. PIETEIKUMS PAR PROCESUĀLĀ TERMIŅA PAGARINĀŠANU (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 52. UN 53. PANTS</i>)	80
4. PIETEIKUMS PAR PROCESUĀLĀ TERMIŅA ATJAUNOŠANU SPRIEDUMA SASTĀDĪŠANAS LŪGUMA IESNIEGŠANAI UN PRETPRASĪBAS IESNIEGŠANA (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 53. PANTS</i>)..	82
5. LŪGUMS PAR ATBILDĒTĀJA ADRESES NOSKAIDROŠANU (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 54.¹ PANTA OTRĀ DAĻA</i>).....	82

6. PRASĪBAS PIETEIKUMA GROZĪJUMI VIENKĀRŠOTĀS PROCEDŪRAS LIETĀ (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 74. PANTA TREŠĀS DAĻAS 3. PUNKTS</i>).....	83
7. LŪGUMS PAR PROCESUĀLO TIESĪBU PĀRŅEMŠANU (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 77. PANTS</i>)....	84
8. LŪGUMS PAR PIERĀDĪJUMU IZPRASĪŠANU (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 112. PANTS</i>).....	84
9. PRASĪBAS NODROŠINĀJUMS VIENKĀRŠOTĀS PROCEDŪRAS LIETĀ (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 19. NODAĻA</i>).....	84
10. PIETEIKUMS PAR SPRIEDUMA VIENKĀRŠOTĀS PROCEDŪRĀS LIETĀ IZPILDES SADALĪŠANU TERMIŅOS (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 206. PANTA PIRMĀ DAĻA</i>).....	86
11. TIESAS LĒMUMS PAR LIETAS IZSKATĪŠANAS ATLIKŠANU (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 23. NODAĻA</i>).....	87
12. LŪGUMS PAR TIESVEDĪBAS APTURĒŠANU (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 214. PANTA 5. PUNKTS</i>)... ..	88
13. LŪGUMS PAR LIETAS IZSKATĪŠANU MUTVĀRDU PROCESĀ.....	88
14. LŪGUMS PAR SPRIEDUMA SASTĀDĪŠANU VIENKĀRŠOTĀS PROCEDŪRAS LIETĀ (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 250.²⁵ PANTA 2.¹ DAĻA</i>).....	89
15. APELĀCIJAS SŪDZĪBAS PAR SPRIEDUMU VIENKĀRŠOTĀS PROCEDŪRĀS LIETĀ ATSTĀŠANAS BEZ VIRZĪBAS (<i>CIVILPROCESA LIKUMA 416. UN 440.⁴ PANTS</i>).....	89
VII. TIESĀŠANĀS IZDEVUMU ATLĪDZINĀŠANA.....	92
KOPSAVILKUMS	95
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI.....	98

IEVADS

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka: “[v]ienveidīga tiesu prakse ir pamats sabiedrības uzticības līmenim Latvijas tiesu varai. Tiesu praksē ir atrodami spriedumi, kuros likuma piemērošanā ir konstatējamās principiālas atšķirības atkarībā no tā, kurš tiesu apgabals izskata konkrēto vienkāršotas procedūras lietu”.¹ Līdz ar to prakses apkopojuma ietvaros tiek atklātas prakses nekonsekvences, kas ir konstatējamās Rīgas rajona tiesas (Jūrmalā) (turpmāk arī RRTJ) ietvaros, kā arī aplūkotas biežāk sastopamās kļūdas, iesniedzot prasības pieteikumu vienkāršotās procedūras lietās, piemēram, atbilstošu pierādījumu trūkums, neprecizitātes parāda aprēķinā, neīstā prasītāja norādīšanā, ja prasības celta par uzkrājuma fonda parāda piedziņu, ar mērķi vienveidot tiesu praksi.

Tiesību teorijā secināts, ka: “[n]oteiktās lietu kategorijās arī spēkā esošie zemāku instanču lēmumi veido judikatūru”.² Ņemot vērā, ka spriedumi vienkāršotās procedūras lietās nevar tikt pārsūdzēti kasācijas kārtībā, savukārt apelācijas sūdzības šajās lietās tiek iesniegtas ārkārtīgi reti, un lielākoties samērā specifiskajos jautājumos (apgabaltiesas pilda t.s. “kvazi kasācijas” funkciju), turpretim blakus sūdzības par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības analizētajā laika periodā vispār netika iesniegtas, tiesu prakses vienveidošana no augstāku tiesu instanču puses ir ierobežota, un, jāsecina, ka tiesu prakses vienveidošana vienkāršotās procedūras lietās lielā mērā atkarīga no pirmās instances tiesas.

Atzīmējams, ka vispārīgi var tikt izmantotas augstāko instanču tiesu atziņas par parāda piedziņu gan vienkāršotās procedūras lietās (maza apmēra prasībās), gan tādās, kuru apmērs pārsniedz vienkāršotās procedūras robežas, un otrādi, tāpēc prakses apkopojumā konstatētās nepilnības, iesniedzot prasības pieteikumu, ir tiešā veidā attiecināmas arī uz prasības pieteikumiem par parāda un zaudējumu piedziņu, kuru apmērs pārsniedz vienkāršotās procedūras apmēru, t.i. 3000 *euro* saskaņā ar Civilprocesa likuma 2025. gada 1. janvāra redakciju.

Saskaņā ar Tiesu informācijas sistēmas datiem, Rīgas rajona tiesā laika posmā no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim ierosinātas 1577 vienkāršotās procedūras lietas, no kurām Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā) ierosinātas 574 lietas. Salīdzinājumam norādāms, ka Rīgas rajona tiesā (Siguldā) par to pašu laiku ierosinātas 357, bet Rīgas rajona tiesā (Rīgā) ierosinātas 646 lietas. Savukārt vispārējais ierosināto lietu skaits Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā) par to pašu laika posmu ir 1394 lietas.³ Tādējādi vienkāršotās procedūras lietas “aizņem” 41,18 % no visām Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā) 2023. gadā ierosinātajām lietām.

Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā) saņemtais prasības pieteikumu vienkāršotās procedūras lietās skaits par laiku no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim ir 654. Savukārt vispārējais saņemto (prasības) pieteikumu skaits Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā) 2023. gadā ir 1539, no kurām vienkāršotās procedūras lietās “aizņem” 42,50 % (654 no 1539) no saņemtajiem (prasības) pieteikumiem. Līdz ar to redzams, ka lielākajā daļā no saņemtajiem

¹ Vārna D. Vienveidīga tiesu prakse kā daļa no tiesībām uz taisnīgu tiesu. Jurista Vārds, 18.12.2018., Nr. 51/52 (1057/1058), 6.-11.lpp.

² Apse D. Tiesību palīgavotu mijiedarbības aspekti. Promocijai izvirzīto darbu kopsavilkums. Rīga: Latvijas Universitāte, 2013, 60. lpp.

³ TIS pieteikumu un lietu saraksts. Nav publiski pieejams.

prasības pieteikumiem vienkāršotās procedūras lietās tiesvedība tiek ierosināta (574 no 654 jeb 87,77%).

Savukārt Rīgas rajona tiesā laika posmā no 2024. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim ierosināta 1861 vienkāršotās procedūras lieta, no kurām Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā) ierosinātas 712 lietas, Rīgas rajona tiesā (Rīgā) 673 lietas, Rīgas rajona tiesā (Siguldā) 476 lietas. Kopējais ierosināto lietu skaits Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā) par to pašu laika posmu ir 1613 lietas.

Tādējādi vienkāršotās procedūras lietas “aizņem” 44,14 % no visām Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā) 2024. gadā ierosinātajām lietām, kas to padara par lielāko ierosināto lietu paveidu.

Savukārt vispārējais saņemto (prasības) pieteikumu skaits Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā) 2024. gadā ir 2078, no kurām vienkāršotās procedūras lietās ir 924 jeb 44,47 % no saņemtajiem (prasības) pieteikumiem.

Līdz ar to redzams, ka lielākajā daļā no saņemtajiem prasības pieteikumiem vienkāršotās procedūras lietās tiesvedība tiek ierosināta (712 no 924 jeb 77,06 %).

Apstāklis, ka ierosināto vienkāršotās procedūras lietu skaits 2024. gadā salīdzinājumā ar 2023. gadu samazinājies par 10,71% (no 87,77 % līdz 77,06 %) liecina, ka lai gan saņemto prasības pieteikumu skaits ar katru gadu pieaug (no 654 līdz 924), to kvalitāte samazinās. Proti, tiesneši aktīvāk atstāj prasības pieteikumus bez virzības un trūkumi termiņā netiek novērsti, vai tiesneši pieņem lēmumus par atteikšanos pieņemt prasības pieteikumu.

Pētniecisku interesi izraisa tieši lēmumi par prasības pieteikumu atstāšanu bez virzības vai atteikšanos pieņemt prasības pieteikumu, jo tajos tiek izteikta juridiska argumentācija un veikta lietas materiālu analīze, kā arī motivētie spriedumi, kas ir retums šajā lietu kategorijā, un daļēji arī saīsinātie spriedumi, jo tajos tiesa arī mēdz ietvert argumentus un atsauces uz Senāta praksi, kā arī tie liecina par to, kādu prasību pamatotība neizraisa tiesai šaubas.

Atzīmējams, ka tiesnešu lēmumi par prasības pieteikumu atstāšanu bez virzības netiek anonimizēti un līdz ar to tie nav pieejami plašam sabiedrības lokam. Tādējādi prakses apkopojumā apskatītie lēmumi iepriekš nav publicēti.

Lai gan prakses apkopojuma ietvaros tika analizēti 1578 (654 + 924) prasības pieteikumu materiāli par laiku no 2023. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim, tomēr prakses apkopojumā iekļauta tikai neliela daļa no tajos pieņemtajiem nolēmumiem, proti, 227 Rīgas rajona tiesas (Jūrmalā) nolēmumi.

1. Nolēmumos biežāk citētā judikatūra

- “Savukārt, vērsot pret parādnieku prasījumu par uzkrājuma veidošanai (plānoto remontdarbu izmaksu segšanai) paredzēto līdzekļu piedziņu, pārvaldnieks rīkojas nevis savā labā, bet dzīvokļu īpašnieku kopības labā [...]. Procesuāli tiesiski tas nozīmē, ka attiecībā uz konkrēto prasījumu (par uzkrājuma veidošanai maksājamo līdzekļu piedziņu) prasītājs ir dzīvokļu īpašnieku kopība, bet pārvaldnieks – tās pārstāvis” (*sk. Senāta 2019. gada 12. decembra sprieduma lietā SKC-109/2019, 11.6.2. punktu*).⁴
- “Aprēķina pozīciju un skaitļu norādīšana pati par sevi nav pietiekama, lai pierādīšanas (atspēkošanas) nastu pārliecinātu uz pretējo pusi. Arī tiesai nav jābūt un tā nevar būt par grāmatvedi

⁴ Piem. sk.: RRTJ tiesneša 28.07.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0465/24, 3.1. punktu; RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0645/16, 2. punktu; RRTJ tiesneša 20.11.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0961/16, 2. punktu; u.c.

vai auditoru, kas aprēķinu pārbauda visaptveroši pa pozīcijām” (sk. *Senāta 2012. gada 7. marta sprieduma lietā Nr. SKC-94/2012, 10. punktu*).⁵

2. Nolēmumos biežāk citētā doktrīna un tiesību literatūra

- “Jautājums par tiesu izdevumiem pieder procesuālām, bet ne materiālām tiesībām. [...] Apšaubāma iespēja piemērot materiālo tiesību noteikumus procesuālām attiecībām” (sk. *Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 421. lpp.*).⁶

- “Prasības pamatu veido juridiskie fakti, ar kuriem tiesību normas hipotēze saista strīda pušu materiāltiesiskās attiecības esamību, grozīšanos vai izbeigšanos. [...] Tādēļ ļoti svarīgi ir aprakstīt saistību nodibināšanas vai izcelšanās pamatus, precīzi atsaucoties uz saistības reglamentējošajām materiāltiesiskajām normām, kā arī norādīt uz pierādījumiem, kas apliecina izpildes pienākuma iestāšanos” (sk. *Rozenbergs J., Torgāns K. Komentārs Civilprocesa likuma 128. pantam. Grām.: Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 403. lpp.*).⁷

- “Prasījuma cesijas un parāda pārvedes gadījumā personai, kas prasa dalībnieka aizstāšanu, ir jāiesniedz tiesai pierādījumi, ka cesija vai parāda pārvede ir notikusi atbilstoši likuma prasībām” (sk. *Torgāns K. Komentārs Civilprocesa likuma 76. pantam. Grām.: Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 279. lpp.*).⁸

- “[...] piedzenamās summas aprēķinam jābūt detalizētam, atšifrējot maksājumu summas, lai uzskatāmi varētu pārliecināties, kā un par kādu laika periodu izveidojusies prasības pieteikumā norādītā naudas summa [...]” (sk. *Voitešonoka V. Problēmjaautājumi, iesniedzot un sagatavojot prasības pieteikumus tiesā. Jurista Vārds, 23. oktobris 2012/Nr. 43 (742)*).⁹

⁵ Piem. sk.: RRTJ tiesneša 17.01.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0039/30, 6. punktu; RRTJ 26.09.2023. lēmuma lietā Nr. C33280123, 4. punktu; RRTJ tiesneša 21.07.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0449/16, 2.2. punktu; RRTJ tiesneša 31.07.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0468/16, 2.3. punktu; u.c.

⁶ Piem. sk.: RRTJ 24.02.2023. sprieduma lietā Nr. C33472622, 3.lpp.; RRTJ 25.05.2023. sprieduma lietā Nr. C33451622, 7. punktu; RRTJ 30.08.2023. sprieduma lietā Nr. C33561822, 3. punktu; RRTJ 28.11.2023. sprieduma lietā Nr. C33256823, 7. punktu; u.c.

⁷ Piem. sk.: RRTJ tiesneša 14.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0610/16, 2.5. punktu; RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0645/16, 3. punktu; RRTJ tiesneša 05.11.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0905/16, 3.2. punktu; RRTJ tiesneša 20.11.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0962/16, 2. punktu; u.c.

⁸ Piem. sk.: RRTJ tiesneša 27.07.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-10/0806/23, 2.lpp.; RRTJ tiesneša 02.01.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0001/23, 2.2.3. punktu; RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0642/16, 3.2. punktu; RRTJ tiesneša 09.09.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0714/16, 2.2. punktu.

⁹ Piem. sk.: RRTJ tiesneša 23.02.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0153/16, 2. punktu; RRTJ tiesneša 26.02.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0030/16, 3. punktu; RRTJ tiesneša 26.02.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0160/16, 2. punktu; RRTJ tiesneša 22.03.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0242/16, 3. punktu; u.c.

I. PARĀDA PIEDZIŅA UZ AIZDEVUMA LĪGUMA PAMATA

1. Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības

Piezīme: konstatējama problēma, ka prasītāji pēc prasības pieteikuma atstāšanas bez virzības, nevis iesniedz pieteikumu par trūkumu novēršanu vai pārsūdz tiesneša lēmumu, bet pēc prasības pieteikuma uzskatīšanas par neiesniegtu atkārtoti iesniedz tiesā tādu pašu prasības pieteikumu, nelabojot jau iepriekš norādītās kļūdas.¹⁰ Tas neatbilst procesuālo tiesību godprātīgas izmantošanas principam, jo prasītājs apzināti ignorē tiesneša norādes un nepamatoti patērē tiesas resursus.

1.1. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts (*pieņemamās summas aprēķins*)

Tēmas:

- Aprēķina saturs
- Aprēķinam pievienojamie dokumenti
- Likumisko procentu aprēķins

Aprēķina saturs:

“[...] nav pietiekami aprēķinā norādīt piedzenamo likumisko procentu summu, bet ir nepieciešams sniegt izvērstu skaidrojumu tam, kā šī summa veidojas, norādot detalizētu procentu aprēķinu atsevišķi par katru periodu un katru parāda pozīciju.

Vērtējot prasības pieteikumam pievienoto parāda aprēķinu kopsakarā ar prasības pieteikuma aprakstošo daļu, secināms, ka no tiem nevar gūt visaptverošu priekšstatu par piedzenamo likumisko procentu aprēķina pareizību. Proti, nav norādīts par kādu laika periodu likumiskie procenti aprēķināti.

Atzīmējams, ka pati par sevi norāde, kas ietverta pirmstiesas brīdinājumā, ka likumiskie procenti tiek prasīti par 116 dienām, nav pietiekama, jo to jānorāda parāda aprēķinā, kur papildus jāatspoguļo kā minētie likumiskie procenti tika iegūti.”¹¹

Citā lietā tiesnesis norādīja, ka iesniegtais aprēķins nav izvērsts, jo: “[...] aprēķins neatklāj ne formulu, kādā veidā rēķināti, piemēram, procenti, nedz arī matemātisko pierakstu, kurā atklātas darbības, kuru rezultātā prasītāja nonākusi pie konkrētas summas.”¹²

“[...] parāda aprēķinā nav norādīts, kādās pozīcijās ieskaitīti veiktie maksājumi, kā arī nav norādīta parāda veidošanās kārtība. Atzīmējams, ka nav pietiekami aprēķinā norādīt piedzenamā līgumsoda un pamatparāda summu, bet nepieciešams sniegt izvērstu skaidrojumu

¹⁰ Piem.: “Tiesnese konstatē, ka prasītāja iesniegusi identisku prasības pieteikumu tam, kas ar Rīgas rajona tiesas tiesneses 2022. gada 20. decembra lēmumu (lietas Nr. 3-11/0765/23) un 2023. gada 17. marta lēmumu (lietas Nr. 3-11/0178/23) jau bija atstāts bez virzības trūkumu novēršanai. Prasītāja nav pārsūdzējusi minētos tiesneses lēmumus, taču tajā minētos prasības pieteikuma trūkumus nav novērsusi, ne izpildot lēmumu, ne arī iesniedzot prasības pieteikumu atkārtoti” (RRTJ tiesneša 20.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0324/31, 2. punkts.); sk. arī RRTJ tiesneša 20.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0960/16, 4. punktu; RRTJ tiesneša 15.11.2024. lēmumu lietā ar arhīva Nr. 3-11/0940/16, 3. punktu; RRTJ tiesneša 16.05.2023. lēmumu lietā ar arhīva Nr. 3-11/0310/30, 7. punktu; RRTJ tiesneša 31.10.2024. lēmumu lietā ar arhīva Nr. 3-11/0894/16, 4.punktu u.c.

¹¹ RRTJ tiesneša 22.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0242/16, 3. punkts.

¹² RRTJ tiesneša 26.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0160/16, 2. punkts.

tam, kā šīs pozīcijas veidojas. Proti, aprēķinā nav norādīta līgumsoda likme un aprēķina formula, kā arī nav norādīts, kurās pozīcijās ieskaitīti no atbildētāja saņemtie maksājumi.

Atzīmējams, ka šai informācijai jābūt atspoguļotai aprēķinā un tāpēc nav pietiekams, ka līgumsoda likme ir redzama līgumā, jo aprēķina mērķis ir izskaidrot parāda rašanās apstākļus un tālab tam jābūt uzskatāmam un saprotamam bez papildus dokumentu izskatīšanas.”¹³

“[...] līgumsoda apmēra ierobežošana atbilstoši Civillikuma 1716. panta trešajai daļai neatbrīvo prasītāju no pienākuma iesniegt precīzu un detalizētu līgumsoda aprēķinu.”¹⁴

“[...] aprēķinā jāiekļauj arī formulu pēc kādas vadījās prasītāja rēķinot parāda summu, kā arī jānorāda nokavēto dienu skaits, nevis tikai laika periodu.”¹⁵

“Prasības summas aprēķinā ir skaidri un precīzi jānorāda prasītās summas un to aprēķins, lai nerastos pārpratumi vai neskaidrības.”¹⁶

“Prasītāja prasības pieteikumā norādījusi, ka atbildētājs ir veicis maksājumu prasītājai 40 *euro* apmērā, no kuriem 33 *euro* ieskaitīti aizdevuma pamatsummas dzēšanai un 7 *euro* parāda atgūšanas izdevumu dzēšanai saskaņā ar Civillikuma 1843. pantu.

Nemot vērā, ka prasītāja atsaukusies uz Civillikuma 1843. pantu, prasītājai jānorāda pamatojums, kādēļ parāda atgūšanas izdevumi 7 *euro* uzskatāmi par pirmās kārtas maksājumu, kas dzēšams pirms aizdevuma pamatsummas dzēšanas.”¹⁷

“Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja izdevumus, kas radušies sākotnējam kreditoram 92,50 *euro* par līguma grozīšanu. Saskaņā ar prasības pieteikumam pievienoto AS “[nosaukums]” cenrādi par līguma, kura summa ir līdz 100 *euro*, grozīšanu, jāmaksā līdz 12 *euro*, savukārt par līguma, kuru summa pārsniedz 100 *euro*, grozīšanu jāmaksā līdz 15 % no izsniegtās summas.

Tā kā par līguma grozīšanu ir noteikta tikai aptuvena cena un prasības pieteikumā nav norādīts, cik konkrēti par katru līguma grozīšanu atbildētājam bija jāmaksā, tad jāsecina, ka prasītājai jāiesniedz minēto summu aprēķins no kura tiesa varētu gūt pārliecību par piedzenamas summas pamatotību.”¹⁸

Piezīme: “Aprēķina mērķis ir izskaidrot parāda rašanās apstākļus un tālab tam jābūt uzskatāmam un saprotamam. Aprēķinam jābūt tādā, lai persona bez speciālas grāmatveža izglītības varētu pārliecināties par to kā ir izveidojusies piedzenamā summa, kādā laika posmā ir izveidojies parāds, kādas maksājumu pozīcijas parādu veido un kādās pozīcijās tiek ieskaitīti parādnieku veiktie maksājumi. [...] Tikai saņemot detalizētu un saprotamu aprēķinu parādnieks var pilnvērtīgi īstenot savas tiesības un sniegt pamatotus iebildumus, tāpat detalizēta aprēķina iesniegšana sekmē situācijas, kurās parādnieks atzīst parādu, jo saprot tā apmēru un aprēķināšanas veidu” (*sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016. gada 14. septembra lēmuma lietā Nr. CA-3427-16/24, 4.2. un 4.3. punktu*).

¹³ RRTJ tiesneša 02.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0687/16, 2. punkts.

¹⁴ RRTJ tiesneša 26.10.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0673/23, 2.1.punkts.

¹⁵ RRTJ tiesneša 09.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0714/16, 3. punkts.

¹⁶ RRTJ tiesneša 21.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0137/27, 4. punkts; RRTJ tiesneša 10.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr.3-11/0281/27, 4. punkts.

¹⁷ RRTJ tiesneša 05.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0355/23, 2.1. punkts.

¹⁸ RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0293/16, 2.5. punkts.

“[...] pašai tiesai *ex officio* jāseko, lai prasības summa tiktu noteikta saskaņā ar likumu, jo tam ir fiskāla nozīme”, turklāt “prasības summa aprēķināma pēc prasības iesniegšanas momenta” (sk.: *Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 302. lpp.*).

Aprēķinam pievienojamie dokumenti:

“[...] no aprēķina un prasībai pievienotajiem dokumentiem nav konstatējams pamats, kas ļauj prasītājai aprēķināt līgumsodu jau no pirmās līguma noslēgšanas dienas, tas ir, no 2015. gada 13. septembra, kaut gan pirmais maksājums atbilstoši šim līgumam bija jāveic 2015. gada 12. oktobrī.”¹⁹

“[...] līgums Nr. [numurs] noslēgts 2018. gada 8. janvārī, maksājumi atbildētājam bija jāveic maksājumu grafikā norādītajos apmēros un datumos. Saskaņā ar prasītājas iesniegto saņemto maksājumu uzskaitījumu atbildētājs līdz 2020. gada 20. aprīlim nebija pieļāvis nevienu maksājumu kavējumu.

Līdz ar to prasītājai jāiesniedz detalizēts lietošanas procentu un līguma administrēšanas maksas aprēķins, kā arī jāsniedz pamatojums, kādēļ prasītāja minētās maksājumu pozīcijas lūdz piedzīt no līguma noslēgšanas dienas – 2018. gada 8. janvāra.”²⁰

Likumisko procentu aprēķins:

“Prasītāja [...] lūdz piedzīt no atbildētāja likumiskos procentus, kas atbilstoši šai tiesību normai ir seši procenti no simta gadā. Pārbaudot prasītājas iesniegto nokavējuma procentu atšifrējumu (tā – dokumentā), tiesnese konstatē, ka prasītāja ir piemērojusi dažādas procentu likmes, proti, gan 0,01640%, gan 0,16438%. Turklāt procentu likme 0,16438% neatbilst Civillikuma 1765. pantā noteiktajai likumisko procentu likmei.”²¹

1.2. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkts un 129. panta otrās daļas trešais punkts (*prasību pamatojošie apstākļi*)

Tēmas:

- Pierādījumi par aizdevuma līguma noslēgšanu (naudas summas izsniegšanu)
- Pierādījumi par piekrišanu distances aizdevuma līguma noteikumiem un pierādījumi par aizņēmēja identificēšanu
- Pierādījumi par aizdevuma līguma grozījumiem
- Komisijas maksa, kas apliecina atbildētāja piekrišanu aizdevuma līguma noteikumiem, veikšana
- Aizdevuma līguma pārtraukšanas datums
- Cesijas līgums un tajā iekļautās informācijas nekonsekvence
- Cesijas līguma parakstīšanas datums
- Cesionāra iegūtās tiesības

¹⁹ RRTJ tiesneša 13.02.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0095/23, 2. punkts; RRTJ tiesneša 20.02.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0121/23, 2. punkts; RRTJ tiesneša 17.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0178/23, 2.1. punkts; RRTJ tiesneša 02.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0687/16, 3. punkts u.c.

²⁰ RRTJ tiesneša 12.04.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0243/23, 2.2. punkts.

²¹ RRTJ tiesneša 10.05.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0299/23, 2.2. punkts.

- Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu Nr. 61. "Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi"
- 2. punkta saturs
- Pierādījumi par sākotnējā kreditora un ārpusstiesas parāda piedziņas izdevumiem
- Pierādījumi par citiem apstākļiem
- Prasītāja pienākums skaidri norādīt apstākļus, kas pamato viņa prasību
- Pienākums iesniegt pierādījumus valsts valodā

Pierādījumi par aizdevuma līguma noslēgšanu (naudas summas izsniegšanu):

"Ņemot vērā, ka aizdevuma līgums ir reāllīgums, kas ir spēkā tikai pēc norunātās lietas nodošanas (*sk. Civillikuma 1934. pantu*), tad jāsecina, ka prasības pieteikumam jāsaturs pierādījumi, kas apstiprina aizdevuma izsniegšanu.

Tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumam šādi pierādījumi nav pievienoti. Aizdevuma izsniegšanas faktu nevar pierādīt ar pievienoto AS "[nosaukums]" 2024. gada 18. marta apliecinājumu, jo tas pēc savas būtības ir pielīdzināms pušu paskaidrojumiem, kuriem pašiem par sevi nav pierādījuma spēka (*Civilprocesa likuma 104. panta pirmā daļa*)."²²

"Pieteikumam nav pievienoti pierādījumi, kas apliecina aizdevuma izsniegšanu atbildētājam, un minēto apstākli neietekmē aizdevēja sagatavots dokuments par aizdevuma piešķiršanu. No iesniegtajiem dokumentiem nav iespējams identificēt, vai aizdevēja izziņā minētais 2014. gada 10. maija ID maksājums attiecināms uz 2014. gada 25. jūnija kredītēšanas līgumu Nr. [numurs]."²³

"Prasītājs norāda, ka 2022. gada 27. februārī starp sākotnējo kreditoru AS "[nosaukums]" un atbildētāju attālināti noslēgts kredītlīnijas līgums Nr. [numurs]. Minētais aizdevuma līgums un tā grozījumi *pdf* formātā, bez līgumslēdzēju pušu parakstiem, pievienoti prasības pieteikumam. Tāpat prasības pieteikumam pievienota sākotnējā kreditora sistēmas izdruka par atbildētāja reģistrāciju, ar ko prasītājs pamato atbildētāja piekrišanu līguma noteikumiem un līguma noslēgšanu.

Tiesnese secina, ka no pievienotās sistēmas izdrukā nav konstatējams, kurš un kam tieši ir piekritis, proti, nav konstatējams, ka [vārds uzvārds] ir piekritis 2022. gada 27. februāra līguma noteikumiem. Tāpat nav iesniegti arī maksājuma uzdevumi (vai bankas konta izdruka) par aizdevuma pārskaitīšanu atbildētājam minētā līguma ietvaros. Pievienotajā izdrukā redzami vien pašam prasītājam saprotami dati, ko trešajai personai (arī tiesai) būtu grūti sasaistīt ar prasītāja apgalvojumu, ka tie pierāda atbildētāja piekrišanu līguma noteikumiem un konkrētā līguma noslēgšanu."²⁴

"Pārbaudot prasības pieteikumam pievienotos dokumentus, tiesnese konstatē, ka prasītāja iesniegusi 2022. gada 3. augusta speciālos līguma noteikumus, kā arī kredītlīnijas līguma vispārīgos noteikumus, bet nav iesniegusi pierādījumus, ka atbildētāja šos līgumu noteikumus būtu parakstījusi vai citā veidā, kādus norāda prasītāja, izteikusi savu piekrišanu tiem.

²² RRTJ tiesneša 17.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0312/16, 2.2. punkts; RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0294/16, 2.3. punkts; RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0293/16, 2.3. punkts.

²³ RRTJ tiesneša 06.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0238/16, 2.2. punkts.

²⁴ RRTJ tiesneša 14.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0603/24, 4.1. punkts.

Tāpat tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumam pievienots AS “[nosaukums]” 2024. gada 9. februārī sastādīts vienpusējs apliecinājums par kredītlīnijas līgumu ietvaros izsniegtajām summām un katras summas izsniegšanas datumu. Tomēr prasības pieteikumam nav pievienoti pierādījumi par aizdevuma izsniegšanu atbildētājam kredītlīnijas līguma vispārīgo noteikumu 4.1. punktā paredzētajā kārtībā, proti, ar pārskaitījumu uz aizņēmēja kontu.”²⁵

Piezīme: “[a]izdevuma līgums ir reāllīgums. Līguma noslēgšanas obligāta sastāvdaļa ir naudas vai lietas nodošana” (sk. *Torgāns K. Komentārs Civillikuma 1934. pantam. Grām.: Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.–2400. p.). Sagatavoja autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums, 1998, 382. lpp.*). Citiem vārdiem “[...] bez naudas vai lietas nodošanas nav pamata atzīt aizdevuma attiecību pastāvēšanu” (*Torgāns K. Saistību tiesības. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2018, 309. lpp.*).

Pierādījumi par piekrišanu distances aizdevuma līguma noteikumiem un pierādījumi par aizņēmēja identificēšanu:

“Tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumam nav pievienoti pierādījumi, kas apliecinātu, ka atbildētājs iesniedza AS “[nosaukums]” pieprasījumu par aizdevuma izsniegšanu, piekrita aizdevuma līguma Nr. [numurs] noteikumiem un aizdevējs būtu informējis atbildētāju par aizdevuma izsniegšanu. Šādu informāciju nevar iegūt arī no prasības pieteikumam pievienotā apliecinājuma par bankas konta reģistrāciju, jo no tā redzams, ka neidentificējama persona 2022. gada 26. maijā veica reģistrāciju ar bankas kontu. Nedz bankas konta numurs, nedz personu identificējošie dati, nedz IP (*Internet Protocol*) adrese, nedz skaidrojums tam, kāpēc minētā bankas konta reģistrācija būtu saistāma ar atbildētāju nav sniegta. Tādējādi iesniegto apliecinājumu nevar saistīt ar aizdevuma līgumu par kuru tiek celta prasība.”²⁶

Savukārt citā lietā prasītājs iesniedza apliecinājumu par bankas konta reģistrāciju, taču tiesa norādīja, ka tas neapliecina atbildētāja piekrišanu aizdevuma līguma noteikumiem, jo:

“[...] no tā redzams, ka neidentificējama persona 2020. gada 18. februārī no IP (*Internet Protocol*) adreses [IP adrese] un [IP adrese] veica reģistrāciju ar bankas kontu. Nedz bankas konta numurs, nedz personu identificējošie dati, nedz skaidrojums tam, kāpēc minētas IP adreses būtu saistāmas ar atbildētāju nav sniegta. Turklāt aizdevuma līgums Nr. [numurs] noslēgts 2021. gada 26. aprīlī. Tādējādi iesniegto apliecinājumu nevar saistīt ar aizdevuma līgumu par kuru tiek celta prasība.”²⁷

Pie analogiskiem secinājumiem tiesnesis nāca arī citā lietā:

“Tiesnese konstatē, ka iesniegtais aizdevuma līgums un tā grozījumi ir noslēgti elektroniski un nesatur pušu parakstus. Saskaņā ar minēto aizdevuma līguma Vispārīgo noteikumu 20. punktu: “[p]ortāls: Aizdevēja interneta vietne (šobrīd ar domēna vārdu [www.\[nosaukums\].lv](http://www.[nosaukums].lv)), kurā caur Profilu identificē Aizņēmēju un notiek Pušu savstarpēja saziņa

²⁵ RRTJ tiesneša 11.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0283/23, 2.1.1. punkts.

²⁶ RRTJ tiesneša 08.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0587/16, 2.1. punkts.

²⁷ RRTJ tiesneša 30.07.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0566/16, 2.1. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 26.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0650/16, 2.1. punktu; RRTJ tiesneša 12.11.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0926/16, 3.1. punktu.

un informācijas apmaiņa.” Līdz ar to jāsecina, ka atbildētāja noslēdza minēto aizdevuma līgumu AS “[nosaukums]” interneta vietnē. [...]

Tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumā nav norādīts, kā notiek aizņēmēja identificēšana aizdevēja interneta vietnē, kā arī nav pievienoti pierādījumi, kas apliecinātu, ka atbildētāja piekrita minēta aizdevuma līguma noteikumiem. Citiem vārdiem, nav iesniegti pierādījumi, kas apliecinātu, ka atbildētājam ir saistošs aizdevuma līgums, kas pat nav parakstīts.”²⁸

Kaut arī prasītāja atsūtīja iesniegumu par kļūdu labojumu un precizēja prasības pieteikumu, tomēr tiesnesis konstatēja, ka iepriekš minētā nepilnība nav novērsta un nolēma atkārtoti atstāt prasības pieteikumu bez virzības norādot, ka nav skaidrs:

“[...] kāpēc 2020. gada 18. februārī veikta bankas konta reģistrācija no IP adreses [IP adrese] un [IP adrese], kas nesatur nedz bankas konta numuru no kura veikta reģistrācija, nedz informāciju par bankas konta turētāju, būtu sasaistāma ar 2021. gada 26. aprīlī noslēgto aizdevuma līgumu Nr. [numurs]”.²⁹

“Lai gan iesniegumā par trūkumu novēršanu norādīts, ka atbildētājs identificējies aizdevēja mājas lapā ar bankas datu pārraides tiešsaisti, tomēr nav sniegts skaidrojums tam, kā tas izriet no iesniegtā dokumenta, kurā norādīts: “*Identification* Bankas konta reģistrācija 2022-05-26 10:46:11:763”.

Citiem vārdiem, prasītāja nav sniegusi skaidrojumu tam, kāpēc iesniegtais apliecinājums par bankas konta reģistrāciju, kas nesatur nedz atbildētāju identificējošo informāciju (personas kodu, bankas konta numuru, vārdu, uzvārdu u.c.), nedz informāciju par līgumu vai kreditoru, būtu sasaistāms ar aizdevuma līgumu Nr. [numurs]. Turklāt pie apstākļa, ka saskaņā ar aizdevuma līguma Vispārīgajiem noteikumiem pēc reģistrācijas pabeigšanas aizņēmējam jāiesniedz aizdevējam pieprasījums – zvanot uz aizdevēja tālruna numuru vai aizpildot pieprasījumu aizdevēja mājaslapā. Taču atbildētāja pieprasījums nav iesniegts. Pierādījumi, kas apliecina prasītājas apgalvojumu par elektroniska paziņojuma par aizdevuma piešķiršanu nosūtīšanu atbildētājam, nav iesniegti.”³⁰

“Ņemot vērā, ka aizdevuma līgums nav parakstīts, lai tiesa varētu pārliecināties par atbildētājas gribu noslēgt aizdevuma līgumu un piekrišanu tā noteikumiem, prasītājai jāiesniedz pierādījumi par atbildētājas verifikāciju un aizdevuma līguma Speciālo noteikumu nosūtīšanu uz [vārds uzvārds] e-pastu.”³¹

Piezīme: tiesu praksē konstatēts gadījums, kad tiesnesis atzina atbildētāja piekrišanu aizdevuma līguma noteikumiem apstākļos kad komisijas maksa samaksāta 2014. gada 28. janvārī, bet aizdevuma līgums, par kuru tiek celta prasība, noslēgts 2015. gada 12. martā.³²

Atzīmējams, ka citi pierādījumi, kas apliecinātu atbildētāja piekrišanu līguma noteikumiem, lietas materiālos nav atrodami, taču ir pierādījumi par aizdevuma izsniegšanu.

²⁸ RRTJ tiesneša 12.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0290/16, 2.1. punkts.

²⁹ RRTJ tiesneša 28.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0566/16, 3.1. punkts.

³⁰ RRTJ tiesneša 29.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0587/16, 3.1. punkts

³¹ RRTJ tiesneša 07.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0806/16, 2.1. punkts. Sk. arī: RRTJ 10.12.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/1015/16, 2.1. punktu.

³² Piem. sk.: RRTJ 19.09.2023. spriedumu lietā Nr. C33330823 un lietas materiālus.

Tādējādi konstatējama prakses nekonsekvence jautājumā par pierādījumu, kas apliecina atbildētāja identificēšanu un viņa piekrišanu aizdevuma līguma nosacījumiem, pietiekamību.

Pierādījumi par aizdevuma līguma grozījumiem:

“Prasības pieteikumā norādīts, ka nolūkā nokārtot 09.05.2017. noslēgtā līguma Nr. [numurs] saistības, atbildētājs 27.10.2017., 09.02.2018., 31.05.2018., 30.10.2018., 21.01.2019. noslēdza aizdevuma līguma grozījumus, ar ko vienojās turpināt līgumattiecības, pēc kā aizdevējs izrakstīja atbildētājam rēķinu, kas tika apmaksāts, tādējādi atbildētājam piekrītot vienošanās noteikumos paredzētajam.

Prasības pieteikumam ir pievienoti minētie līguma grozījumi, kuri nav parakstīti, kā arī ir pievienoti AS “[nosaukums]” atbildētājam izrakstītie rēķini, kuru apmaksu nav veicis atbildētājs, bet gan persona vārdā [vārds uzvārds], norādot maksājuma detaļas: [vārds uzvārds] [personas kods] un piekrītu līguma Nr. [numurs] noteikumiem.

Prasības pieteikumam pievienoto Vispārējā atgriezeniskā līzinga līguma noteikumu II daļas 4.9. punkts noteic, ka līguma noslēgšanai un transportlīdzekļa pieņemšanai pēc piedāvājuma saņemšanas līzinga ņēmējs apstiprina AS [nosaukums] piedāvājumu, no līzinga ņēmēja konta, kas atvērts Latvijā reģistrētā kredītiestādē, pārskaitot uz AS [nosaukums] kontu līguma noformēšanas komisiju un maksājuma mērķī norādot “piekrītu līguma Nr. (norādīt līguma numuru) noteikumiem”. Noteikumu 4.10. punkts noteic, ka pēc līguma noformēšanas komisijas saņemšanas AS [nosaukums] identificē līzinga ņēmēju [...]. [...]

Tā kā no prasībai pievienotajiem dokumentiem nav konstatējams, ka tieši atbildētājs no sava konta būtu apmaksājis aizdevēja izrakstītos rēķinus, tādējādi piekrītot līguma grozījumiem, prasītājam jāiesniedz tiesā pierādījumi, uz kuriem tā atsaucas prasības pieteikumā [...].”³³

Komisijas maksas, kas apliecina atbildētāja piekrišanu aizdevuma līguma noteikumiem, veikšana:

Tiesnesis, atsaucoties uz Dokumentu juridiskā spēka likuma 4. panta pirmās daļas 3. punktu (*lai dokumentam būtu juridisks spēks, tas jāparaksta*), un Aizdevuma līguma Vispārīgiem noteikumiem, norādīja, ka:

“[...] prasības pieteikumam pievienotais aizdevuma līgums nav parakstīts, kā arī nav pievienoti pierādījumi, kas apliecinātu, ka atbildētājs iesniedza AS [nosaukums] pieprasījumu par aizdevuma izsniegšanu, piekrita aizdevuma līguma Nr. [numurs] noteikumiem un aizdevējs būtu informējis atbildētāju par aizdevuma izsniegšanu. Šādu informāciju nevar iegūt arī no prasības pieteikumam pievienotā maksājuma uzdevuma, jo no tā redzams, ka atbildētājs 2010. gada 28. jūnijā veica komisijas maksas pārskaitīšanu nenorādot konkrētu līguma numuru. Turklāt aizdevuma līgums Nr. [numurs] noslēgts 2022. gada 22. oktobrī.

Tādējādi iesniegto maksājuma uzdevumu nevar saistīt ar aizdevuma līgumu par kuru tiek celta prasība.”³⁴

“Prasības pieteikumam nav pievienots nedz maksājuma uzdevums, kas apliecinātu komisijas maksas veikšanu, nedz pierādījumi tam, ka kreditors ir identificējis atbildētāju ar E-

³³ RRTJ tiesneša 28.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0205/30, 4. punkts.

³⁴ RRTJ tiesneša 09.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0591/16, 2.1. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 06.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0584/16, 2.1. punktu; RRTJ tiesneša 03.11.2023. lēmuma lietā ar arhīva 3-11/0699/16, 2.1. punktu u.c.

identifikāciju. Kaut arī prasītāja norāda, ka atbildētājs veicis maksājumus sākotnējam kreditoram, tomēr šo apgalvojumu pamatojošie pierādījumi nav iesniegti.”³⁵

“[...]no paša aizdevuma līguma teksta izriet, ka noslēgt aizdevuma līgumu pirms veikta komisijas maksa nav iespējams. Līdz ar to prasītājai jāprecizē, kāpēc aizdevuma līgums Nr. [numurs] noslēgts 2016. gada 7. jūlijā, ja komisijas maksa no [vārds uzvārds] saņemta 2016. gada 13. jūlijā.”³⁶

“Ņemot vērā to, ka aizņēmēja reģistrācijas komisija maksāta sešus gadus agrāk, kā noslēgts kredītlīnijas līgums, tiesneses ieskatā tas nav pietiekams pierādījums tam, ka viņš piekritis konkrētā līguma noteikumiem, tādēļ prasītājam jāiesniedz tiesā kredītlīnijas pieteikums, kas minēts līguma noteikumos.

[...] Tiesnese konstatē, ka visiem kredītlīnijas līguma pielikumiem nav norādīts noslēgšanas datums, tādējādi nav identificējams, kad tie tikuši pievienoti līgumam kā pielikumi un nav nosakāms datums, no kura rēķināmi aizdevuma lietošanas procenti.”³⁷

“Prasības pieteikumam ir pievienots atbildētāja 2012. gada 6. janvārī veiktais maksājums 0,01 *euro* apmērā ar norādi “piekrītu līguma Nr. [numurs] nosacījumiem un atļauju VSAA sniegt izziņu par maniem pēdējo sešu mēnešu ienākumiem kredītspējas izvērtēšanai”, kā arī prasības pieteikumam pievienoti starp SIA “[nosaukums]” un atbildētāju 2019. gada 18. martā noslēgtā aizdevuma līguma Nr. [numurs] speciālie noteikumi un aizdevuma līguma vispārīgie noteikumi.

Lai gan prasības pieteikumā norādīts, ka piekrišana līguma nosacījumiem ir pieprasāma no klienta tikai vienu reizi un tā ir saistoša visiem turpmākajiem aizdevumu pieprasījumiem saskaņā ar aizdevuma līguma vispārējiem noteikumiem, tomēr no prasībai pievienotajiem aizdevuma līguma vispārīgajiem noteikumiem šāds nosacījums neizriet.”³⁸

“Turklāt prasītājai jāiesniedz tiesā pierādījumus par aizdevuma komisijas maksas veikšanu vai aizņēmēja verifikāciju ar *Instantor* starpniecību, proti, izmantojot atbildētājas kredītiestādes autentifikācijas elementus.”³⁹

“Prasības pieteikumam pievienots 2020. gada 27. novembra kredītlīnijas līgums “Elastīgais aizdevums” Nr. [numurs], kurā kā aizņēmējs norādīta [vārds uzvārds]. Ņemot vērā to, ka atbildētājai šāds uzvārds ir tikai, sākot no 2021. gada 4. septembra, tiesnesei ir pamats apšaubīt iesniegtā kredītlīnijas līguma autētiskumu, līdz ar to ir pamats secināt, ka 2020. gada 27. novembrī [vārds uzvārds (uzvārds)] veiktais maksājums par konta identifikāciju attiecināms uz citu aizdevuma līgumu.”⁴⁰

Aizdevuma līguma pārtraukšanas datums:

³⁵ RRTJ tiesneša 14.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0605/24, 3.1. punkts.

³⁶ RRTJ tiesneša 19.07.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0539/16, 2.1. punkts.

³⁷ RRTJ tiesneša 31.07.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0467/16, 2.1. un 2.2. punkts.

³⁸ RRTJ tiesneša 09.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr.3-11/0093/30, 4. punkts.

³⁹ RRTJ tiesneša 07.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0806/16, 2.1. punkts; sk. arī RRTJ 10.12.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/1015/16, 2.1. punktu.

⁴⁰ RRTJ tiesneša 26.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0461/16, 2.1. punkts.

“No prasības pieteikumam pievienotā 2022. gada 19. septembra cesijas līguma pielikuma redzams, ka cedents cedējis cesionāram saistības, kas izriet no līguma Nr. [numurs]. Tajā pašā izrakstā norādīts, ka minētais līgums pārtraukts 2022. gada 29. novembrī.

Līdz ar to prasītājam jāprecizē, kāpēc 2022. gada 19. septembra cesijas līguma pielikumā norādīts nākotnē sagaidāms līguma pārtraukšanas datums, proti, ja uz cesijas brīdi cedents nebija atkāpies no līguma, tad kādā veidā ir zināms, ka tas notiks 2022. gada 29. novembrī.”⁴¹

“Prasības pieteikumam pievienots 2022. gada 19. septembra cesijas līguma izraksts un prasību specifikācijas izraksts, kurā kā kreditēšanas līguma izbeigšanas datums norādīts 2022. gada 29. novembris.

Ņemot vērā to, ka 2022. gada 19. septembrī fiziski nebija nosakāms kreditēšanas līguma pārtraukšanas datums un līdz ar to nebija iespējams aprēķināt aizdevuma lietošanas procentus par norādīto laika posmu, tiesnese secina, ka vai nu patiesais kreditēšanas līguma izbeigšanas datums ir bijis cits un laika posms, par kuru aprēķināti procenti prasības pieteikumā norādīts kļūdains, vai arī iesniegts kļūdains cesijas līguma izraksts un līdz ar to secināms, ka prasības pieteikumam nav pievienoti pierādījumi par prasītāja prasījuma tiesībām pret atbildētāju, kas izriet no kreditēšanas līguma.”⁴²

Citā lietā tiesnesis nācis pie līdzīgiem secinājumiem, proti,:

“[p]rasītājam jāpaskaidro, kā 2021. gada 24. augusts var tikt norādīts kā līguma pārtraukšanas datums, ja parāds cedēts 2021. gada 13. augustā.”⁴³

Cesijas līgums un tajā iekļautās informācijas nekonsekvence:

“No iesniegtā 2020. gada 4. jūnija līguma (*aizdevuma līguma – autora piezīme*) pirmās lapas redzams, ka tā numurs ir CL[numurs], to apliecina arī izraksts no cesijas līguma pielikuma un prasības pieteikuma aprakstošā daļa. Taču paziņojumā par prasības tiesību cesiju norādīts, ka ar atbildētāju tiek pārtraukts aizdevuma līgums Nr. CLS-LV-[numurs].

Līdz ar to prasītājam jāprecizē, kāpēc paziņojumā par cesijas līgumu norādītais aizdevuma līguma numurs atšķiras no cesijas līgumā norādītā aizdevuma līguma numura.”⁴⁴

“Prasības pieteikumā norādīts, ka AS “[nosaukums]” no 2020. gada 2. novembra aizdevuma līguma Nr. CL-LVC-[numurs] vienpusēji atkāpās 2021. gada 17. decembrī. Arī 2021. gada 12. oktobra cesijas līguma Nr. [numurs] pielikumā Nr. 1 norādīts, ka 2020. gada 2. novembra aizdevuma līguma Nr. CL-LVC-[numurs] izbeigšanas datums ir 2021. gada 17. decembris. Vienlaikus prasības pieteikumam pievienots AS “[nosaukums]” 2021. gada 16. decembra paziņojums, kurā norādīts, ka apstākļi, kuru dēļ 2020. gada 2. novembra aizdevuma līgums Nr. CLLVC-[numurs] zaudē spēku, ir iestājušies 2021. gada 16. decembrī.

Ņemot vērā minēto, prasītājam precīzi jānorāda, kad 2020. gada 2. novembra aizdevuma līgums Nr. CL-LVC-[numurs] ir izbeigts.”⁴⁵

⁴¹ RRTJ tiesneša 02.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0574/16, 2.2. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 02.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0576/16, 2.3. punktu; RRTJ tiesneša 19.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0625/16, 2.3. punktu.

⁴² RRTJ tiesneša 21.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0449/16, 2.1. punkts; sk. arī RRTJ tiesneša 15.09.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0576/16, 2.1. punktu.

⁴³ RRTJ tiesneša 31.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0467/16, 2.3. punkts; sk. arī RRTJ tiesneša 31.07.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0468/16, 2.2. punktu.

⁴⁴ RRTJ tiesneša 02.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0576/16, 2.4. punkts.

⁴⁵ RRTJ tiesneša 20.05.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0324/31, 2.2. punkts.

“Prasības pieteikumā ir norādīts, ka 2021. gada 9. jūlijā [nosaukums] p.l.c ir cedējusi prasītājam prasījuma tiesības pret atbildētāju, kas radušās 2014. gada 25. jūnija kreditēšanas līguma Nr. [numurs] neizpildes rezultātā. Prasības pieteikuma 7. pielikumā pievienots izraksts no debitoru parādu pirkuma līguma. Prasītāja pārstāves iesniegtajā dokumentā norādītais datums, 2021. gada 9. februāris, neatbilst Cesijas līguma noslēgšanas datumam 2021. gada 9. jūlijam. Ievērojot minēto, no dokumenta izraksta nav iespējams secināt, vai tas ir attiecināms uz [nosaukums] p.l.c. un prasītāja starpā noslēgto cesijas līgumu, [...]”⁴⁶

Cesijas līguma parakstīšanas datums:

“Prasības pieteikumam pievienots izraksts no 2021. gada 12. oktobra cesijas līguma, kā arī izraksts no pielikuma Nr. 1 pie 2021. gada 12. oktobra cesijas līguma, kas satur norādi uz atbildētājas saistībām.

Tiesnese vērs uzmanību, ka pielikuma Nr. 1 izrakstā norādīts, ka tas ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu. Tomēr no minētā dokumenta nav redzams, kad tas ir parakstīts, līdz ar to nav iespējams konstatēt, kad prasītāja ir pārņēmusi prasījuma tiesības pret atbildētāju.”⁴⁷

Cesionāra iegūtas tiesībās (*Civillikuma 1806. pants*):

“Saskaņā ar Civillikuma 1806. pantu cesionārs neiegūst ar cesiju vairāk un lielākas tiesības, nekā bijušas cedentam. Proti, ar cesiju uz cesionāru pāriet jau pastāvošās prasījuma tiesības, nevis cesionārs iestājas cedenta vietā noslēgtajā līgumā.

Līdz ar to prasītājai jāprecizē, kāpēc līgumiskie nokavējuma procenti aprēķināti par laiku pēc līguma izbeigšanas un kāpēc to apmērs pārsniedz pielikumā pie cesijas līguma norādīto summu.”⁴⁸

Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu Nr. 61. “Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi” 2. punkta saturs:

“Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu Nr. 61. “Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi” 2.1. punkts noteic, ka “par rakstiska paziņojuma sagatavošanu un nosūtīšanu parādniekam vai aizņēmējam” piedzenami kopā ne vairāk kā 7 euro. No prasības pieteikumam pievienotā paziņojuma var konstatēt, ka tas ir sagatavots, taču prasītāja nav pievienojusi pierādījumus, kas apliecina, ka šis paziņojums ticis nosūtīts atbildētājai.”⁴⁹

Citiem vārdiem: “[t]ādejādi no citētas normas izriet prasītāja pienākums pamatot parāda atgūšanas izdevumu esību, proti, iesniegt pierādījumus, kas apliecina paziņojuma sagatavošanu un nosūtīšanu.”⁵⁰

⁴⁶ RRTJ tiesneša 06.04.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0238/16, 2.4. punkts.

⁴⁷ RRTJ tiesneša 21.04.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0264/23, 2.3. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 29.06.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0413/23, 2.3. punktu; RRTJ tiesneša 29.06.2023. lēmumu lietā ar arhīva Nr. 3-11/0414/23, 2.3. punktu; RRTJ tiesneša 05.02.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0071/23, 2.2.2. punktu.

⁴⁸ RRTJ tiesneša 30.08.2024. lēmumu lietā ar arhīva Nr. 3-11/0677/16, 2.2. punkts.

⁴⁹ RRTJ tiesneša 19.07.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0539/16, 2.3. punkts.

⁵⁰ RRTJ tiesneša 19.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0624/16, 2.2. punkts

“Prasītāja norāda, ka tās rīcībā ir vairāki pierādījumi, kas apliecina parāda atgūšanas darbību veikšanu, bet “dotajā brīdī tos iesniegt būtu pārmērīgi, jo līdz šim nav celti iebildumi par Prasītājas veiktajām parāda atgūšanas darbībām”.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93. panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Līdz ar to prasītājai ir jāiesniedz tiesā pierādījumi par veiktajām ārpustiesas parāda piedziņas darbībām, lai tiesa varētu izvērtēt to piedziņas pamatotību.”⁵¹

Pierādījumi par sākotnējā kreditora un ārpustiesas parāda piedziņas izdevumiem:

“Prasītāja cita starpā lūdz piedzīt no atbildētāja AS [nosaukums] parāda atgūšanas izdevumus 17 *euro* par paziņojuma nosūtīšanu un PMLP datu pārbaudi un 17 *euro* par aizdevuma līguma grozījumiem. Taču prasības pieteikumam nav pievienoti pierādījumi, kas apliecina 3 *euro* izdevumu rašanos, kā arī nav pievienots atbildētāja ierosinājums veikt līguma grozījumus atbilstoši aizdevuma līguma Vispārīgo noteikumu 12.5. punktam.”⁵²

“Tiesnese konstatē, ka atbilstoši cesijas līguma Nr. [numurs] 2. pielikumam AS “[nosaukums]” cedēja prasītājai sākotnēja kreditora izdevumus 17 *euro* [...] prasītājai jāiesniedz tiesā šo prasījumu apliecinājoši pierādījumi un jāprecizē, uz kāda pamata tā prasa sākotnēja kreditora izdevumus 22 *euro*.”⁵³

“Prasītāja norāda, ka: “[a]tbildētājam regulāri ar elektroniskā pasta starpniecību un telefoniski (zvanot vai sūtot *sms*) tika nosūtīti atgādinājumi par saistību izpildi”. Taču minēto apgalvojumi apstiprinošie pierādījumi prasības pieteikumam nav pievienoti.”⁵⁴

“Prasībā norādīts, ka sākotnējam kreditoram nebija zināma atbildētājas dzīvesvietas adrese un tāpēc sākotnējais kreditors to pieprasīja no “Personu datu pārlūka” par ko tika ieturēta likumā noteikta samaksa. Prasītāja norāda, ka “Personu datu pārlūks” neizsniedz pierādījumus, ka attiecīgās personas adrese ir pārbaudīta.

Nemot vērā, ka pati prasītāja norāda, ka pārbaudot “Personu datu pārlūku” tiek ieturēta samaksa, tiesnese secina, ka prasītāja, piemēram, var iesniegt pierādījumus, kas apliecina, ka šī samaksa tika pārskaitīta no sākotnējā kreditora bankas konta vai arī iesniegt izdrukai vai ekrānšāviņu no “Personu datu pārlūka”, kurā būtu redzama atbildētājas deklarētā dzīvesvietas adrese, lai pierādītu savu prasījumu pamatotību. Savukārt apgalvojums, ka sākotnējam kreditoram nebija zināma atbildētājas dzīvesvieta, bet visi sūtījumi tika nosūtīti uz atbildētājas deklarēto dzīvesvietu, kas apliecina, ka sākotnējais kreditors pārbaudījis “Personu datu pārlūku”, uzskatāms par puses paskaidrojumu, kuram bez citiem pierādījumiem nav patstāvīga pierādījuma rakstura (*sk. Civilprocesa likuma 104. panta pirmo daļu*).”⁵⁵

⁵¹ RRTJ tiesneša 17.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0030/16, 3.1. punkts.

⁵² RRTJ tiesneša 09.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0591/16, 2.3. punkts.

⁵³ RRTJ tiesneša 26.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0650/16, 2.3.3. punkts.

⁵⁴ RRTJ tiesneša 06.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0584/16, 2.2. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 09.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0591/16, 2.4. punktu.

⁵⁵ RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0641/16, 2.4. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0642/16, 3.3. punktu; RRTJ tiesneša 28.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0566/16, 3.2. punktu; RRTJ tiesneša 15.11.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0946/16, 3.2. punktu u.c.

Citā lietā tiesnesis papildus konstatēja, ka: “[t]urklāt aizdevuma līguma Nr. [numurs] speciālajos noteikumos norādīta atbildētāja deklarētā dzīvesvieta uz kuru vēlāk prasītāja sūtīja visus brīdinājumus”.⁵⁶

“Kā redzams no prasības pieteikumam pievienotā parāda aprēķina, prasītāja vairākkārt tajā ir iekļāvusi piedziņas izdevumus, proti, 2021.gada 19.jūlijā 7,40 *euro*, 2021.gada 18.oktobrī 7,40 *euro*, 2022.gada 19.aprīlī 7,40 *euro*, 2022.gada 20.jūnijā 7,40 *euro*, 2022.gada 18.jūlijā 7,40 *euro*, 2022.gada 15.augustā 7,40 *euro*, 2022.gada 12.septembrī 7,40 *euro*, 2022.gada 10.oktobrī 7,40 *euro*, 2022.gada 20.oktobrī 14,80 *euro*.

Vienlaikus tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumam pievienots tikai 2022. gada 20. oktobra paziņojums par vienpusēju atkāpšanos no līguma un pierādījumi par tā nosūtīšanu atbildētājam. Tāpat no parāda aprēķina redzams, ka 2022. gada 12. janvārī ir aprēķināta komisijas maksa 7,11 *euro* par vienošanās par parāda dzēšanu noslēgšanu, bet pierādījumi par šādu vienošanos prasības pieteikumam nav pievienoti.

Ņemot vērā minēto, prasītājai prasības pieteikumā jānorāda apstākļi, ar kuriem tā pamato savu prasījumu, proti, kādas piedziņas darbības ir veiktas, iesniedzot attiecīgos pierādījumus, kā arī jāiesniedz norādītā vienošanās par parāda dzēšanu.”⁵⁷

“Tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumam nav pievienoti ne vien pierādījumi par veiktajām ārpustiesas parāda atgūšanas darbībām (pat ne paziņojums par parāda cesiju un pierādījumi par tā nosūtīšanu parādniekam), bet arī norādītajai licencei Nr. [numurs] ir beidzies derīguma termiņš (derīga līdz 2024. gada 11. jūlijam).”⁵⁸

Pierādījumi par citiem apstākļiem:

“Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētāja 2016. gada 9. septembrī veica maksājumu SIA “[nosaukums]”. Ņemot vērā, ka prasībai pievienots konta pārskats par laiku no 2016. gada 1. jūlija līdz 2016. gada 26. jūlijam, nav iespējams pārlicināties par šī apstākļa patiesumu.”⁵⁹

“Prasības pieteikumā norādīts, ka 2016. gada 5. septembrī starp SIA “[nosaukums]” un atbildētāju noslēgts aizdevuma līgums Nr. [numurs] saskaņā ar kuru atbildētājam izsniegts aizdevums 800 *euro*. Tiesnese konstatē, ka atbilstoši minētā aizdevuma līguma Individuālajiem noteikumiem, kredītlīnijas apmērs ir 400 *euro*. Kreditors izsniedza atbildētājam 400 *euro* laikā no 2016. gada 5. septembra līdz 2016. gada 28. septembrim, savukārt vēl 400 *euro* izsniegti 2017. gada 19. martā, respektīvi, 6 mēnešus pēc aizdevuma līguma noslēgšanas.

Līdz ar to prasītājai jāprecizē, kāpēc atbildētājam izsniegta lielāka aizdevuma summa kā norādīts aizdevuma līguma Individuālajos noteikumos.”⁶⁰

“Prasītāja norāda, ka prasības pieteikuma iesniegšanas dienā līgums nav izbeigts, tomēr prasība celta par visa izsniegtā aizdevuma piedziņu, kā arī prasītāja aprēķinājusi nokavējuma procentus no visas neatmaksātās aizdevuma summas.

Tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumā nav norādīts, uz kāda pamata prasītāja cēlusi prasību par visa aizdevuma atmaksu pirms termiņa, ja prasības pieteikumā uzsvērts, ka prasītāja

⁵⁶ RRTJ tiesneša 26.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0655/16, 2.3.2. punkts.

⁵⁷ RRTJ tiesneša 05.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0352/23, 2. punkts.

⁵⁸ RRTJ tiesneša 12.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0600/24, 3.3. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 14.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0603/24, 4.3. punktu.

⁵⁹ RRTJ tiesneša 19.07.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0539/16, 2.2. punkts.

⁶⁰ RRTJ tiesneša 29.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0671/16, 2.1. punkts.

nav vienpusēji atkāpusies no kredītlīnijas līguma un no aizdevuma atmaksas grafika izriet, ka pēdējais aizdevuma atmaksas maksājuma datums ir 2026. gada 9. jūnijs”⁶¹

“Prasītāja norāda, ka pušu starpā panākta vienošanās saskaņā ar ko atbildētājs apņēmis aizdevumu atmaksāt pa daļām, taču nav norādīta nedz ikmēneša maksājuma summa, nedz aizdevuma atmaksas termiņš.”⁶²

Prasītāja pienākums skaidri norādīt apstākļus, kas pamato viņa prasību:

“Tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumā pamatā prasītāja citējusi tiesību normas un aizdevuma līguma vispārīgos noteikumus bez sasaistes ar konkrētiem faktiskajiem apstākļiem, proti, no prasības pieteikumam pievienotajiem dokumentiem redzams, ka pēc sākotnējā līguma noslēgšanas, tika noslēgti līguma grozījumi par papildsummas izsniegšanu. Par šiem apstākļiem prasības pieteikumā nekas nav norādīts, nav norādīts arī kāda ir kopējā atbildētājam izsniegtā aizdevuma summa, kāds tika noteikts aizdevuma izsniegšanas termiņš, kad sākas aizdevuma maksājumu kavējums.

Atzīmējams, ka tiesai nav pienākuma izdarīt minējumus vai pieņēmumus par to, kādi faktiskie apstākļi pastāv. Turpretim tieši prasītājam jānorāda apstākļi, kas pamato prasību un jāapraksta saistību nodibināšanas vai izcelšanās pamatus (*sal. sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 403. lpp.*). Turklāt pats par sevi apstāklis, ka prasības pieteikumam pievienoti dažādi rakstveida pierādījumi, neatbrīvo prasītāju no pienākuma norādīt prasības pieteikumā konkrētus apstākļus, ko pierāda pievienotie pierādījumi, jo ne tikai tiesai, bet arī atbildētājam, lai tā spētu realizēt savas procesuālās tiesības, jāsaprot par kādu tiesību aizskārumu tiek celta prasība un sakarā ar kādiem apstākļiem tiek izvirzīts konkrētais prasījums.”⁶³

“[...] prasītāja vispārīgi atreferē aizdevuma līguma noteikumus un tāpēc nevar viennozīmīgi secināt, kā aizdevuma līgums tika noslēgts un kā aizdevējs identificēja atbildētāju. Proti, ja aizdevuma līgums noslēgts aizdevēja filiāle vai sākotnējā kreditora uzturētajā interneta vietnē, tad nepieciešami pierādījumi, kas apliecina atbildētājas profila aktivizēšanu un pieprasījuma veikšanu. Savukārt, ja aizdevuma līgums noslēgts telefoniski, tad prasītājam jāiesniedz to apliecinoša telefonsaruna.”⁶⁴

“Prasības pieteikumā norādīts, ka 2018. gada 8. novembra Kredītlīnijas līgums Nr. [numurs] izbeigts 2021. gada 30. augustā, ko tostarp apliecina prasības pieteikumam pievienotais 2021. gada 30. augusta paziņojums par parādsaistībām.

Vienlaikus prasības pieteikumam pievienota Vienošanās par grozījumiem Kredītlīnijas līgumā “Elastīgais aizdevums” Nr. [numurs], kas faktiski noslēgta jau pēc līguma izbeigšanas, proti, 2024. gada 17. oktobrī.

Kopsakarā ar minēto Vienošanos neskaidrības rada arī neatmaksātā aizdevuma apmērs. Lai gan prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja neatmaksāto aizdevumu 702,40 euro apmērā, 2024.

⁶¹ RRTJ tiesneša 09.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0712/16, 2. punkts.

⁶² RRTJ tiesneša 26.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0653/16, 3. punkts.

⁶³ RRTJ tiesneša 14.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0610/16, 2.5. punkts; sk. arī RRTJ tiesneša 12.11.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0926/16, 3.4. punktu; RRTJ tiesneša 20.11.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0962/16, 2. punktu.

⁶⁴ RRTJ tiesneša 09.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0712/16, 2.1. punkts.

gada 17. oktobra Vienošanās satur norādi par to, ka saskaņā ar kredītlīnijas līgumu atlikušās neatmaksātās kredītlīnijas apmērs ir 0,00 *euro* un aizņēmējam tiek piešķirta papildus kredītlīnijas summa 500 *euro* apmērā.”⁶⁵

Piezīme: komentējot analogisku Civilprocesa likuma 128. panta 5. punktam tiesību normu, tiesību doktrīnā norādīts, ka: “[...] prasītājam, aprakstot lietas vēsturisko pusi, jānorāda prasības: 1) aktīvais pamats, t.i., prasītājam piederošās tiesības un 2) pasīvais pamats, t.i., atbildētāja darbība vai nolaidība, ar ko šīs tiesības traucētas” (sk. *Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīgā: Autora izdevums, 1933, 303. lpp.*). Respektīvi, prasības pieteikumā jāpaskaidro kāpēc šāda prasības tiek celta, norādot tās pamatojumu un aprakstot visus lietai nozīmīgos apstākļus (juridiskos faktus un cēloņus), t.i. jāapraksta pušu starpā pastāvošo attiecību attīstības gaita jeb “vēsturiskā puse”, kā arī jāiesniedz pierādījumus, kas apliecina norādītos apstākļus.⁶⁶

Pienākums iesniegt pierādījumus valsts valodā (*Civilprocesa likums 13. panta otrā daļa*):

“Tulkojumam jāattiecas uz konkrētu un identificējamo dokumentu, tāpēc tādu vispārīgo jēdzienu tulkojumu, kas pievienots 5. pielikumā, nevar uzskatīt par iesniegto maksājuma uzdevumu tulkojumu.”⁶⁷

“Saskaņā ar Valsts valodas likuma 10. panta otro daļu tiesas pieņem un izskata dokumentus tikai valsts valodā. Tādējādi no minētas normas izriet, ka iesniegtajam dokumenta tulkojumam, lai to tiesa varētu pieņemt un izskatīt, precīzi jāatspoguļo konkrēta oriģināla dokumenta saturu, jo tulkojuma mērķis ir faktiski aizstāt oriģinālo dokumentu, lai tiesai bez nepieciešamības to nebūtu jāizskata.”⁶⁸

“Prasības pieteikumam pievienotas četras naudas pārskaitījumu izdrukas, kas satur ierakstus svešvalodā. Pārbaudot lietā iesniegto dokumenta tulkojumu, tiesnese konstatē, ka tas ir nepilnīgs, proti, tajā iztulkotas vispārīgas frāzes, bet ne konkrētais lietā iesniegtais dokuments.”⁶⁹

Piezīme: dokumentu tulkošanu var veikt arī paši lietas dalībnieki vai to darbinieki 2000. gada 22. augusta Ministru kabineta noteikumu Nr. 291 “Kārtība, kādā apliecināmi dokumentu tulkojumi valsts valodā” noteiktajā kārtībā, jo tikai likumā paredzētajos gadījumos būtu nepieciešams iesniegt dokumentu tulkojumus, ko apliecinājis tuls vai zvērināts notārs (sal. sk.: *Rozenbergs J., Torgāns K. Komentārs Civilprocesa likuma 13. pantam. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 70.-71. lpp.*).

⁶⁵ RRTJ tiesneša 07.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr.3-11/0913/23, 2.2.3. punkts.

⁶⁶ Sal. sk.: RRTJ tiesneša 13.09.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0735/16, 3. punktu.

⁶⁷ RRTJ tiesneša 09.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0591/16, 2.2. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 14.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0610/16, 2.4. punktu; RRTJ tiesneša 12.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0599/16, 3.2. punktu; RRTJ tiesneša 12.11.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0926/16, 3.3. punktu.

⁶⁸ RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0641/16, 2.3. punkts; sk. arī RRTJ tiesneša 26.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0650/16, 2.2. punktu.

⁶⁹ RRTJ tiesneša 09.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0823/23, 2.2. punkts.

1.3. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 8. punkts (*prasības pieteikumam pievienoto dokumentu saraksts*)

“Tiesnese konstatē, ka daļai no prasības pieteikumā norādītajiem pielikumiem to nosaukumi nesakrīt ar elektronisko failu nosaukumiem, līdz ar to nav saprotams, vai elektroniskā pasta sūtījumā pievienotie dokumenti ir tie paši, kas norādīti pieteikuma pievienoto dokumentu sarakstā (piemēram, 8., 9., 10. pielikums).

Arī atverot minētos dokumentus, no to satura viennozīmīgi nav saprotams, ka tie atbilst pielikumā norādītajam. Tāpat nesakrīt arī dokumentu norādīto lapu skaits ar faktiski tiesā saņemto (piemēram, 9. pielikums).”⁷⁰

1.4. Civilprocesa likuma 128. panta trešā daļa un 85. panta otrā daļa un trešās daļas 2. teikums (*prasītāja pārstāvja pienākums pievienot prasības pieteikumam pilnvaru vai citu dokumentu, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu celt prasību*)

“Prasības pieteikumam pievienota prasītājas izsniegta pilnvara, kas iesniegta elektroniski kā PDF formāta fails (tikai teksts), nevis kā elektroniski parakstīts dokuments. Tādejādi tiesnesei nav iespējams pārbaudīt drošā elektroniskā paraksta esību uz šī dokumenta un secīgi pārliecināties par pilnvaras spēkā esību. Šādi elektroniski iesniegts pilnvaras teksts nav uzskatāms ne par elektronisko dokumentu oriģinālu, ne arī par to noteiktā kārtībā izgatavotu atvasinājumu (*sk. Civilprocesa likuma 111. panta otro daļu*).

Apstāklis, ka prasītājas pārstāve ir pievienojusi ekrānuzņēmumu no *eParakstītāja* programmas, nenovērš minēto trūkumu, jo par pilnvarojuma esību (drošā elektroniskā paraksta esību uz pilnvaras), tiesnesei jāpārliecinās pašai pēc elektroniskā dokumenta oriģināla vai arī tā noteiktā kārtībā izgatavotā noraksta papīra formā (*sk. Ministru kabineta 2018. gada 4. septembra noteikumu Nr. 558 paredzēto kārtību*).”⁷¹

“Prasības pieteikumā norādīts, ka prasība celta, pamatojoties uz 2022. gada 22. jūlijā noslēgtā cesijas līguma Nr. [numurs] pamata, kuru kā AS “[nosaukums]” pilnvarotā persona parakstījis [vārds uzvārds], tomēr no prasībai pievienotās Lursoft izdrukas par AS “[nosaukums]” nav konstatējams pilnvarojums [vārds uzvārds] parakstīt cesijas līgumu, jo [vārds uzvārds] nav AS “[nosaukums]” valdes vai padomes loceklis ar paraksta tiesībām, ne arī prokūrists, līdz ar to nav iespējams konstatēt, vai cesijas līguma parakstīšanas datumā [vārds uzvārds] ir bijis tam likumā noteiktajā kārtībā pilnvarots.”⁷²

“No pievienotās Lursoft izdrukas redzams, ka SIA “[nosaukums]” paraksta tiesības reģistrētas [vārds uzvārds], personas kods [personas kods]. Savukārt, no pievienotās pilnvaras, ar kuru [vārds uzvārds] pilnvarota pārstāvēt SIA “[nosaukums]” redzams, ka pilnvaru 2024. gada 2. aprīlī ar elektronisko parakstu parakstījis [vārds uzvārds], nevis [vārds uzvārds].

⁷⁰ RRTJ tiesneša 24.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0451/24, 2.1. punkts.

⁷¹ RRTJ tiesneša 09.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0591/16, 3. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0640/16, 4. punktu.

⁷² RRTJ tiesneša 13.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0371/23, 2. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0641/16, 2.2. punktu; RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0642/16, 3.2. punktu; RRTJ tiesneša 02.01.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0001/23, 2.2.3. punktu; RRTJ tiesneša 04.04.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0187/23, 2.2. punktu u.c.

No Uzņēmumu reģistrā datiem redzams, ka [vārds uzvārds], personas kods [personas kods], bija valdes loceklis no 2020. gada 30. janvāra līdz 2023. gada 20. februārim ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi, bet no 2020. gada 30. janvāra valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt SIA “[vārds uzvārds]” atsevišķi ir [vārds uzvārds], personas kods [personas kods]. Nemot vērā minēto, tiesnese konstatē, ka [vārds uzvārds] un [vārds uzvārds], ir divas dažādas personas, jo atšķiras gan personu uzvārdi, gan personas kodi.”⁷³

Piezīme: juridiskās personas pārstāvim pašam jāiesniedz tiesā visi pilnvarojumu apliecināšie dokumenti, un tiesai nav pienākums publiskos reģistros meklēt un iegūt ziņas par juridiskās personas pārstāvja tiesībām rīkoties pārstāvamā vārdā. Tomēr vienlaikus tiesai nav arī liegts šo informāciju iegūt, ievērojot procesuālās ekonomijas principu (*piem. sk.: Senāta 2018. gada 22. oktobra lēmuma lietā Nr. SKC-1602/2018, 7. punktu, Senāta 2018. gada 29. jūnija lēmumu lietā Nr. SPC-20/2018, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2019. gada 17. janvāra lēmumu lietā Nr. CA-1013-19/35, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2018. gada 4. jūlija lēmumu lietā Nr. CA-2841-18/2*).

1.5. Civilprocesa likuma 56.² panta pirmās daļas 5. punkts un 133. panta pirmās daļas 2. punkts (pienākums iesniegt dokumentu tulkojumu)

Tēmas:

- Dokumentu nosūtīšana, piemērojot Hāgas 1965. gada konvencijā noteikto kārtību
- Dokumentu nosūtīšana, piemērojot Eiropas Savienības Regulā 2020/1784 noteikto kārtību

Dokumentu nosūtīšanu, piemērojot Hāgas 1965. gada konvencijā noteikto kārtību:

“Atbilstoši Hāgas 1965. gada konvencijas prasībām un Apvienotās Karalistes atrunām pie tās nosūtāmajiem dokumentiem jābūt pievienotam noteiktā kārtībā apliecinātam tulkojumam angļu valodā. [...] (*Prasītājam jāiesniedz – autora piezīme*) tulkojums angļu valodā trīs eksemplāros, no kuriem divi eksemplāri nosūtāmi izsniegšanai atbildētājam [vārds uzvārds], bet viens – pievienojams lietai.”⁷⁴

Piezīme: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, vērtējot Civilprocesa likuma 81.¹ nodaļas un Hāgas 1965. gada konvencijas normas, uzskatīja par pamatotu blakus sūdzībā norādīto, ka gadījumā, ja atbildētājs ir Latvijas pilsonis, kurš pārvalda valsts valodu, un lūguma saņēmēja valsts vai adresāts (atbildētājs) nav atteicies pieņemt dokumentus valodā, kas nav lūguma saņēmējas valsts valoda, ir priekšlaicīgi noteikt pienākumu prasītājam iesniegt prasības pieteikuma tulkojumu angļu valodā.⁷⁵

Nemot vērā, ka vienkāršotās procedūras lietas ir e-lietas, respektīvi, visi dokumenti tiek skenēti un pievienoti TIS’ā, rodas jautājums, vai tiešām nepieciešams iesniegt tulkojumu tieši

⁷³ RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0641/16, 3. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0642/16, 4. punktu u.c.

⁷⁴ Piem. sk.: RRTJ tiesneša 17.04.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0250/8, 2.1. punktu; sk. arī: RRTJ tiesneša 28.04.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0284/30, 5. punktu; RRTJ tiesneša 12.05.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0306/16, 2.3. punktu; RRTJ tiesneša 18.09.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0747/30, 5. punktu.

⁷⁵ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 23.10.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2214-23/36, 6. punkts.

trijos eksemplāros, jo nav skaidrs, kā pašu tulkojumu kā dokumentu papīra formātā pievienot pie e-lietas.

Dokumentu nosūtīšana, piemērojot Eiropas Savienības Regulā 2020/1784 noteikto kārtību:

“Pārbaudot Vienotās migrācijas informācijas sistēmā datus par atbildētāju, redzams, ka viņas deklarētā dzīvesvietas adrese kopš 2001. gada ir [adrese], Francija, kas nozīmē, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 56.² panta pirmās daļas 1. punktam atbildētājam tiesas dokumenti piegādājami Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 25. novembra regulā (ES) 2020/1784 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komercietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs paredzētajā kārtībā.

Ņemot vērā, ka prasības pieteikumam nav pievienots noteiktā kārtībā apliecināts tulkojums franču valodā trīs eksemplāros, tiesnese secina, ka prasības pieteikums atstājams bez virzības, dodot laiku prasītājam novērst attiecīgo trūkumu.”⁷⁶

Piezīme: judikatūrā un tiesību doktrīnā secināts, ka Regula 2020/1784 neuzliek obligātu pienākumu nosūtāmajiem dokumentiem pievienot apliecinātu tulkojumu oficiālajā saņēmējas dalībvalsts valodā. Savukārt gadījumā, ja atbildētājs izmanto Regulā 2020/1784 paredzētās tiesības un atsakās saņemt nosūtītos dokumentus, to izsniegšanu var labot, uzliekot pienākumu prasītājam iesniegt dokumentu tulkojumu un atkārtoti tos nosūtīt izsniegšanai atbildētājam.⁷⁷

Līdz ar to tiesai, ņemot vērā sacīkstes un dispozivitātes principu, nav pamata uzlikt prasītājam pienākumu tulkot dokumentus, ja prasītājam ir iespēja un tā izvēlas paļauties, ka atbildētājs tos pieņems bez tulkojuma. Citiem vārdiem, atstāt prasības pieteikumu bez virzības, jo nav saņemts prasības pieteikuma tulkojums, ja dokumenti nosūtāmi saskaņā ar Regulu 2020/1784, nav nepieciešams. Tulkojumu tiesa pieprasīs, ja būs saņemts atbildētāja atteikums pieņemt dokumentus.

Atzīmējams, ka atsevišķos gadījumos prasītājam var uzlikt par pienākumu iesniegt tiesā arī prasības pielikumu tulkojumu.⁷⁸

Senāts secinājis, ka gadījumā, “[j]a dokumenti izsniedzami Civilprocesa likuma 56.² panta pirmās daļas 1. punktā paredzētajā kārtībā, proti, atbilstoši Regulas (2020/1784 – *autora piezīme*) noteikumiem, kritērijus paziņošanas fakta nodibināšanai nosaka minētā panta otrā un 2.¹ daļa. Attiecīgi paziņošanas pienākums var tikt uzskatīts par izpildītu tikai tad, ja saņemts apliecinājums par dokumentu izsniegšanu, vai arī pēc atkārtoti neveiksmīga mēģinājuma izsniegt dokumentus tiek veikti Civilprocesa likuma 56.² panta 2.¹ daļā paredzētie papildu pasākumi.”⁷⁹

2. Atteikšanās pieņemt prasības pieteikumu

⁷⁶ RRTJ tiesneša 12.05.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0306/16, 2.3. punkts.

⁷⁷ Piem. sk.: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 24.01.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-0571-24/8, 7.3. punktu; Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 02.03.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-0855-23/12, 5. punktu; Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 09.05.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-0135-24, 5.4.-5.5. punktu; skat. arī Palčevska D. Komentārs Civilprocesa likuma 660. pantam. Grām.: Civilprocesa likuma komentāri. III daļa (61. – 86. nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014, 864.-867. lpp.

⁷⁸ Piem. sk.: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 15.10.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-2148-24/36, 6.8. punktu.

⁷⁹ Senāta 09.05.2024. lēmums lietā Nr. SPC-5/2024, 4. punkts.

2.1. Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 2. punkts (*prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesību*)

Tēmas:

- Prasītājai ar cesijas līgumu nav nodotas prasījuma tiesības pret atbildētāju
- Pierādījumu, ka prasītājai nodotas prasījuma tiesības pret atbildētāju, neesamība

Prasītājai ar cesijas līgumu nav nodotas prasījuma tiesības pret atbildētāju:

“Prasības pieteikumā norādīts, ka prasība celta uz cesijas līguma pamata, taču no pieteikumam pievienotā 2022. gada 5. decembra cesijas līguma Nr.[numurs] un tā pielikuma izraksta nav konstatējama prasījuma tiesību pāreja no [vārds uzvārds] uz SIA “[nosaukums]”. Cesijas līguma un tā pielikuma izrakstā norādīts, ka sākotnējais kreditors ir [vārds uzvārds], personas kods [personas kods], kura ir iepazinusies ar līguma noteikumiem un piekrīt tiem, un parakstījusi līgumu Nr. [numurs], izmantojot SMS īsziņu no tālruņa numura [numurs]; šis līgums ir parakstīts, ievadot kodu Nr. ([numurs]), kurš saņemts ar SMS.

No prasības pieteikumam pievienotajiem dokumentiem nav konstatējams, ka šādā veidā dokuments ir ieguvis juridisko spēku Dokumentu juridiskā spēka likuma 4. panta pirmās daļas 3. punkta izpratnē, kas noteic, ka dokuments iegūst juridisku spēku tikai tad, ja tas ir parakstīts. No cesijas līguma un tā pielikuma izrakstā pievienotās norādes tiesai nav iespējams nekādi pārliecināties, vai cesijas līgums un tā pielikums ir tikuši parakstīti, kā arī kas un kad tos ir parakstījuši, līdz ar to arī nav iespējams konstatēt, vai [vārds uzvārds] patiešām ir cedējusi savas prasījuma tiesības prasītājai.

[...] Civillikuma 1801.pants noteic, ka cesijas līgumu starp prasījuma atdevēju kreditoru (cedentu) un to personu, kam to atdod (cesionāru), var noslēgt jebkādā formā. Parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko par to nezina. Civillikuma 1801.panta komentārā teikts, ka likuma norāde uz to, ka cesija līgumu var noslēgt “jebkādā formā” nenozīmē to, ka darījuma puses (cedents un cesionārs) vai apmierināties ar mutisku vienošanos atbilstoši Civillikuma 1474. pantam. Parasti cesijas līgumu slēdz rakstiski (*sk. Civillikuma komentāri: Saistību tiesības (1401.-2400.p.). Prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums, 1998, 297.lpp.*). Savukārt par rakstiski noslēgtas cesijas spēkā esamību var pārliecināties tikai tad, ja ir iespējams pārbaudīt to, kas šo līgumu ir parakstījis.

Līdz ar to nav pamata konstatēt, ka SIA “[nosaukums]” ir nodotas prasījuma tiesības pret atbildētāju. Tādējādi prasības pieteikumu ir iesniegusi persona, kurai nav prasījuma tiesību pret atbildētāju uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem, un prasības pieteikumam pieņemšanai nav pamata.”⁸⁰

Pierādījumu, ka prasītājai nodotas prasījuma tiesības pret atbildētāju, neesamība:

“Kā redzams no prasības pieteikuma, prasību cēlusi SIA “[nosaukums]”, prasības pieteikumu parakstījusi SIA “[nosaukums]” pārstāve [vārds uzvārds] uz 2022. gada 4. oktobra pilnvaras pamata.

Tomēr, pārbaudot prasības pieteikuma saturu un tam pievienotos dokumentus, tiesnese nekonstatē SIA “[nosaukums]” prasījuma tiesības pret [vārds uzvārds]. No prasības pieteikumam pievienotā 2021. gada 10. septembra transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līguma

⁸⁰ RRTJ tiesneša 27.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0806/23, 2.-3. lpp.

Nr. [numurs] izriet, ka tiesiskās attiecības ir nodibinātas starp [vārds uzvārds] un SIA “[nosaukums]”, un lietā nav ziņu, ka SIA “[nosaukums]” prasījuma tiesības pret [vārds uzvārds] būtu nodevusi SIA “[nosaukums]”.

Bez tam tiesnese vērš uzmanību, ka no prasības pieteikumam pievienotā 2022. gada 13. septembra parādu atgūšanas pakalpojumu līguma Nr. [numurs], kas noslēgts starp SIA “[nosaukums]” un SIA “[nosaukums]”, izraksta neizriet SIA “[nosaukums]” tiesības pārpilnvarot citas personas līgumā noteikto uzdevumu izpildei.”⁸¹

2.2. Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 6. punkts (*lieta nav piekritīga šai tiesai*)

Tēmas:

- Civilprocesa likuma 27. pants
- Prasītāja pienākums pamatot lietas piekritību konkrētajai tiesai

Civilprocesa likuma 27. pants (*prasību ceļ pēc atbildētāja pēdējās zināmās dzīvesvietas adrese*):

“Prasītāja, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 27. panta otro daļu, ceļ prasību pēc atbildētāja pēdējās zināmās dzīvesvietas adrese, proti, [adrese].

Atzīmējams, ka Civilprocesa likuma 27. pants ir speciālā norma attiecībā pret vispārējo noteikumu, ka prasību ceļ pēc atbildētāja deklarētās dzīvesvietas (*sk. Civilprocesa likuma 26. panta pirmo daļu*).

Tiesu praksē secināts, ka Civilprocesa likuma 27. panta otrās daļas noteikumi piemērojami tikai tādos gadījumos, kad atbildētājam nav deklarētās dzīvesvietas un nav zināma atbildētāja faktiskā dzīvesvieta (*sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2019. gada 14. maija lēmumu lietā Nr. CA-1450-19/36; Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2022. gada 7. jūlija lēmumu lietā Nr. CA-1701-22/33 5.2. punktu u.c.*).

Tiesnese konstatē, ka saskaņā ar Vienotās migrācijas informācijas sistēmas datiem [vārds uzvārds] deklarētā dzīvesvieta ir [adrese], Norvēģija, savukārt [vārds uzvārds] deklarētā dzīvesvieta ir [adrese], Lielbritānija. Līdz ar to SIA “[nosaukums]” prasības pieteikums nav piekritīgs Rīgas rajona tiesai.”⁸²

“Ņemot vērā to, ka atbildētāja pēdējā zināmā dzīvesvieta neatrodas Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā, kā arī Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā neatrodas [vārds uzvārds] piederošs nekustamais īpašums, tiesnese konstatē, ka nepastāv Civilprocesa likuma 27. panta otrajā daļā noteiktie apstākļi prasības pieteikuma pieņemšanai un lietas ierosināšanai.”⁸³

Piezīme: Civilprocesa likuma 27. panta otrā daļa neparedz prasītājam iespēju celt prasību pēc atbildētāja pēdējās zināmās īpašuma adrese.⁸⁴

⁸¹ RRTJ tiesneša 06.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0649/23, 1.-2. lpp.

⁸² RRTJ tiesneša 13.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1220/16, 2. punkts.

⁸³ RRTJ tiesneša 12.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0463/23, 1. lpp.

⁸⁴ Sal. sk.: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 08.12.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-2747-20/25, 5.1.1. punktu.

“Likumdevējs nav paredzējis prasītājam norādīt jebkuru tam zināmu adresi, kas saistīta ar atbildētāju, bet gan tikai tādu adresi, kas atbilst dzīvesvietas jēdziena kritērijiem. Šis jēdziens ir definēts Civillikuma 7. pantā. Tas, ka parādnieks Latvijā ir iegādājies dzīvokli un autostāvvietas neapliecina ne viņa labprātīgu apmešanos šajos nekustamajos īpašumos, ne arī viņa nodomu tur pastāvīgi dzīvot vai darboties.”⁸⁵

“Tikai tad, ja lietas piekritību noteicošās speciālās normas (*Civilprocesa likuma 28.-31. pants – autora piezīme*) neattiecas uz celto prasību, lietas piekritība nosakāma pēc komentējamās normas noteikumiem (*Civilprocesa likuma 26. pants*)” (*Ose D., Rozenbergs J., Torgāns K. Komentārs Civilprocesa likuma 26. panta. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 103. lpp.*)

Prasītāja pienākums pamatot lietas piekritību konkrētajai tiesai:

“Prasības pieteikumā norādīts, ka iespējamā atbildētāja pēdējā zināmā dzīvesvieta ir [adrese], Latvijā. Norādīta arī adrese Izraēlā – [adrese].

Pēc minēto ziņu pārbaudes tiesai pieejamā Personu datu pārlūkā, tiesnese konstatē, ka [vārds uzvārds] ir Lietuvas pilsonis. Vēsturiski savu dzīvesvietu Mārupes novadā iespējamais atbildētājs bija deklarējis 2004. gada 9. februārī. Vēlāk 2010. gada 15. martā kompetentajai iestādei Latvijā kā savu aktuālo dzīvesvietu – uzturēšanās adresi ārzemēs – bija norādījis jau minēto adresi Izraēlā. Savukārt kopš 2020. gada 20. janvāra iespējamajam atbildētājam ir anulētas uzturēšanās tiesības Latvijā un nav arī tiesiskā statusa Latvijā sakarā ar to, ka ir izceļojis uz pastāvīgu dzīvi citā valstī.

Lai gan konkrētais aizdevuma līgums pirmšķietami noslēgts Latvijā, tomēr [...] (*no tā – autora piezīme*) satura kopumā neizriet līgumslēdzēju pušu vienošanās par tiesas piekritību strīdu izšķiršanai, proti, vienošanās par jurisdikciju. Turklāt no aizdevuma līguma satura tiesnese secina, ka tā ietvaros aizņēmējs [vārds uzvārds] ir patērētājs.

Nemot vērā konstatētos apstākļus, atbilstoši Civilprocesa likuma 31.¹ panta noteikumiem tiesnese norāda, ka iesniegtās prasības piekritība Latvijas tiesai var tikt noteikta tikai saskaņā ar Līgumu par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām starp Latvijas Republiku, Igaunijas Republiku un Lietuvas Republiku, kā arī saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās.

Minētā starpvalstu līguma noteikumi attiecībā uz civillietu piekritību, kas ietverti līguma 20. pantā, neparedz konkrētā strīda piekritību Latvijas tiesai, jo Latvijas teritorijā neatrodas iespējamā atbildētāja dzīvesvieta un nav arī konstatējama vienošanās par strīda piekritību Latvijas tiesai.

Tāpat minētās Regulas noteikumi attiecībā uz lietu piekritību, kas saistīti ar patērētāja noslēgtu aizdevuma (kas atmaksājams pa daļām) līgumu un kas ietverti Regulas 17. panta 1. punkta “b” apakšpunktā un 18. panta 2. punktā, neparedz konkrētā strīda piekritību Latvijas tiesai. Proti, Latvijas teritorijā neatrodas patērētāja [vārds uzvārds] domicils un, kā jau minēts, nav konstatējama līgumslēdzēju pušu vienošanās par strīda piekritību Latvijas tiesai.

Minētās Regulas 6. pants gan paredz, ka attiecībā pret atbildētāju, kura domicils nav nevienā dalībvalstī, Latvijas tiesu jurisdikciju var noteikt Latvijas tiesību akti.

⁸⁵ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 25.02.2019. lēmuma lietā Nr. C61035318 (CA-0911-19/11), 3.3. punkts.

Šai ziņā tiesnese norāda, ka, pirmkārt, prasības pieteikumā nav norādītas ziņas, ka iespējamā atbildētāja domicils nav nevienā no Eiropas Savienības dalībvalstīm. Proti, lietā nav ziņu, ka prasītāja būtu vismaz mēģinājusi noskaidrot iespējamā atbildētāja dzīvesvietas deklarēšanas neesības faktu viņa pilsonības valsts Lietuvas kompetentajā iestādē. Otrkārt, novērtējot jau lēmuma [2.1] punktā norādītās ziņas, tiesnese neatzīst, ka iespējamā atbildētāja pēdējā zināmā dzīvesvieta ir bijusi Latvijā. Proti, pēdējo reizi, kad kompetentajā iestādē Latvijā iespējamais atbildētājs ir aktualizējis ziņas par savu dzīvesvietu, viņš 2010. gadā ir norādījis konkrētu uzturēšanās adresi Izraēlā, kas, turklāt, prasītājai ir zināma.

Tādējādi, ņemot vērā, ka iespējamajam atbildētājam Latvijā nepieder nekustamais īpašums un arī viņa pēdējā zināmā dzīvesvieta nav Latvijā, strīds nav piekritīgs Latvijas tiesai arī saskaņā ar Civilprocesa likuma 27. pantu.”⁸⁶

“No pieejamām ziņām tiesnesei nav iespējams noteikt lietas piekritību konkrētai tiesai. Iespējamais atbildētājs nav vairs īpašnieks minētajam nekustamajam īpašumam. Tāpat viņš nav Latvijas pilsonis. Par valstisko piederību tiesnesei nav ziņu no prasības pieteikuma vai tam pievienotajiem dokumentiem. Nav arī ziņu, ka iespējamam atbildētājam ir vai ir bijusi uzturēšanās atļauja Latvijā vai deklarēta dzīvesvietas adrese Latvija. Tiesnesei nav arī iespējams šādu informāciju pārbaudīt, jo iespējamajam atbildētājam nav piešķirts personas kods Latvijā.”⁸⁷

Piezīme: saskaņā ar Rīgas apgabaltiesas praksi, ja prasībā norādīts, ka prasība celta pēc atbildētāja deklarētās dzīvesvietas (Civilprocesa likuma 26. panta pirmā daļa), taču tiesa konstatē, ka atbildētājam nav deklarētās dzīvesvietas tiesas jurisdikcijas teritorijā, tiesai ir pienākums pārliecināties par citu piekritības pamatu esamību. Proti, pārbaudīt vai atbildētājam pieder īpašums, kas atrodas tiesas darbības teritorijā (*piem. sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2019. gada 14. maija lēmumu lietā ar arhīva Nr. CA-1450-19/36; Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2022. gada 7. jūlija lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-1701-22/33, 5.2. punktu u.c.*).

Autors uzskata, ka nevar piekrist šādai apelācijas instances tiesas praksei, jo pašam prasītājam, atbilstoši sacīkstes principam, jāpamato iesniegtā prasības pieteikuma piekritība konkrētajai tiesai. Savukārt tiesa pārbauda tikai to piekritības pamatu uz kuru norādījis pats prasītājs, neizvērtējot citus iespējamās piekritības pamatus, jo no paša prasītāja atkarīgs kurā tiesā un uz kāda piekritības pamata iesniegt prasību. Tiesa šajā jautājumā ieņem pasīvu jeb vērotāja funkciju, neizrādot iniciatīvu piekritības noteikšanai. Turklāt, pārbaudot tiesai pieejamos reģistrus, tā var konstatēt, ka atbildētājam ir vairāki nekustamie īpašumi, kas atrodas dažādās administratīvajās teritorijās, un secīgi prasības pieteikums var būt piekritīgs vairākām tiesām. Taču, ja prasītājs nav pieminējis nevienu no šiem nekustamajiem īpašumiem, tad tiesai nav pamata pieņemt prasības pieteikumu, jo prasītājs var izvēlēties celt prasību arī citā tiesā.

Turklāt nav atbalstāma prakse, kad prasītājs prasības pieteikumā norāda uz vairākiem piekritības pamatiem, piemēram, prasības pieteikumā vienlaikus atsaucoties uz Civilprocesa likuma 26. panta pirmo daļu, 27. panta pirmo un otro daļu⁸⁸, jo šie piekritības pamati ir savstarpēji izslēdzoši.

⁸⁶ RRTJ tiesneša 18.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1264/31, 2.1.-2.4. punkts.

⁸⁷ RRTJ tiesneša 18.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1807/31, 2.1. punkts.

⁸⁸ Piem. sk.: RRTJ lietas ar arhīva Nr. 3-11/0894/16 prasības pieteikuma 7. lpp.

Tiesību doktrīnā norādīts, ka: “[...] personai, kura vēlas vērsties tiesā ar prasību, sākotnēji ir jānoskaidro atbildētāja – fiziskas personas – deklarētā dzīvesvieta”. Savukārt “[k]ūdainas vai neatbilstošas atbildētāja deklarētas dzīvesvietas norāde, [...], ir pamats tiesai atteikt civillietas ierosināšanu, [...], ja lieta nav piekritīga attiecīgajai tiesai” (*Ose D., Rozenbergs J., Torgāns K. Komentārs Civilprocesa likuma 26. panta. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 104. lpp.*). Līdz ar to prasītājam, nevis tiesai, uzlikts pienākums aktīvi rīkoties, lai noskaidrotu lietas piekritību⁸⁹, jo *vigilantibus iura scripta sunt* (tiesības pieder modrajiem).

In summa: ja prasības pieteikumā norādīti vairāki savstarpēji izslēdzoši piekritības pamati, tas ir pamats prasības pieteikuma atstāšanai bez virzības, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 6. punktu. Savukārt, ja prasībā norādīts viens piekritības pamats un tas neizpildās, tiesai nav pienākuma pārbaudīt citus piekritības pamatus, bet jāatsakās pieņemt prasības pieteikumu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 6. punktu.

2.3. Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 10. punkts (*nav pievienota pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu celt prasību*)

“Senāts, analizējot Civilprocesa likuma 85. panta otro daļu, secinājis, ka pienākums iesniegt dokumentu, kas apliecina amatpersonas tiesības pārstāvēt juridisko personu, vienlīdz attiecināms uz visām juridiskajām personām, tostarp valsts pārvaldes iestādēm (*skatīt Senāta 2023. gada 6. aprīļa lēmuma Nr. SPC-1/2023 tēzi*).

[Nosaukums] administrācijas vārdā prasību pret [vārds uzvārds] parakstījis izpilddirektors [vārds uzvārds]. Tā kā prasības pieteikuma pielikumos nav pievienota pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina [vārds uzvārds] tiesības celt šādu prasību un no Pašvaldību likuma 22. panta neizriet izpilddirektora tiesības bez īpaša pilnvarojuma pārstāvēt pašvaldību tiesā, tiesnese secina, ka ir pamats atteikt pieņemt prasības pieteikumu.”⁹⁰

Piezīme: minētais Senāta lēmums ir pieņemts ar vienas balss pārsvaru un par to seši senatori izteica atsevišķas domas.⁹¹ Senāta lēmums lietā Nr. SPC-1/2023 ir kritizēts arī no tiesību zinātnieku puses.⁹²

3. Spriedumi

Tēmas:

- Iespēja taisīt aizmugurisku saīsinātu spriedumu vienkāršotās procedūras lietās

⁸⁹ Citiem vārdiem: “[...] tiesa pēc savas iniciatīvas atbildētāju nemeklē” (*Ose D., Rozenbergs J., Torgāns K., 2016, 105. lpp.*).

⁹⁰ RRTJ tiesneša 07.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0135/16, 2. punkts.

⁹¹ Sk.: Senāta senatoru Dzintras Baltas, Intara Bistera, Ināras Gardas, Valerija Maksimova, Normunda Salenieka un Kristīnes Zīles 2023. gada 6. aprīļa atsevišķas domas lieta Nr. SPC-1/2023.

⁹² Asoc. prof. dr. iur. Edvīns Danovskis norādīja, ka Senāta 06.04.2023. lēmumā lietā Nr. SPC-1/2023 izteiktais Civilprocesa likuma 85. panta otrās daļas traktējums “šķiet pretējs likuma jēgai un tiesību sistēmai”. Plašāk sk.: Danovskis E. Valsts pārvaldes iestādes statuss un pārstāvība tiesā. Grām.: Likumdošana un tās rezultāts Latvijā: pagātnes mācības, mūsdienu tendences, problēmas un risinājumi. Latvijas Universitātes 82. starptautiskās zinātniskās konferences tiesību zinātnes rakstu krājums. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2024, 154.-160. lpp.

- Cesionāra iegūtās tiesībās
- Atbildētāja informēšana par cesijas līguma noslēgšanu
- Likumisko un līgumisko procentu piedziņa
- Noilguma ieruna
- Parāda ārpustiesas piedziņas izdevumi
- Pierādījumi par aizdevuma līguma noslēgšanu
- Tiesas un prasītāja attieksme pret lietu, ja atbildētājs nav sniedzis iebildumus

Piezīme: iespēja taisīt aizmugurisku saīsinātu spriedumu vienkāršotās procedūras lietās:

Tā vienā lietā tiesa nozīmēja vienkāršotās procedūras lietas izskatīšanu tiesas sēdē. Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par prasību nebija sniedzis un uz tiesas sēdi neieradās. Tiesa taisīja aizmugurisku saīsinātu spriedumu par prasības apmierināšanu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193., 194., 208.¹ panta trešo daļu.

Šādā gadījumā atbildētājs nav tiesīgs spriedumu pārsūdzēt apelācijas kārtībā, bet var 20 dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas iesniegt tiesai pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.⁹³

Autors uzskata, ka vienkāršotās procedūrās lietās nevar taisīt aizmugurisku saīsinātu spriedumu, jo atbilstoši Civilprocesa likuma 250.²⁶ panta otrajai daļai, nozīmējot vienkāršotās procedūras lietu iztiesāšanai tiesas sēdē, tiesa paziņo, ka gadījumā, ja kāda no pusēm neieradīsies uz tiesas sēdi, tiesa pabeigs lietas izskatīšanu, tai klāt neesot, un noteiks datumu pēc paziņotā tiesas sēdes datuma tuvāko 14 dienu laikā, kad saīsinātais spriedums būs pieejams tiešsaistes sistēmā, kā arī izskaidro pušu tiesības iesniegt sprieduma sastādīšanas lūgumu.

Tādējādi, ja tiesa izskata lietu tiesas sēdē, tiesa taisa saīsināto spriedumu un paziņo lietas dalībniekiem par iespēju iesniegt sprieduma sastādīšanas lūgumu.

Savukārt aizmuguriska sprieduma gadījumā lietas dalībniekiem nav iespēju lūgt tiesu sastādīt motivētu spriedumu, bet vienīgi lūgt atjaunot lietas izskatīšanu no jauna. Līdz ar to redzams, ka aizmuguriska saīsināta sprieduma sastādīšana pārkāpj lietas dalībnieku tiesības lūgt tiesu sastādīt motivētu spriedumu, ko Civilprocesa likums nepieļauj.

Turklāt Civilprocesa likuma 194. panta pirmā daļa skaidri nošķir saīsināto spriedumu no aizmuguriska sprieduma. Proti, saīsinātais spriedums pieļaujams aizmuguriska sprieduma gadījumā un vienkāršotas procedūras lietās, bet ne abos reizē – aizmuguriskais saīsinātais spriedums vienkāršotās procedūras lietās nav pieļaujams, jo pārkāpj lietas dalībnieku tiesības uz motivēta sprieduma saņemšanu.

Cesionāra iegūtās tiesības (*Civillikuma 1806. pants*):

“Prasība daļā par līgumsoda 44,81 *euro* no 2020. gada 24. jūnija līdz 2020. gada 14. jūlijam piedziņu noraidāma, pamatojoties uz Civillikuma 1806. pantu, jo ar cesiju uz cesionāru pāriet jau pastāvošās prasījuma tiesības, nevis cesionārs iestājas cedenta vietā noslēgtajā līgumā, bet uz cesijas brīdi nekāds līgumsods nav bijis aprēķināts un nav arī ticis cedēts prasītājam, līdz ar to, prasot no atbildētājas līgumsodu, kas nepastāvēja cesijas brīdī, cesija pasliktina atbildētājas kā parādnieka stāvokli, kas nav pieļaujams.”⁹⁴

⁹³Sk.: RRTJ 19.09.2024. aizmuguriskais spriedums lieta Nr. C33371224.

⁹⁴ RRTJ 19.09.2023. spriedums lietā Nr. C33268123, 2.2. punkts. Sk. arī RRTJ 19.09.2023. sprieduma lietā Nr. C33287323, 2.2. punktu; RRTJ 15.02.2024. sprieduma lietā Nr. C33562323, 4.3. punktu.

“[...] uz cesijas brīdi 2021. gada 12. augustā bija aprēķināti un cedēti līgumiskie procenti 3,98 *euro*, nevis 58,44 *euro*, līdz ar to pēc cesijas šo procentu apmērs nevarēja palielināties par to pašu laiku. Līdz ar to, prasot no atbildētāja līgumiskos procentus, kas nepastāvēja cesijas brīdī, cesija pasliktina atbildētāja kā parādnieka stāvokli, kas nav pieļaujams.”⁹⁵

Piezīme: “[a]tbilstoši Civillikuma 1801. un 1805. panta noteikumiem līgumiskās cesijas spēkā esamība (arī attiecībā pret parādnieku) nav atkarīga no tā, vai cesionārs ir pienācīgā kārtā paziņojis parādniekam par notikušo cesiju vai ne. Proti, pienācīgā kārtā izdarīts paziņojums par cesiju, kas paredzēts Civillikuma 1804. panta 1. teikumā, ir kvalificējams nevis kā priekšnoteikums tam, lai līgumiskā cesija (t.i., ar līgumu cedēta prasījuma pāreja cesionāram) būtu spēkā arī attiecībā pret parādnieku, bet gan kā līdzeklis, lai novērstu “agrākā kreditora” (cedenta) formālo leģitimāciju attiecībā pret parādnieku un lai informētu parādnieku par notikušo cesiju, tādējādi padarot viņu ļaunticīgu” (*Kalniņš E. Paziņošanas par notikušo cesiju juridiskā nozīme. Jurista Vārds, 07.07.2015., Nr. 26 (878), 12.-21. lpp.*).

Atbildētāja informēšana par cesijas līguma noslēgšanu:

“Tā kā parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko par to nezina (*sk. Civillikuma 1801. pantu*), tad apstāklim, kā atbildētāja tika informēta par notikušo cesiju nav izšķirošas nozīmes, un jāsecina, ka noslēgtais cesijas līgums ir spēkā pret atbildētāju.

Līdz ar to atbildētājas norādei, ka viņai nav saistību pret prasītājas pārstāvi, nav nozīmes, jo atbildētāja tika informēta par parāda cesiju un to, ka jauno kreditoru pārstāv SIA “[nosaukums]”.⁹⁶

Likumisko un līgumisko procentu piedziņa:

“Tiesa konstatē, ka prasītāja par laiku pēc lietas cedēšanās jau ir aprēķinājusi un lūgusi piedzīt no atbildētājas likumiskos nokavējuma procentus no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas 494,72 *euro*, tādējādi atzīstams, ka līgumisko nokavējuma procentu un likumisko nokavējuma procentu piedziņa par vienu un to pašu laika posmu neatbilst darījumu godīgai praksei un ir pretrunā taisnīguma un samērīguma principam.”⁹⁷

“Ņemot vērā, ka prasītāja vienpusēji atkāpās no līguma 2017. gada 6. jūlijā, likumiskie nokavējuma procenti piedzenami, sākot ar nākamo dienu pēc atkāpšanās no līguma, proti, par laiku no 2017. gada 7. jūlija līdz 2023. gada 16. maijam.”⁹⁸

“Prasība daļā par nolīgto nokavējuma procentu 227,88 *euro* piedziņu, kas aprēķināti par laiku no 2022. gada 28. septembra līdz 2023. gada 22. maijam, ir noraidāma pamatojoties uz

⁹⁵ RRTJ 07.12.2023. spriedums lietā Nr. C33280123, 3.2. punkts.

⁹⁶ RRTJ 21.05.2024. spriedums lietā Nr. C33426123, 4.1. punkts.

⁹⁷ RRTJ 28.11.2023. spriedums lietā Nr. C33256823, 4.5. punkts.

⁹⁸ RRTJ 13.10.2023. spriedums lietā Nr. C33384323, 2.3. punkts.

Civillikuma 1754., 1756. un 1757. pantu un Senāta 2013. gada 30. janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-644/2013⁹⁹ paustajām atziņām.”¹⁰⁰

Piezīme: “[l]īgumiskos procentus nevar piemērot vienlaikus ar likumiskajiem” (*piem. sk.: Torgāns K. Saistību tiesības. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2018, 118.lpp., Senāta 11.10.2011. spriedums lietā Nr. SKC-278/2011*).

Noilguma ieruna:

“Prasītājas atsauksmē pievienotie paziņojumi, kas adresēti atbildētājai nesatur Dokumentu juridiskā spēka likuma 4. pantā noteikto obligāto rekvizītu – parakstu, kas nepieciešams, lai dokuments tiktu uzskatīts par juridiski spēkā esošu. Paziņojumi tiesā iesniegti elektroniski un tie nav nedz pašrocīgi parakstīti, nedz parakstīti ar drošu elektronisko parakstu, kas saturētu laika zīmogu.

Konstatējams, ka prasītāja iesniedzot paziņojumus, nav iesniegusi pierādījumus par paziņojumu nosūtīšanu vai izsniegšanu atbildētājai. [...] Ņemot vērā iepriekšminēto un atbildētājas atsauksmē izteiktos iebildumus, secināms, ka prasītājas iesniegtie paziņojumi nav pierādīti kā juridiski spēkā esoši, saistoši atbildētājai, kā arī nav pierādāms fakts, ka šie paziņojumi ir sagatavoti norādītajos datumos un nosūtīti atbildētājai.

Arī konstatējams, ka ar 2020. gada 3. marta sagatavoto pirmstiesas brīdinājumu prasītāja ir norādījusi, ka pamatparāda summa ir 220,35 *euro*, kas ir pretrunā ar prasītājas prasījumu par pamatparāda 1163,14 *euro* apmērā piedziņu no atbildētājas. Ar paziņojuma sagatavošanu, tā parakstīšanu un nosūtīšanu atbildētājai, prasītāja ir konstatējusi un apstiprinājusi pamatparāda apmēru, līdz ar to tas arī ir saistošs atbildētājai.

Pamatojoties uz minētajām tiesību normām (*Civillikuma 1893., 1901., 1905., 1906. pantu un Komerclikuma 406. pantu – autora piezīme*), kā arī iepriekšējiem secinājumiem, noilgums skaitāms no 2020. gada 3. marta sagatavotā pirmstiesas brīdinājuma, līdz ar to ir jāskaita trīs gadu termiņš, tas ir, noilguma termiņš iestājas 2023. gada 3. martā.

Prasības pieteikums ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu un tiesā iesniegts 2023. gada 25. maijā. Secināms, ka prasības pieteikums sagatavots un iesniegts tiesā jau pēc saistību tiesību izbeigšanās, tas ir noilguma iestāšanās. Līdz ar to tiesa atzīst prasību par parāda naudas piedziņu par noraidāmu.”¹⁰¹

Par minēto spriedumu prasītājs iesniedzis apelācijas sūdzību, taču Rīgas apgabaltiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 229. panta otro daļu, 440.⁸ panta pirmo, piekto, septīto, astoto un devīto daļu, atteicās ierosināt apelācijas tiesvedību.¹⁰²

Piezīme: noilguma notecējums tiesai jāņem vērā tikai tad, ja uz to ierunas veidā atsaucas atbildētājs (*piem. sk.: Senāta 2015. gada 30. novembra sprieduma lietā Nr. SKC-2482/2015, 8. punktu; Senāta 2015. gada 30. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-46/2015, 7.1. punktu, Kalniņš*

⁹⁹ Senāta 2013. gada 30. janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-644/2013 1. tēze: Ja tiek izmantotas pielīgātās tiesības lauzt līgumu pirms termiņa, līgumam izbeidzoties pirms termiņa, zūd arī līgumiskais pamats pielīgto procentu un līgumsoda aprēķināšanai un piedziņai atbilstoši līguma nosacījumiem, jo nav nekāda tiesiska pamata to piemērošanai pēc līguma izbeigšanās; 2. tēze: Līgumiskie procenti un līgumsods gadījumos, kad līdzējs tiesīgi atkāpjas no līguma, ir atlīdzināmi līdz brīdim, kad līgums beidz pastāvēt.

¹⁰⁰ RRTJ 26.03.2024. spriedums lietā Nr. C33391823, 4.punkts.

¹⁰¹ RRTJ 20.10.2023. spriedums lietā Nr. C33390123, 7.-8. punkts.

¹⁰² Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 14.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2765-23/35, 1. lpp.

E. Privāttiesību teorija un prakse. Raksti privāttiesībās. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005, 301. lpp.). Tiesas ex officio pienākums pārbaudīt apstākļus, kas var būt saistīti ar patērētāja tiesību pārkāpumiem, nav attiecināms uz noilgumu kā patstāvīgu pamatu prasības noraidīšanai (sk.: Senāta 2018. gada 6. decembra sprieduma lietā Nr. SKC-292/2018, 9. punktu).

Parāda ārpustiesas piedziņas izdevumi:

“Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6. pants noteic, ka (..) parāda atgūšanas izdevumiem jābūt samērīgiem un objektīvi pamatotiem. Pienākums pierādīt savu prasījumu pamatotību prasītājam izriet arī no Civilprocesa likuma 93. panta pirmās daļas.

Prasītāja norāda, ka ārpustiesas parāda piedziņas izdevumi radušies par parāda paziņošanas vēstuli nosūtīšanu un vairākkārtīgu [vārds uzvārds] informēšanu telefoniski. Prasības pieteikumā arī norādīts, ka: “[p]rasītājs pievienojis visus viņa rīcībā esošus dokumentus, kas apliecina parāda atgūšanas darbības”. [...]

Nemot vērā, ka prasītāja nav iesniegusi tiesā pierādījumus, kas apliecina telefonisku atbildētāja informēšanu vai kādas citas parāda atgūšanas darbību veikšanu, tiesa secina, ka prasība daļā par parāda piedziņas izdevumiem 7 euro ir apmierināma, turpretim pārējā daļā prasība par parāda piedziņas izdevumu atlīdzināšanu ir noraidāma kā nepamatota.”¹⁰³

Pierādījumi par aizdevuma līguma noslēgšanu:

“Kā pierādījumus līguma noslēgšanai un aizdevuma summu izsniegšanai prasītāja papildus pašam līgumam un tā pielikumiem iesniegusi lietā prasītājas vai kādas citas personas sagatavotu maksājumu informācijas kompilāciju, kas izkārtota SIA “[nosaukums]” veidlapā. Citu pierādījumu attiecībā uz atbildētājas veikto 0,01 euro maksājumu līguma noslēgšanai un sākotnējā kreditora SIA “[nosaukums]” veiktajām aizdevuma summu izmaksām nav. [...]

[...] aizdevuma līgums atzīstams par reāllīgumu, [...]. Līdz ar to lietā kā minimums būtu jābūt pierādījumiem par aizdevuma summu faktisku izsniegšanu atbildētājai.

Prasītājas iesniegto dokumentu tiesa neatzīst par ticamu un līdz ar to pietiekamu pierādījumu, jo tas nav autentisks dokuments, kas tiesvedības ietvaros varētu apliecināt konkrētos maksājumus. Minētā dokumenta saturs izveidots vairāku citu dokumentu daļēja satura kompilācijas rezultātā. Turklāt no dokumentā atspoguļotās informācijas tiesai nav iespējams pārliecināties par būtiskiem maksājumiem identificējošiem datiem. Proti, dokumentā nav redzams, kādā un kam piederošā kontā ieskaitīts atbildētājas it kā veikts 0,01 euro maksājums. No tā nav arī konstatējams, kura persona atbildētājai izmaksājusi aizdevuma summas 50 euro, 50 euro, 300 euro, 500 euro, 100 euro, 100 euro, 100 euro, 100 euro, 100 euro apmērā, vai vismaz aizdevumu parāda aprēķinā norādītajā atlikušajā 852,79 euro apmērā.

Nemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka lietā nav objektīva apstiprinājuma faktam, ka atbildētāja būtu noslēgusi prasības pieteikumā minēto līgumu ar sākotnējo kreditoru, jo nav pierādījumu par 0,01 euro samaksu līguma noslēgšanai. Ne arī objektīvu pierādījumu faktam, ka atbildētājai bijis izsniegts aizdevums pamatparāda 852,79 euro apmērā. Turklāt šajos apstākļos tiesa nevar atstāt bez ievērības pretrunas ar prasību pamatojošajos apstākļos norādīto, ka atbildētājai bijis piešķirts aizdevums 350 euro un ka neatmaksātā aizdevuma pamatsumma prasības pieteikuma sastādīšanas dienā bijusi 341,25 euro, nevis 852,79 euro.

Nemot vērā minēto, prasība atzīstama par nepamatotu, jo nav pierādīta.”¹⁰⁴

¹⁰³ RRTJ 14.05.2024. spriedums lietā Nr. C33420423, 4.5. punkts.

¹⁰⁴ RRTJ 13.09.2024. spriedums lietā Nr. C33440923, 2.3. punkts.

Par minēto spriedumu Rīgas apgabaltiesa atteicās ierosināt apelācijas tiesvedību.¹⁰⁵

Tiesas un prasītāja attieksme pret lietu, ja atbildētājs nav sniedzis iebildumus:

“Lai gan atbildētāja paskaidrojumus lietā nav sniegusi un celtajai prasībai nav iebildusi, konkrētajā gadījumā pats par sevi iebildumu neesības fakts nedod pamatu prasības apmierināšanai. Proti, lai gan atbildētājai paziņots par celto prasību savlaicīgi, likumā noteiktā kārtībā, faktiski viņai prasības pieteikums nav izsniegts, jo beidzies pasta sūtījuma glabāšanas laiks un tas saņemts atpakaļ tiesā.

Līdz ar to iebildumu neesība nekādā mērā nevar liecināt par atbildētājas attieksmi pret celto prasību. Šādos apstākļos tiesa nav atbrīvota no pienākuma sniegt prasības pamatā esošo apstākļu un to pamatojošo dokumentu saprātīgu novērtējumu.”¹⁰⁶

Par minēto spriedumu Rīgas apgabaltiesa atteicās ierosināt apelācijas tiesvedību.¹⁰⁷

¹⁰⁵ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 04.04.2025. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-1120-25/2.

¹⁰⁶ RRTJ 13.09.2024. spriedums lietā Nr. C33440923, 2.3. punkts.

¹⁰⁷ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 04.04.2025. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-1120-25/2.

II. PARĀDA PIEDZIŅA UZ PĀRVALDĪŠANAS LĪGUMA PAMATA

1. Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības

1.1. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.¹ punkts (*prasītāja personas dati*)

“No minētā (*Dzīvokļu īpašuma likuma 13. panta 2.¹ un 2.² daļa un Senāta prakse – autora piezīme*) secināms, ka prasījuma tiesības par maksājumiem dzīvokļu īpašnieku kopības uzkrājumu fondā ir dzīvokļu īpašnieku kopībai.

Līdz ar to, ceļot prasību par minētā parāda piedziņu, pārvaldnieks rīkojas kā dzīvokļu īpašnieku kopības pārstāvis, savukārt dzīvokļu īpašnieku kopība kā prasītāja.”¹⁰⁸

1.2. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.³ punkts (*prasītāja pārstāvja personas dati*)

“Prasības pieteikumā norādīts, ka dzīvojamās mājas [adrese] dzīvokļu īpašnieku kopības pārstāvis ir AS “[nosaukums]”, taču tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumam nav pievienota pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu celt prasību par ieguldījumu mājas remontam jeb uzkrājumu fonda piedziņu. Proti, no iesniegtā “Mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līguma” neizriet, ka AS “[nosaukums]” ir tiesīga dzīvokļu īpašnieku kopības vārdā celt prasību tiesā par ieguldījumu mājas remontam parāda piedziņu. Šāds apsaimniekotāja pilnvarojums neizriet arī no Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma un Dzīvokļa īpašuma likuma.

Līdz ar to AS “[nosaukums]” jāprecizē, uz kāda pamata tā pārstāv dzīvojamās mājas [adrese] dzīvokļu īpašnieku kopību prasījumā par ieguldījumu remontam parāda piedziņu un jāpievieno pilnvara vai cits pārstāvības tiesību apliecinošs dokuments.

Tiesnese konstatē, ka prasības pieteikuma paraksta zonā norādīts, ka to parakstījusi AS “[nosaukums]” pilnvarotā persona [vārds uzvārds], kā arī prasības pieteikumam pievienota AS “[nosaukums]” izdotā pilnvara [vārds uzvārds], taču prasības pieteikuma sadaļā, kur jānorāda informācija par prasītāja pārstāvi, [vārds uzvārds] nav norādīta.”¹⁰⁹

1.3. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts (*piedzenamās summas aprēķins*)

Tēmas:

- Aprēķina saturs prasījumos, kas izriet no pārvaldīšanas līguma
- Pierādījumi par aprēķina pozīcijām

Aprēķina saturs prasījumos, kas izriet no pārvaldīšanas līguma:

“Civilprocesa likuma 128. panta piektā daļa noteic, ka prasības pieteikumā lietās par parāda piedziņu atsevišķi norāda prasījumus par maksājumiem par pārvaldīšanas darbībām daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā (pārvaldīšanas izdevumi), prasījumus par maksājumiem par

¹⁰⁸ RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0645/16, 2. punkts. Sk. arī: RRTJ tiesneša 13.03.2024. lēmumu lietā ar arhīva Nr. 3-11/0211/30, 6. punktu.

¹⁰⁹ RRTJ tiesneša 29.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0410/16, 2.1. un 2.2. punkts.

mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem (komunālie pakalpojumi) un prasījumus par maksājumiem dzīvokļu īpašnieku kopības uzkrājumu fondā (uzkrājumi).

Savukārt Civilprocesa likuma 195. panta otrā daļa paredz, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu par maksājumiem par pārvaldīšanas darbībām daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā (pārvaldīšanas izdevumi), par maksājumiem par mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem (komunālie pakalpojumi) vai maksājumiem dzīvokļu īpašnieku kopības uzkrājumu fondā (uzkrājumi), tiesa papildus šā panta pirmajā daļā minētajam sprieduma rezolutīvajā daļā atsevišķi norāda šos prasījumus un piedzenamo summu atsevišķi par katru prasījumu, kā arī laika periodu, par kuru katrs prasījums ir apmierināms. [...]

Ievērojot minēto, prasītājam jāiesniedz arī detalizēts piedzenamās summas 557,15 *euro* aprēķins, atsevišķi norādot prasījumus par maksājumiem par pārvaldīšanas darbībām daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā (pārvaldīšanas izdevumi), prasījumus par maksājumiem par mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem (komunālie pakalpojumi) un prasījumus par maksājumiem dzīvokļu īpašnieku kopības uzkrājumu fondā (uzkrājumi), atspoguļojot katras konkrētās maksājumu veidojošās pozīcijas par katru mēnesi.”¹¹⁰

Pierādījumi par aprēķina pozīcijām:

“Atbilstoši Civilprocesa likuma 94. pantam tiesa pieņem tikai tos pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā. Prasības pieteikuma 23., 24., 25. un 26. pielikumā pievienoti biedrības “[nosaukums]” kreditoru pārskati par 2019., 2020., 2021. un 2022. gadu, kopā uz 1298 lapām. Pamatojums, kādus lietā nozīmīgus apstākļus prasītāja vēlas pierādīt ar minētajiem grāmatvedības dokumentiem, nav norādīts.

Tā kā to apjoms ir ievērojams, un nav šaubu, ka iepazīšanās ar dokumentiem uz vairāk kā tūkstoš lapām patērēs ievērojamus tiesas resursus, prasītājam nosakāms pienākums iesniegt saprātīgu un viegli pārskatāmu parāda aprēķinu.”¹¹¹

“Prasītāja cēlusi tiesā prasību par dzīvojamās mājas ([adrese]) uzturēšanas, apsaimniekošanas maksas un saņemto pakalpojumu parāda 2200,58 *euro* un kavējuma naudas 18,73 *euro*, kopā 2219,31 *euro*, piedziņu par laika posmu no 2018.gada 1.maija līdz 2023.gada 1.janvārim. Vienlaikus no prasības pieteikumam pievienotā parāda aprēķina redzams, ka lai gan parāda 2219,31 *euro* veidošanās periods, līdzīgi kā prasības pieteikumā, ir norādīts 01.05.2018.– 31.12.2022., taču parāda summa jau uz mēneša sākumu ir norādīta 1467,23 *euro*, kas ir ietverta piedzenamajā parāda summā 2219,31 *euro*.

No minētā secināms, ka prasībā norādītais parāds 2219,31 *euro* ir izveidojies vēl pirms prasībā norādītā parāda veidošanās sākuma perioda.

Turklāt no Tiesu informācijas sistēmas datiem izriet, ka ar Rīgas rajona tiesas [...] lēmumu [...] starp prasītāju un atbildētāju ir apstiprināts izlīgums, kurā konstatēts, ka attiecībā uz atbildētājam piederošo dzīvokli [adrese], par laika periodu no 29.01.2016. līdz 29.04.2018. atbildētājam ir izveidojies pamatparāds 1467,23 *euro* [...], kā arī konstatēts, ka uz izlīguma noslēgšanas brīdi atbildētāja ir nomaksājusi pamatparādu pilnā apmērā, tostarp, nomaksājusi visas summas saskaņā ar prasītājas līdz izlīguma noslēgšanas brīdim izrakstītajiem rēķiniem.

¹¹⁰ RRTJ tiesneša 13.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0211/30, 5.-5.2. punkts.

¹¹¹ RRTJ tiesneša 30.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0220/16, 2.2. punkts.

Ievērojot norādītos apstākļus, prasītājam nepieciešams precizēt, par kādu laika periodu ir izveidojies prasībā norādītais piedzenamais parāds [...]”¹¹²

“Prasības pieteikuma lūgumu daļā norādīts, ka prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja pārvaldīšanas izdevumus 279,72 *euro*. Šīs summas aprēķins atspoguļots prasības pieteikuma 6. pielikumā, no kā redzams, ka šo summu, to skait, veido “biedru nauda”. No prasības pieteikuma nav saprotams, vai atbildētājs ir kādas biedrības biedrs, ja ir – tad kādas, un uz kāda tiesiska pamata prasītāja kā apsaimniekotājs savos rēķinos iekļauj biedru naudas pozīciju, kuru secīgi lūdz piedzīt no atbildētāja.”¹¹³

1.4. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkts (*prasību pamatojošie apstākļi*)

Tēmas:

- Pierādījumi par pārvaldīšanas izdevumiem
- Līgumsods, kas izriet no pārvaldīšanas līguma
- Pierādījumi par dzīvokļa īpašuma piederību

Pierādījumi par pārvaldīšanas izdevumiem:

“No prasības pieteikumā norādītā izriet, ka prasītāja ir sniegusi atbildētājai komunālos un pārvaldīšanas pakalpojumus laika periodā no 2021. gada 5. jūlija līdz 2022. gada 31. maijam, proti, līdz dzīvokļa atbrīvošanas dienai. Tai pašā laikā pierādījumi tam, ka dzīvoklis no atbildētājas puses ir atbrīvots 2022. gada 31. maijā, prasībai nav pievienoti.

Turklāt, norādot atbildētājas kopējo parādu, prasītāja ir atsaukusies uz 16.05.2022. fakturrēķinu Nr. [numurs], kurš prasības pieteikumam nav pievienots. Ievērojot iepriekš norādīto, prasītājam ir jāiesniedz tiesā pierādījumi par strīdus dzīvokļa atbrīvošanu no atbildētājas puses 2022.gada 31.maijā, kā arī jāiesniedz tiesā 16.05.2022. fakturrēķins Nr. [numurs].”¹¹⁴

“Tai pašā laikā minētais pielikums ar dzīvokļu īpašnieku parakstiem tiesā nav iesniegts. Ievērojot norādīto, kā arī ņemot vērā iespējamo prasītājas vēlmi piedzīt no atbildētājas līgumsodu, kam savukārt nepieciešami pierādījumi tam, ka atbildētāja ir piekritusi attiecīgiem noteikumiem par līgumsodu, prasītājam ir jāiesniedz tiesā iepriekš minētā lēmuma pielikums, kas satur dzīvokļu īpašnieku parakstus.”¹¹⁵

“[...] no Tiesu informācijas sistēmas datiem izriet, ka ar Rīgas rajona tiesas 2021. gada 15. marta aizmugurisku spriedumu izbeigts 2013. gada 13. maijā noslēgtais dzīvojamās telpas īres līgums Nr. [numurs], uz kuru prasītāja atsaucas prasības pieteikumā, un atbildētājs [vārds uzvārds] izlikts no dzīvojamām telpām [adrese]. Tai pašā laikā prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja parādu par atbildētājam piegādāto siltumenerģiju strīdus dzīvojamās telpās, kā arī likumiskos procentus, par laiku līdz 2022. gada 30. jūnijam.

¹¹² RRTJ tiesneša 17.01.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0039/30, 4.1. punkts.

¹¹³ RRTJ tiesneša 29.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0410/16, 2.1. un 3. punkts.

¹¹⁴ RRTJ tiesneša 09.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0025/30, 4. punkts; sk. arī: RRTJ tiesneša 16.05.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0310/30, 4. punktu.

¹¹⁵ RRTJ tiesneša 17.01.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0039/30, 5. punkts.

Ievērojot norādīto, prasītājam nepieciešams precizēt prasībā norādītos apstākļus.”¹¹⁶

“Prasībā norādīts, ka atbildētāja laika posmā no 2018. gada 30. novembra līdz 2021. gada 1. jūlijam nav apmaksājusi 28 rēķinus, taču aiznākamajā teikumā norādīts, ka atbildētāja pieļāvusi samaksas nokavējumu visiem 57 rēķiniem. [...] Līdz ar to prasītājam jāprecizē prasības pieteikuma aprakstošā daļa, lai tā nebūtu savstarpēji pretrunīga.”¹¹⁷

Līgumsods, kas izriet no pārvaldīšanas līguma:

“Prasītāja cita starpā lūdz piedzīt no atbildētājas līgumsodu 45,00 *euro*, atsaucoties uz pušu noslēgtā pārvaldīšanas līguma 6.3. punktu. Tai pašā laikā minētais līguma punkts neparedz nosacījumus par līgumsodu, bet gan par nokavējuma procentiem.

Ievērojot minēto, prasītājam nepieciešams precizēt līgumsoda piedziņas pamatojumu, kā arī nepieciešamības gadījumā jāprecizē prasība un pieteiktie prasījumi.”¹¹⁸

Pierādījumi par dzīvokļa īpašuma piederību:

“No prasības pieteikumā norādītā izriet, ka atbildētājam [vārds uzvārds] kā nedzīvojamo telpu Nr. [numurs] un Nr. [numurs] [adrese] īpašniekam ir izveidojies apsaimniekošanas (pārvaldīšanas) maksājumu parāds un uzkrājumu maksas parāds, kas aprēķināts atbilstoši atbildētājam piederošo telpu platībai.

Tai pašā laikā tiesā nav iesniegti nedz pierādījumi, kas apliecina atbildētāja īpašumtiesības uz strīdus nekustamajiem īpašumiem, nedz arī pierādījumi par atbildētājam piederošo telpu platību.

Ievērojot Civillikuma 994. panta noteikumus, ka par nekustamā īpašuma īpašnieku atzīstams tas, kas par tādu ierakstīts zemesgrāmatā, prasītājām jāiesniedz tiesā nekustamo īpašumu Nr. [numurs] un Nr. [numurs] [adrese] zemesgrāmatu apliecības (nodalījuma noraksti) vai izdrukas (izziņas) no Valsts zemes dienesta, kas apliecina atbildētāja īpašumtiesības [...], kā arī pierādījumus par atbildētājam piederošo nekustamo īpašumu platību.”¹¹⁹

“Prasītāja norādījusi, ka prasība celta par objektā – [adrese] – patērēto elektroenerģiju pēc elektroenerģijas padeves patvaļīgas atjaunošanas un ka atbildētājai no 2011. gada 28. jūnija ir īpašuma tiesības uz šo dzīvokli [adrese]. Tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumam pievienotajā zemesgrāmatas informācijā par īpašumu norādītas atbildētājas īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu ar šādu adresi: [adrese]; [adrese]. Ne no iesniegtās zemesgrāmatas informācijas, ne arī no prasības pieteikuma neizriet, ka atbildētājai piederošais nekustamais īpašums būtu sadalīts dzīvokļa īpašumos, vai ka atbildētājai prasības periodā būtu piederējis prasītājas norādītais dzīvoklis Nr. [numurs].

Līdz ar to prasītājam nepieciešams iesniegt apstiprinošus dokumentus viņas norādītajiem apstākļiem, ka prasītājas darbinieka sastādītajā 2015. gada 4. jūnija aktā Nr.[numurs] norādītā objekta adrese [adrese], ir attiecināma uz atbildētāju un ka atbildētājai prasības periodā ir piederējis dzīvoklis ar šādu adresi.”¹²⁰

¹¹⁶ RRTJ tiesneša 17.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0179/30, 5. punkts.

¹¹⁷ RRTJ tiesneša 20.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0961/16, 3. punkts.

¹¹⁸ RRTJ tiesneša 16.05.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0310/30, 5. punkts.

¹¹⁹ RRTJ tiesneša 17.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0743/30, 4. punkts. Sk. arī: RRTJ tiesneša 08.06.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0363/29, 2.1. punktu.

¹²⁰ RRTJ tiesneša 22.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0192/23, 2.1. punkts.

1.5. Civilprocesa likuma 129. panta otras daļas 3. punkts (*dokumenti, kas apstiprina apstākļus, uz kuriem prasījums pamatots*)

“Prasības pieteikumam pievienots dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līgums Nr. [numurs] kuru dzīvojamās mājas [adrese], dzīvokļu īpašnieku vārdā parakstīja [vārds uzvārds]. Taču prasības pieteikumam nav pievienoti pierādījumi, kas apliecina [vārds uzvārds] pilnvarojuma tiesības rīkoties kopības vārdā.”¹²¹

2. Spriedumi

Tēmas:

- Bijušā pārvaldnieka tiesības
- Parāda aprēķins un tā saprotamība atbildētājam
- Pienākums samaksāt par faktiski saņemtajiem pakalpojumiem
- Pārvaldnieka pienākums īpašnieka vietā norēķināties ar pakalpojuma sniedzējiem
- Uzkrājumu fonds
- Biedrības tiesības celt prasību pret biedrībā neesošiem īpašniekiem
- Dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumu saistošais spēks
- Ikmēneša apsaimniekošanas maksas paaugstināšana
- Mājas rekonstrukcijas remonta izdevumi
- Lietas atzīšana par sarežģītu
- Nokavējuma procentu piedziņa

Bijušā pārvaldnieka tiesības:

“Tiesa atzīst, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību “[nosaukums]” nav tiesīga prasīt piedzīt dzīvojamās mājas uzkrājumu fondā neiemaksātos līdzekļus par labu sev, jo nepastāv spēkā esošs pārvaldīšanas uzdevums sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “[nosaukums]”, proti, kopš 2023. gada 31. marta pārvaldīšanas uzdevums ir atsaukts.

Prasītājas 2023. gada pārskats par pārvaldīšanas izdevumiem, atbilstoši kuram naudas līdzekļu atlikums remonta uzkrājumu fondā uz 2023. gada 30. aprīli ir negatīvs, neietekmē iepriekš secināto par uzkrājuma fonda naudu.”¹²²

“[...] tiesa atzīst, ka prasītāja nepamatoti lūgusi piedzīt no atbildētājas pārvaldīšanas izdevumu parādu 448,88 *euro* apmērā par laika periodu no 2023. gada 1. marta līdz 2023. gada 30. aprīlim, jo šajā laika periodā prasītājai pārvaldīšanas uzdevums jau bija atsaukts un nebija tiesiska pienākuma veikt pārvaldīšanas darbības. Secīgi, nepastāvot tiesiskām attiecībām starp dzīvokļu īpašniekiem un prasītāju kā pārvaldnieku, prasītājai nav arī pamata pieprasīt jebkādu pārvaldīšanas darbību apmaksu no dzīvokļu īpašniekiem, tajā skaitā no atbildētājas.

Par pamatu pretēju secinājumu izdarīšanai nevar kalpot prasītājas atsauksmē norādītais, ka prasītāja turpinājusi sniegt pārvaldīšanas pakalpojumus, jo jaunais pārvaldnieks šos pienākumus nespēja veikt. Kā tas izriet no šajā spriedumā iepriekš norādītā, pārvaldnieka

¹²¹ RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0645/16, 4. punkts.

¹²² RRTJ 30.09.2024. spriedums lietā Nr. C33470223, 6.3. punkts.

pārvaldīšanas darbību veikšanas vienīgais pamats atbilstoši likumā noteiktajam ir dzīvokļu īpašnieku dots pārvaldīšanas uzdevums.”¹²³

Parāda aprēķins un tā saprotamība atbildētājam:

“Par nepamatotiem atzīstami arī atbildētājas iebildumi, ka prasītāja nav skaidri norādījusi, kā veidojas parāds un kāds ir parāda aprēķina pamatojums un atšifrējums pa pozīcijām konkrētajā laika periodā. [...] Tiesas vērtējumā atbildētājas paustā neizpratne saistībā ar parāda aprēķinu noformējumu un tajā atspoguļotajām ziņām nemaina faktu, ka atbildētāja nav pienācīgā kārtā veikusi maksājumus par saņemtajiem pakalpojumiem, un nevar kalpot par pamatu prasības noraidīšanai.”¹²⁴

“Kas attiecas uz otro un ceturto iebildumu pret prasību, proti, ka biedrības gada pārskati nav revidēti un atbildētājam nav zināma maksas pakalpojumu aprēķināšanas metodika, tiesa tos noraida kā formālus. Prasībai pievienoti rēķini par ciematā nodrošinātajiem pakalpojumiem laika posmā no 2019. līdz 2022. gadam. Katrs no gadiem apkopots atsevišķā sējumā, ietverot visus biedrībai izrakstītos rēķinus no tādiem pakalpojumu un preču sniedzējiem, [...].

Jāsecina, ka vismaz tiesvedības gaitā atbildētājam bija iespēja iepazīties ar rēķiniem, kurus biedrība saņēmusi no dažādiem pakalpojumu sniedzējiem par ciematā veiktajiem darbiem un nodrošinātajiem pakalpojumiem, taču viņš to nav darījis, izvirzot nekonkrētu iebildumu, ka viņam nav saprotams no kā sastāv prasības summa. Tiesas ieskatā šāda ieruna nav pietiekama, lai atbrīvotos no pienākuma samaksāt ar biedru kopsapulces lēmumu noteikto apsaimniekošanas maksu, [...].”¹²⁵

Pienākums samaksāt par faktiski saņemtajiem pakalpojumiem:

“Tāpat tiesa norāda, ka pat ja atbildētāju neapmierina pārvaldnieces sniegto pakalpojumu kvalitāte, tas neatbrīvo viņu no pienākuma segt tos komunālos pakalpojumus, kas faktiski tiek piegādāti dzīvojamajai mājai.”¹²⁶

“Tā kā lietā nav strīda par to, ka atbildētājam piederējušais īpašums atrodas prasītājas apsaimniekotā ciemata teritorijā, un tiesa nodibinājusi, ka biedrība ir veikusi nepieciešamās darbības, lai ciematā esošie ceļi tiktu uzturēti normālā lietošanas kārtībā, ielu apgaismojums būtu funkcionējošs un kanalizācijas sistēma būtu darba kārtībā, jāsecina, ka atbildētājs ir baudījis visus infrastruktūras labumus, kas savukārt izraisa viņa pienākumu par tiem norēķināties. Tā kā atbildētājs nav tuvāk paskaidrojis savu ierunu, ka neesot personīgi izmantojis ciematā esošo centrālo ūdens padevi, savukārt dzīvē gūtie novērojumi rāda, ka mājokļa ekspluatācija bez ūdens nav iespējama, tiesa arī šo iebildumu noraida kā nepamatotu un nepierādītu.”¹²⁷

“Tiesa atzīst, ka atbildētāja izteiktie iebildumi (*atbildētājs apgalvo, ka viņš nav saņēmis prasītājas izrakstītos rēķinus, savukārt prasītāja apgalvo, ka ikmēneša rēķini tiek ievietoti nekustamā īpašum pastkastītē – autora piezīme*) nav pamats atbrīvot viņu no likumā noteiktā

¹²³ RRTJ 28.03.2024. spriedums lietā Nr.C33495023, 14. punkts. Atzīmējams, ka iesniedzot apelācijas sūdzību, prasītājs minēto tiesas secinājumu nav apstrīdējis.

¹²⁴ RRTJ 01.09.2023. spriedums lietā Nr. C33280023, 13. punkts.

¹²⁵ RRTJ 30.05.2024. spriedums lietā Nr. C33367723, 6. punkts.

¹²⁶ RRTJ 17.10.2023. spriedums lietā Nr. C33320823, 7. punkts.

¹²⁷ RRTJ 30.05.2024. spriedums lietā Nr. C33367723, 6. punkts.

dzīvokļa īpašnieka pienākuma veikt samaksu par prasītājas sniegtajiem pārvaldīšanas pakalpojumiem. Kā pamatoti norāda prasītāja, tieši dzīvokļa īpašnieks ir atbildīgs par dzīvokļa apsaimniekošanu un ar to saistīto izdevumu apmaksu, kas nozīmē, ka viņam jā rūpējas par nepieciešamo apstākļu radīšanu attiecīgo rēķinu saņemšanai. Vienlaikus tiesa ņem vērā, ka atbildētājs formālus iebildumus izteicis tikai pēc prasības celšanas tiesā.”¹²⁸

Atzīmējams, ka atbildētājs pārsūdzējis minēto pirmās instances tiesas spriedumu apmierinātajā daļā. Taču ar Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 1. janvāra spriedumu prasība apmierinātajā daļā atzīta par pamatotu, bet apelācijas sūdzība noraidīta.¹²⁹

Pārvaldnieka pienākums īpašnieka vietā norēķināties ar pakalpojuma sniedzējiem:

“Prasītāja (*mājas pārvaldniece – autora piezīme*) norāda, ka tā atbildētāja vietā, faktiski viņu kreditējot, ir norēķinājusies ar pakalpojumu sniedzējiem par atkritumu izvešanu, dabasgāzes piegādi, ūdens sildīšanu, ūdens padevi, elektrības piegādi, dežurantu pakalpojumiem, maināmo paklāju servisu un kanalizācijas pakalpojumiem.

Tiesa secina, ka Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma normās nav nedz tieši noteikts, nedz arī no tām izriet pārvaldnieka pienākums no saviem līdzekļiem segt dzīvokļu īpašnieku kopības vai atsevišķu dzīvokļu īpašnieku parādus par mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem. [...] Attiecīgi pārvaldniekam ir šo maksājumu kontroles pienākums, nevis pienākums tos segt no saviem līdzekļiem. Minēto apstiprina arī Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 14.panta 4.2 daļas noteikumi [...] (*un Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 10. pants, 14. panta 4.1. daļa, 15.1. panta sestā daļa, 17.3. panta otra daļa un Senāta 2021.gada 22.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-5/2021 6.5.punktu, Civilprocesa likuma 93. panta pirmā un ceturtdā daļa – autora piezīme*)”¹³⁰

Uzkrājumu fonds:

“Neskatoties uz to, ka atbildētāja nav parakstījusi dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līgumu, pamatojoties uz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5. panta pirmo daļu, atbildētājas kā dzīvokļa īpašnieka pienākums ir segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus, kas ir noteikti Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 7. pantā, un veikt noteiktos naudas maksājumus uzkrājumu fondā. Arī Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011. gada 13. aprīļa spriedumā lietā Nr. SKC- 43/2011 atzīts, ka no normatīvā regulējuma izriet, ka līguma noslēgšana nav vajadzīga. [...] No minētā izriet, ka pārvaldīšanas līguma noslēgšana nav obligāts priekšnoteikums, jo dzīvokļu īpašnieku kopības pieņemtais lēmums ir saistošs visiem īpašniekiem un ir faktiski uzskatāms par pilnvaru kā vienpusēju tiesisku darījumu, kuru prasītāja ar savām darbībām, uzsākot nekustamā īpašuma pārvaldīšanu atbilstoši lēmumam pievienotajam pārvaldīšanas līgumam, ir akceptējusi kā sev saistošu.”¹³¹

“[...] tiesa secina, ka prasītāja kā bijusī dzīvojamās mājas pārvaldniece nav tiesīga prasīt piedzīt dzīvojamās mājas uzkrājumu fondos neiemaksātos līdzekļus par labu sev, jo šādas

¹²⁸ RRTJ 28.06.2024. spriedums lietā Nr. C33354623, 5.3. punkts..

¹²⁹ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 07.01.2025. spriedums lietā Nr. C33354623.

¹³⁰ RRTJ 12.01.2024. spriedums lietā Nr. C33358623, 7.5. punkts.

¹³¹ RRTJ 17.10.2023. spriedums lietā Nr. C33320823, 7. punkts.

tiesības ir esošajam mājas pārvaldniekam. Turklāt uzkrājuma fonda līdzekļi var tikt piedzīti tikai par labu dzīvokļu īpašnieku kopībai.”¹³²

Biedrības tiesības celt prasību pret biedrībā neesošiem īpašniekiem:

“Vispārīgs iebildums, ka atbildētājam nav izprotams, kādēļ SIA “[nosaukums]”, kurai biedrība deleģējusi pārvaldīšanas darbību izpildi, piešķirtas tiesības celt prasības tiesā pret tiem ciematā esošo īpašumu īpašniekiem, kuri nav biedrības biedri, nav attiecināms uz izskatāmo lietu, jo atbildētājs bija biedrībā līdz 2022. gada 1. septembrim un parāds aprēķināts par laiku, kad viņš bija biedrības biedrs.”¹³³

Dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumu saistošais spēks:

“Lai gan atbildētājs nav piedalījies Pārvaldīšanas līguma noslēgšanā, kā arī starp prasītāju un atbildētāju nav noslēgts individuāls apsaimniekošanas līgums, tiesa atzīst, ka atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5. panta ceturtajai daļai dzīvojamās mājas kopīpašniekiem ir saistoši dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumi. Arī no judikatūras atziņām izriet, ka dzīvokļa īpašniekam, kaut arī viņš nav noslēdzis pārvaldīšanas līgumu, ir saistoši tie pārvaldīšanas līguma noteikumi, par kuriem ir lēmusi dzīvokļu īpašnieku kopsapulce (*sk. Augstākā tiesa. Tiesu prakse civillietās, kas izriet no dzīvojamo māju pārvaldīšanas tiesiskajām attiecībām, 47.lpp.*).”¹³⁴

Ikmēneša apsaimniekošanas maksas paaugstināšana:

“Ņemot vērā, ka lietā nav iesniegts dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums par apsaimniekošanas maksas izmaiņām, tiesa atzīst, ka prasītāja bez tiesiska pamata [...] aprēķinājusi ikmēneša apsaimniekošanas maksu [...] augstāka, nekā to noteikusi dzīvokļu īpašnieku kopība [...].”¹³⁵

Apsaimniekotāja tiesības lūgt apsaimniekošanas maksas piedziņu:

“Tādējādi (*atbilstoši Civillikuma 994. panta pirmajai daļai – autora piezīme*) atbildētājam likumā noteiktais pienākums norēķināties par SIA “[nosaukums]” sniegtajiem apsaimniekošanas pakalpojumiem ilgst tikai līdz brīdim, kad īpašuma tiesības zemesgrāmatas nodalījumā pārreģistrētas uz SIA “[nosaukums]” vārda, proti, līdz 2023. gada 6. novembrim.”¹³⁶

Mājas rekonstrukcijas remonta izdevumi:

Atbildētājs izteicis iebildumus attiecībā uz parāda aprēķinā iekļautajām remontdarbu pozīcijām, norādot, ka lietā nav pierādījumu, kas apliecina šādus remontdarbus un to izmaksas. Turklāt minētie darbi nav kvalificējami kā obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības, remontdarbu veikšanā nav ņemta vērā dzīvojamās mājas īpašnieku griba un maksātspēja. Taču tiesa, izvērtējot lietā esošus pierādījumus un normatīvo regulējumu (*Ministru kabineta 2010. gada 28. septembra noteikumu Nr. 907 “Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu”*), secināja, ka māja atradās avārijas stāvoklī. Tādējādi

¹³² RRTJ 12.01.2024. spriedums lietā Nr. C33358623, 7.6. punkts.

¹³³ RRTJ 30.05.2024. spriedums lietā Nr. C33367723, 6. punkts.

¹³⁴ RRTJ 28.06.2024. spriedums lietā Nr. C33354623, 5.2. punkts.

¹³⁵ RRTJ 28.06.2024. spriedums lietā Nr. C33354623, 5.4.1. punkts.

¹³⁶ RRTJ 28.06.2024. spriedums lietā Nr. C33354623, 5.4.1. punkts.

atbildētājam kā dzīvokļa īpašniekam ir pienākums atlīdzināt prasītājam izdevumus, kas tai radušies par ārpuskārtas remontdarbu veikšanu.

Tiesa arī norādīja, ka: “[a]tbildētājs iebildumus par prasītājas veikto aprēķinu nav sniedzis, kā arī lietā nav sniedzis sava aprēķina variantu. Turklāt ņemot vērā, ka ārpuskārtas rekonstrukcijas darbi veikti laikā, kad dzīvokļa īpašuma īpašnieks bija atbildētājs, nav pamatoti iebildumi par to, ka minētie izdevumi būtu jāuzņemas jaunajai nekustamā īpašuma īpašnieci.”¹³⁷

Nokavējuma procentu piedziņa:

“Atbildētāja cēlusi iebildumus, norādot, ka neatzīst prasību daļā par nokavējuma procentu piedziņu, jo nav saņēmusi pēdējo rēķinu, kā arī starp pusēm notikusi sarakste par izlīguma noslēgšanu, taču piedāvājums no prasītājas netika saņemts.

[...] tiesa konstatē, ka pušu noslēgtajā pārvaldīšanas līgumā puses vienojušās, ka rēķini tiek nosūtīti uz atbildētājas elektroniskā pasta adresi. [...] Ņemot vērā, ka lietā nav apstrīdēts, ka pēc pārvaldīšanas līguma noslēgšanas ir pastāvējusi un veiksmīgi darbojusies rēķinu nosūtīšana uz atbildētājas elektroniskā pasta adresi, par ko puses labprātīgi vienojušās, tiesa atzīst, ka atbildētājas celtās iebildes saistībā ar pēdējā rēķina nesaņemšanu nevar kalpot par pamatu atbildētājas atbrīvošanai no nokavējumu procentu samaksas. [...]

Savukārt attiecībā uz atbildētājas iebildumiem par pušu starpā notikušo saraksti par iespējamu izlīguma noslēgšanu, uz ko no prasītājas puses nav sekojis attiecīgs piedāvājums, norādāms, ka izlīgums ir pušu brīvprātīgas gribas izpausme.

Līdz ar to tas apstāklis, ka no prasītājas puses nav bijis izlīguma piedāvājums, nevar būt pamats parādnieka atbrīvojumam no saistību izpildes nokavējuma sekām, kas konkrētajā gadījumā realizējas kā nokavējuma procentu maksāšanas pienākums.”¹³⁸

¹³⁷ RRTJ 28.06.2024. spriedums lietā Nr. C33354623, 5.4.2. punkts.

¹³⁸ RRTJ 06.10.2023. spriedums lietā Nr. C33402923, 15.1.-15.2. punkts.

III. PARĀDA PIEDZIŅA UZ PAKALPOJUMA LĪGUMA PAMATA

1. Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības

1.1. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.² punkts (*atbildētāja deklarēta dzīvesvieta*).

“Tā kā prasības pieteikums vienkāršotajā procedūrā noformējams atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam paraugam (*sk. Civilprocesa likuma 255.²⁰ panta pirmo daļu*), tad jāsecina, ka atbildētāja personas kodam jābūt norādītam tam paredzētajā vietā.

Tiesnese konstatē, ka prasītāja nav izpildījusi šo prasību, kā arī atbildētājas personas kods nav norādīts arī prasības pieteikuma lūgumu daļā, tad jāsecina, ka tas ir pamats atstāt prasības pieteikumu bez virzības.”¹³⁹

Piezīme: salīdzinājumam atzīmējams, ka vienā Rīgas rajona tiesas (Jūrmalā) tiesneša lēmumā secināts, ka: “[n]emot vērā, ka bez personas koda tiesa nevar identificēt atbildētājus Personu datu pārlūkā un pārbaudīt dzīvesvietas adresu atbilstību Valsts migrācijas informatīvajā sistēmā, lai pārlicinātos par lietas izskatīšanas piekritību un korespondences adresi, kā arī sistēmiski interpretējot Civilprocesa likuma 10. panta otro daļu, 93. panta otro daļu un 128. pantu, jāsecina, ka atbildētāju personas koda norādīšana ir obligāta prasības pieteikuma sastāvdaļa no kuras atkāpšanās, atsaucoties uz Civilprocesa likuma 128. panta otras daļas 1.² punkta otro teikumu, pieļaujama tikai izņēmuma gadījumā (*sal. sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneša 2006. gada 26. jūlija lēmuma lietā Nr. 9/2006 2.lpp.; Rīgas pilsētas tiesas tiesneša 2023. gada 30. oktobra lēmuma lietā Nr. 3-11/ 2099/6 ECLI:LV:RPT:2023:1030.28744.1.L 3.1. punktu; Rīgas rajona tiesas tiesneša 2020. gada 8. jūlija lēmuma lietā Nr. 3-11/0399/23 ECLI:LV:RIRT:2020:0708.4729.1.L 3.3. punktu u.c.*).”¹⁴⁰

Autors uzskata, ka izņēmumi no pienākuma norādīt atbildētāja personas kodu būtu, piemēram, kad atbildētājs ir ārzemnieks vai viņam nav personas koda. Citiem vārdiem, nenorādīt atbildētāja personas kodu var tad, ja tas ir saistīts ar objektīvu neiespējamību, nevis tikai ar prasītāja subjektīvo nezināšanu un nevēlēšanos vērsties PMLP, lai saņemtu šādu informāciju. Atgādināms, ka: “[...] tiesa pēc savas iniciatīvas atbildētāju nemeklē”.¹⁴¹

1.2. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts (*piedzenamās summas aprēķins*)

“Prasītāja lūdz piedzīt pamatparādu 352,94 *euro*, savukārt, saskaitot cesijas līgumu pielikumos norādītās summas, pamatparāda apmērs ir 353,83 *euro*, turklāt, no iesniegtā parāda aprēķina redzams, ka tas izveidojies par neapmaksātajiem rēķiniem Nr. [numurs], [numurs], [numurs], [numurs], [numurs], bet cesijas līgumu pielikumos norādīts tikai rēķins Nr. [numurs], no kura nav iespējams sasaistīt iesniegto aprēķinu ar pamatparāda apmēru.

Kā arī, ņemot vērā, ka cesijas līgums ar SIA “[nosaukums]” tika noslēgts par prasījumiem no saņemtajiem mobilo sakaru pakalpojumiem, savukārt, cesijas līgums ar ārvalsts

¹³⁹ RRTJ tiesneša 01.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0179/16, 2. punkts.

¹⁴⁰ RRTJ tiesneša 15.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0614/16, 3. punkts.

¹⁴¹ Ose D., Rozenbergs J., Torgāns K., 2016, 105. lpp.

komersantu [nosaukums] AS noslēgts par prasījumiem par ierīču iegādi uz nomaksu, parāda aprēķinā jānodala prasījumi, kuriem atšķiras prasījuma pamats.”¹⁴²

“Atzīmējams, ka pati par sevi norāde, kas ietverta pirmstiesas brīdinājumā, ka likumiskie procenti tiek prasīti par 116 dienām, nav pietiekama, jo to jānorāda parāda aprēķinā, kur papildus jāatspoguļo kā minētie likumiskie procenti tika iegūti.”¹⁴³

1.3. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkts un 129. panta otrās daļas 3. punkts (*prasību pamatojošie apstākļi*)

Tēmas:

- Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkta un 129. panta otrās daļas 3. punkta saturs
- Bērna izglītošanas un aprūpes pakalpojumi
- Interneta un mobilo sakaru pakalpojumi
- Gāzes piegādes pakalpojumi
- Elektroenerģijas pakalpojumi
- Cesijas līgums

Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkta un 129. panta otrās daļas 3. punkta saturs:

“[...] pats par sevi apstāklis, ka prasības pieteikumam pievienoti dažādi rakstveida pierādījumi, neatbrīvo prasītāju no pienākuma norādīt prasības pieteikumā konkrētus apstākļus, ko pierāda pievienotie pierādījumi.

Nemot vērā, ka prasības pieteikumā nav aprakstīta pušu starpā pastāvošo attiecību attīstības gaita, bet vienīgi norāde uz vienošanos par pakalpojuma līguma Nr. [numurs] izbeigšanu un parāda nomaksu un maksājuma grafiku, jāsecina, ka iesniegtajam prasības pieteikumam trūkst aprakstošās daļas un tāpēc prasītājam jāprecizē prasības pieteikums, norādot, kāpēc minētā vienošanās tika noslēgta, kad atbildētājs pārtraucis pildīt no tās izrietošas saistības, kā arī citu lietai nozīmīgus apstākļus.”¹⁴⁴

Bērna izglītošanas un aprūpes pakalpojumi:

“Prasībā norādīts, ka Strenču novada pirmsskolas izglītības iestāde “[nosaukums]” kopš 01.07.2021. ir Valmieras novada pašvaldības pārraudzībā esoša iestāde, taču pierādījumi par minētajiem apstākļiem prasības pieteikumam nav pievienoti.

Ievērojot minēto, prasītājam ir jāiesniedz tiesā pierādījumi, uz kuriem tā atsaucas prasības pieteikumā, proti, pierādījumi par to, ka Strenču novada pirmsskolas izglītības iestāde “[nosaukums]” kopš 01.07.2021. ir Valmieras novada pašvaldības pārraudzībā esoša iestāde.”¹⁴⁵

Interneta un mobilo sakaru pakalpojumi:

¹⁴² RRTJ tiesneša 16.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0387/16, 3. punkts.

¹⁴³ RRTJ tiesneša 22.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0242/16, 4. punkts.

¹⁴⁴ RRTJ tiesneša 13.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0735/16, 3. punkts.

¹⁴⁵ RRTJ tiesneša 25.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0877/30, 4. punkts.

“Prasības pieteikumam pievienots 2020. gada 9. decembrī noslēgtais pakalpojuma līgums Nr. [numurs] par pieslēgumu “Brīvība”, internetu telefonā “Neatkarība”, jauniešu piedāvājumu un regulāru informāciju par rēķinu.

Saskaņā ar minētā līguma 23. punktu, maksu par pakalpojumiem un pakalpojumu tarifus, abonēšanas maksu, mēneša maksu, kā arī norēķinu kārtību nosaka SIA “[nosaukums]”. [...] Konkrētā pakalpojuma abonēšanas maksas cenrādis prasības pieteikumam nav pievienots.

Parāds izriet no trīs līgumiem un prasības pieteikuma sadaļā “Parāda aprēķins” prasītāja norādījusi katram līgumam atbilstošās parāda summas, taču no iesniegtajiem rēķiniem nav iespējams saprast un pārliedzināties par tajos norādīto summu sakritību ar parāda aprēķina summām.”¹⁴⁶

Gāzes piegādes pakalpojumi:

“Pierādījumi par dabasgāzes atslēgšanu 2019. gada 5. aprīlī tiesā nav iesniegti, bet ir iesniegts akts par skaitītāja maiņu, kontroli, no kura redzams, ka objektā [adrese], 2019. gada 5. aprīlī veikta skaitītāju maiņa noņemot esošo skaitītāju un pievienojot jaunu. Ievērojot minēto, prasītājai nepieciešams precizēt prasības pieteikumā norādītos apstākļus saistībā ar dabasgāzes atslēgšanu objektā, un iesniegt attiecīgus pierādījumus, kas šos apstākļus apliecina.”¹⁴⁷

Elektroenerģijas pakalpojumi:

“[...] saskaņā ar 2008. gada 1. februāra līgumu Nr. [numurs] par elektroenerģijas piegādi, tas ir noslēgts starp [vārds uzvārds] un AS “[A]”, turpretim prasītāja prasības pieteikuma pirmajā rindkopā norāda, ka minētais līgums ir noslēgts starp atbildētāju un AS “[B]”. Līdz ar to tiesnese secina, ka prasītājai ir jāprecizē uz kāda pamata tā ceļ šo prasību.”¹⁴⁸

Vēlāk prasītāja iesniedza tiesā pilnvaru AS “B” slēgt līgumus ar klientiem AS “A” vārda.

Piezīme: konstatējama jēdzienu nekonsekvence strīdos par kavējuma maksas piedziņu, pamatojoties uz Ministru kabineta 2014. gada 21. janvāra noteikumu Nr. 50 “Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi” 87. punktu (*par katru maksājuma kavējuma dienu tirgotājs ir tiesīgs pieprasīt lietotājam nokavējuma maksu līdz 0,15 % no laikus nesamaksātās summas*). Daļā no nolēmumiem tiek lietots jēdziens “nolīgtie vai līgumiskie nokavējuma procenti”¹⁴⁹, daļā “nokavējuma maksa”¹⁵⁰.

Autors uzskata, ka tie nav īstie līgumiskie procenti, jo tie tiek noteikti saskaņā ar minētajiem Ministru kabineta noteikumiem, kas tos vienlaikus nepadara par likumiskajiem nokavējuma procentiem, jo tie ir noteikti nevis Civillikumā, bet Ministru kabineta noteikumos.

Līdz ar to terminoloģiski precīzāk ir “nokavējuma maksa”, kas ir izteikta procentos, jo tas atbilstu minēto Ministru kabineta noteikumu valodai.

Par cesijas līgumu:

¹⁴⁶ RRTJ tiesneša 13.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0374/16, 2. punkts.

¹⁴⁷ RRTJ tiesneša 26.09.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0604/30, 4.1. punkts.

¹⁴⁸ RRTJ tiesneša 04.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0002/16, 4. punkts.

¹⁴⁹ Piem. sk.: RRTJ 16.07.2024. sprieduma lietā Nr. C33579923, 4.3. punktu.

¹⁵⁰ Piem. sk.: RRTJ 21.11.2024. sprieduma lietā Nr. C33490424, 2. punktu.

“Tarifa plāni, kas norādīti mobilo sakaru pakalpojumu līgumos, atšķiras no rēķinos norādītajiem, tai skaitā, atšķiras arī maksas apmērs, [...]”.

Ņemot vērā acīmredzamās datumu neatbilstības iesniegtajos dokumentos, tiesnese secina, ka nav viennozīmīgi nosakāms, par kādu līgumu neizpildi noslēgts cesijas līgums starp SIA “[nosaukums]” un SIA “[nosaukums]”, kā arī prasības pieteikumam nav pievienots cesijas līgums, kas noslēgts starp SIA “[nosaukums]” un ārvalsts komersantu [nosaukums] AS, tādēļ uzskatāms, ka nav iesniegti pierādījumi par prasītājas prasījuma tiesībām un pierādījumi, kas pamato pašu prasījumu.”¹⁵¹

“No prasības pieteikuma pielikumiem redzams, ka starp SIA “[nosaukums]” un SIA “[nosaukums]” 2021. gada 23. aprīlī noslēgts cesijas līgums, ar pielikumu Nr.1, kurā norādīts, ka cesija notikusi par neizpildītājām saistībām, kas izriet no 2013. gada 31. maija, 2014. gada 11. novembra un 2016. gada 22. aprīļa mobilo sakaru pakalpojumu līgumiem Nr. [numurs], Nr. [numurs] un Nr. [numurs].

Tiesnese konstatē, ka līgumu noslēgšanas datumi norādīti neatbilstoši iesniegtajiem dokumentiem, proti, prasības pieteikuma pielikumos Nr. 2, 3 un 4 redzams, ka minētie līgumi noslēgti 2013. gada 29. maijā, 2014. gada 6. novembrī un 2016. gada 21. aprīlī. Turklāt, saskaņā ar prasības pieteikumam pievienoto SIA “[nosaukums]” 2021. gada 7. maija paziņojumu par kreditora maiņu un pieprasījumu par visu saistību izpildi, parāda rašanās tiesiskais pamats norādīts tikai 2013. gada 31. maija līgums Nr. [numurs].”¹⁵²

1.4. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 6. un 7. punkts (*prasības pamats un prasījumi*)

“[...] tiesnese konstatē, ka prasības pieteikuma veidlapas sadaļā “Prasības summas aprēķins” ir norādīts līgumsods 18,73 *euro*, taču prasība ir pamatota ar Civillikuma 1760. un 1765. pantu (likumiskie procenti) un prasības lūgumu daļā ir pieteikts prasījums par kavējuma naudas 18,73 *euro* piedziņu no atbildētājas. Līdz ar to prasītājai nepieciešams precizēt prasības pieteikumu, konkrēti un nepārprotami norādot, ko tieši prasītāja vēlas piedzīt no atbildētājas, kā arī normatīvo regulējumu un/vai līgumisko pamatojumu attiecīgās pozīcijas piedziņai.”¹⁵³

2. Atteikšanās pieņemt prasības pieteikumu sakarā ar atbildētāja maksātnespējas procesu

Vienā lietā prasītājs lūdzis tiesu piedzīt no atbildētāja pamatparādu par piegādāto dabasgāzi no 2020. gada 1. decembra līdz 2022. gada 30. septembrim. Tiesnesis konstatēja, ka atbildētājai 2019. gadā pasludināts maksātnespējas process. Prasība celta 2024. gada 7. martā.

Tiesnesis, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 134. panta otrās daļas 2. punktu, 137. panta pirmās daļas 3. un 5. punktu, 141. panta pirmajai daļai, un Senāta atziņu, ka strīds par tiesībām, kas radies starp iespējamo kreditoru un parādnieku, paralēli maksātnespējas procesam vispārīgā prasības tiesvedības kārtībā izšķirams vienīgi tad, ja tiesa, izskatīdama sūdzību par administratora lēmumu, nodibina šāda strīda esamību. (*Senāta 2014. gada 8. aprīļa spriedums lietā Nr. SKC- 117/2014*) secināja, ka:

¹⁵¹ RRTJ tiesneša 16.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0387/16, 2.1.3. punkts.

¹⁵² RRTJ tiesneša 16.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0387/16, 2.1.1. punkts.

¹⁵³ RRTJ tiesneša 17.01.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0039/30, 4.2. punkts.

“Pieteikuma iesniegšanas brīdī atbildētājam ir pasludināts maksātnespējas process un uzsākta bankrota procedūra, līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 1. punktu prasības pieteikuma pieņemšana ir atsakāma, jo kreditora prasījuma pamatotības pārbaude maksātnespējas procesā nodota administratora kompetencē, kurš atbilstoši Maksātnespējas likuma 75. panta pirmajai daļai pieņem lēmumu par kreditora prasījuma atzīšanu, neatzīšanu vai daļēju atzīšanu.”¹⁵⁴

Rīgas apgabaltiesas Civillietu kolēģija atcēla minēto lēmumu, norādot, ka:

“[...] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par pamatotu blakus sūdzības argumentu, ka Civilprocesa likuma 132. pants neparedz atteikties pieņemt prasības pieteikumu, ja atbildētājam ir ierosināts maksātnespējas process.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pārsūdzētajā lēmumā tiesnesis nav pienācīgi izvērtējis to, ka parāds ir radies pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas un arī pēc tam, kad jau ir beidzies maksimālais kreditoru prasījumu iesniegšanas termiņš.

Tiesnesim ir jāapsver jautājums, vai pamats prasības pieņemšanai nav apstākļi, ka parāds radies pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, kad jau ir pagājis arī termiņš kreditoru pretenziju iesniegšanai.”¹⁵⁵

3. Tiesvedības apturēšana sakarā ar atbildētāja maksātnespējas procesu

Vienā lietā tiesa konstatēja, ka atbildētājam 2019. gadā pasludināts maksātnespējas process un bankrota procedūra nav pabeigta. Tiesa tiesvedību apturēja, norādot, ka:

“Sprieduma izpilde attiecībā pret atbildētāju kā maksātnespējīgu personu prasības apmierināšanas gadījumā nav iespējama pirms nav izbeigts maksātnespējas process (Maksātnespējas likuma 134. pants).

Tiesa šobrīd nav konstatējusi strīdu par tiesībām un par prasījuma apmēru, kas varētu būt par pamatu lietas izskatīšanai pirms maksātnespējas procesa izbeigšanas. Civilprocesa likuma 216. panta 8. punkts noteic – tiesvedība tiek apturēta šā likuma 215. panta 6. punktā paredzētajos gadījumos — līdz juridiskās personas maksātnespējas procesa vai fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanai.”¹⁵⁶

Rīgas apgabaltiesa atcēla minēto lēmumu, norādot, ka Civilprocesa likuma 215. panta 6. punkts nav imperatīva norma, proti, tā neuzliek tiesai pienākumu apturēt tiesvedību visos gadījumos, kad atbildētājam ir pasludināts maksātnespējas process, bet dod tiesības apturēt tiesvedību, ja tas ir nepieciešams (*sk.: Senāta 2013. gada 11. decembra lēmums lietā Nr. PAC-2387/2013*). Tādējādi tiesvedības apturēšana pret maksātnespējīgo fizisko personu ierosinātajā civillietā ir fakultatīva.

Rīgas apgabaltiesa norādīja:

“Kā redzams no pārsūdzētā lēmuma motivācijas, pirmās instances tiesa, izlemjot jautājumu par tiesvedības apturēšanu lietā, atstājusi norādītos kritērijus bez ievērības, aprobežojoties ar secinājumu, ka prasība ir celta pret maksātnespējīgo atbildētāju un, ka

¹⁵⁴ RRTJ tiesneša 13.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr.3-10/0291/27, 3. punkts.

¹⁵⁵ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 12.06.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-1455-24/5, 6.1-6.3. punkts.

¹⁵⁶ RRTJ 25.06.2024. lēmums lietā Nr. C33420424, 4. punkts.

sprieduma izpilde nebūs iespējama. Proti, nav norādījusi uz objektīviem apstākļiem, kas būtiski ietekmētu vai liegtu iespēju izspriest pušu strīdu pēc būtības. [...]

Civillietu tiesas kolēģija vērš uzmanību, ka pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas administrators rīkojas ar parādnieka mantu, izņemot Maksātnespējas likuma 134. panta otrās daļas 4. punktā noteikto, risinot jautājumus par saistību izpildi un kreditoru prasījumu apmierināšanu, un lietās, kas skar fiziskās personas mantisko stāvokli, tiesā uzstājas fiziskās personas vietā un īsteno visas no procesuālo tiesību normām izrietošās tiesības un pienākumus (*sk.: Senāta 2015. gada 22. aprīļa spriedums lietā Nr. SPC-8/2015; Senāta 2019. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. SKC-272/2019*).

Lai arī pušu strīds skar atbildētājas mantisko stāvokli, no lietas materiāliem izriet, ka pirmās instances tiesa nav informējusi maksātnespējas procesa administratoru [vārds uzvārds] par tiesvedību šajā civillietā.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā, šādā situācijā būtu apsverams jautājums par atbildētājas maksātnespējas procesa administratora pieaicināšanu atbildētājas mantisko interešu pārstāvēšanai.”¹⁵⁷

4. Spriedumi

Vienā lietā bija strīds par to, vai pēc tam, kad 2013. gada aprīlī-maijā ar īrnieci izbeigts elektroenerģijas tirdzniecības līgums un atslēgta elektroenerģijas padeve viņas izmantotajam skaitītājam, ir tikusi patvaļīgi atjaunota elektroenerģijas padeve caur minēto skaitītāju un papildus lietota elektroenerģija. Tādējādi atbildētāja faktiski apstrīdējusi prasītājas darbinieka 2015. gada 4. jūnijā sastādītā akta, kurā fiksēts elektroenerģijas patvaļīgas atjaunošanas fakts, ticamību.

Tiesa prasību apmierināja norādot, ka:

“[...] faktiski atbildētāja ir bijusi visa nekustamā īpašuma vienīgā īpašniece jau no 2012. gada 17. novembra. [...]

Prasītājas 2015. gada 4. jūnija aktā Nr. [numurs] konstatēts, ka objektam [adrese], patvaļīgi atjaunota elektroenerģijas piegāde. Ar minēto aktu, prasītājas 2023. gada 3. janvāra izziņu par elektroenerģijas skaitītāja Nr. [numurs] nolasījumu vēsturi un ekrānšāviņu no prasītājas elektroniskās sistēmas tiesa atzīst par pierādītu, ka [vārds uzvārds] (*īrnieces – autora piezīme*) līgums izbeigts ar rādījumu 584, atslēgta elektroenerģijas padeve ar rādījumu 590, bet 2015. gada 10. janvārī un 4. jūnijā tā paša skaitītāja rādījums konstatēts jau 1820. Tādējādi papildu patēriņš konstatēts 1236 kilovatstundas.

Lietā nav strīda, ka laikā pēc 2013. gada 20. maija, kad [vārds uzvārds] atslēgta elektroenerģijas padeve, līdz 2015. gada 4. jūnijam, kad pieslēguma patvaļīgas atjaunošanas fakts ir konstatēts, nav bijis spēkā esošs neviens lietotāja noslēgts līgums par elektroenerģijas piegādi konkrētajam objektam, tas ir, [vārds uzvārds] iepriekš īrētajam dzīvoklim. Ministru kabineta 2014. gada 21. janvāra noteikumu Nr. 50 “Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi” 68. punkts noteica, ka, ja sistēmas operatoram vai tirgotājam ar lietotāju nav noslēgts līgums par elektroenerģijas piegādi objektam, par izlietotās elektroenerģijas samaksu laika periodā, kurā līgums nav bijis spēkā, ir atbildīgs šā objekta īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

¹⁵⁷ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 14.10.2024. lēmums lietā Nr. C33420424, 8.-12. punkts.

Konkrētajā gadījumā lietā nav strīda, ka atbilstoši minētajam Ministru kabineta noteikumu 68. punktam, atbildīgā persona ir bijusi atbildētāja.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka prasītāja pamatoti no atbildētājas ir prasījusi minēto patērēto 1236 kilovatstundu apmaksu, kas aprēķināta 206,34 *euro*. [...]

Tāpat pamatoti ir prasīts atlīdzināt izdevumus sakarā ar plombējuma atjaunošanu pirmsuzskaites ķēdēs 19,90 *euro*, pamatojoties uz Ministru kabineta 2014. gada 21. janvāra noteikumu Nr. 50 “Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi” 54. punktu, kas paredz lietotāja atbildību plombu tīšu bojāšanu, un jau citēto 68. punktu, kas, kā jau minēts, lietotāja neesības gadījumā paredz nekustamā īpašuma īpašnieka atbildību.”¹⁵⁸

Tiesa apmierināja arī prasītāja lūgumu par likumisko nokavējuma procentu par laiku no 2015. gada 29. augusta līdz 2023. gada 17. martam piedziņu, norādot, ka:

“Prasītājas 2015. gada 4. jūnija aktā ir norādīts, ka tas ir atstāts īpašniekam pastkastītē.

Tiesai nav pamata neticēt šādai norādei aktā, ņemot vērā to, ka arī abi rēķini 2015. gada 28. un 29. augustā sagatavoti atbildētājai izsniegšanai viņas īpašuma adresē.

Tiesa nevar pārliecināties par to, vai atbildētāja aktu un rēķinus ir saņēmusi. Tomēr, tiesa arī nekonstatē, ka prasītāja, papildus šiem dokumentiem neinformējot atbildētāju par parādu līdz pat 2023. gada 11. janvārim, būtu apzināti novilcinājusi laiku. Kā uz to norādīja prasītājas pārstāvis – debitoru ir daudz, darbības tiek veiktas rindas kārtībā.”¹⁵⁹

Par minēto spriedumu atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija apelācijas sūdzību atzina par pamatotu daļā par likumisko procentu piedziņu, savukārt pārējā daļā spriedumu atstāja negrozītu.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka:

“Tā kā 2013. gada 29. aprīlī ticis pārtraukts līgums par elektroenerģijas tirdzniecību ar iepriekšējo lietotāju [vārds uzvārds] un kopš tā laika jauns elektroenerģijas patēriņa līgums nebija noslēgts, tad par izlietotās elektroenerģijas samaksu ir atbildīga atbildētāja, kā nekustamā īpašuma īpašniece un faktiskā valdītāja. (sk. Ministru kabineta 2014. gada 21. janvāra noteikumu Nr. 50 “Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi” 54., 68. un 109. punktu – autora piezīme)

Tiesas kolēģija atzīst, ka no Noteikumu 109. punkta izriet, ka, lai iestātos lietotāja (īpašnieka/valdītāja) atbildība par elektroenerģijas lietošanu bez samaksas, šis fakts ir jākonstatē un normatīvais regulējums neuzliek prasītājai pienākumu noskaidrot vainīgo personu, kura veikusi darbības, vai ziņot Valsts policijai par konstatēto faktu. [...]

Fakts, ka pie akta sastādīšanas nav pieaicināta nekustamā īpašuma īpašniece, vai liecinieki nepadara sastādīto aktu par spēkā neesošu, jo norādīto personu pieaicināšana un paskaidrojumu saņemšana ir tikai papildus darbības, kas ir veicamas apstākļu noskaidrošanai. Aktā fiksētais ir pierādīts ar citiem lietā iesniegtiem dokumentiem.”¹⁶⁰

Par likumisko nokavējuma procentu piedziņu Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka:

“[...] lai gan formāli no prasītājas pārstāvja paskaidrojumiem izriet, ka AS “Sadales tīkls” ir izpildījis savu pienākumu, aktu iemetot atbildētājas pasta kastē un rēķinus nosūtījis,

¹⁵⁸ RRTJ 03.04.2024. spriedums lietā Nr. C33364223, 4.-4.5. punkts.

¹⁵⁹ RRTJ 03.04.2024. spriedums lietā Nr. C33364223, 4.6. punkts.

¹⁶⁰ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 28.11.2024. spriedums lietā ar arhīva Nr. CA-1640-24/34, 11.2.-11.4. punkts.

izmantojot AS Latvijas Pasts pakalpojumus, lietā nav pierādījumu, ka atbildētāja tos būtu saņēmusi. [...]

Lietā nodibināts, ka atbildētājai bija pamats šaubīties par prasības pamatotību un apmēru. Turklāt ir ņemams vērā fakts, ka prasītāja nav rīkojusies godprātīgi, neceļot prasību tiesā astoņus gadus, tādējādi mehāniski un nepamatoti uzkrājot nokavējuma procentu pieaugumu. Tas, ka prasība nav celta prasītājas noslodzes dēļ, neattaisno prasītājas rīcību un nerada viņai tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus.”¹⁶¹

Līdz ar to Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija noraidīja prasījumu par nokavējuma procentu piedziņu.

¹⁶¹ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 28.11.2024. spriedums lietā ar arhīva Nr. CA-1640-24/34, 11.5.-11.5.2. punkts.

IV. ZAUDĒJUMU PIEDZIŅA

Piezīme: saskaņā ar Senāta praksi, Civilprocesa likuma 30.³ nodaļā nav ietverti ierobežojumi vienkāršotās procedūras kārtībā izskatīt prasības par zaudējumu atlīdzības piedziņu (*sal. sk. Senāta 2017. gada 10. marta sprieduma lietā Nr. SKC-70/2017, 9. punktu*).

1. Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības (*Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkts*)

Tēmas:

- Pierādījumi par atbildētāja prettiesisko rīcību
- Pierādījumi par zaudējumu esamību
- Pierādījumi par citiem apstākļiem

Pierādījumi par atbildētāja prettiesisko rīcību:

“Ņemot vērā, ka Transportlīdzekļa atlikusī vērtība ir zaudējumi, kas rodas iznomātājam par Transportlīdzekļa pirmstermiņa noņemšanu no ekspluatācijas, prasītājam atbilstoši Civillikuma 1779. pantam jāpierāda zaudējumu rašanās priekšnoteikumi: 1) zaudējumu esamība; 2) nodarītāja prettiesiska rīcība; 3) cēloniskais sakars.”¹⁶²

Prasītāja norāda, ka atbildētājam saskaņā ar Līguma noteikumiem bija pienākums ievērot Transportlīdzekļa lietošanas noteikumus, nekonkretizējot, kā tieši izpaudās ekspluatācijas noteikumu neievērošana no atbildētāja puses un Civillikuma 2150. un 2152. panta pārkāpšana.

Līdz ar to prasītājam jānorāda un jāiesniedz pierādījumi, kas pamato atbildētāja prettiesisko rīcību, lietojot Transportlīdzekli, kā arī jāpamato cēloniskais sakars starp zaudējumiem un atbildētāja prettiesisko rīcību.”¹⁶³

Pierādījumi par zaudējumu esamību:

“Prasītāja norāda, ka pēc Transportlīdzekļa pieņemšanas 2023. gada 19. jūnijā tam tika konstatēti vairāki defekti un Transportlīdzeklis tika nogādāts auto servisā diagnostikas veikšanai. No prasības pieteikuma neizriet, kādi tieši defekti Transportlīdzeklim konstatēti, kāds ir šo bojājumu cēlonis, kāda ir to saikne ar atbildētāja rīcību un kāpēc šie bojājumi nav norādīti 2023. gada 19. jūnija pieņemšanas-nodošanas aktā. Tieši pretēji, no minētā pieņemšanas-nodošanas akta izriet, ka Transportlīdzeklim nekādu defektu nav.”¹⁶⁴

“[...] prasītājam jāiesniedz tiesā pierādījumi, uz kuriem tā atsaucas prasības pieteikumā, proti, pierādījumi par konstatētajiem transportlīdzekļa būtiskajiem bojājumiem, par transportlīdzekļa vērtības noteikšanu, kā arī remontdarbu tāmes sastādīšanu. [...]”

Tai pašā laikā prasītāja nav iesniegusi tiesā pierādījumus par transportlīdzekļa Ford C-Max, reģistrācijas Nr. [numurs], atlikušo vērtību attiecīgajā brīdī, kas atbilstoši pušu noslēgtā transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līguma Nr.[numurs] vispārīgo noteikumu II daļas 1.punktā noteiktajam, ir transportlīdzekļa vērtība saskaņā ar iznomātāja grāmatvedības ierakstiem. [...]

¹⁶² Analogiska atziņa izteikta arī citos RRTJ spriedumos. Piem. sk.: RRTJ 28.10.2024. aizmuguriska sprieduma lietā Nr. C33516123, 7. punktu.

¹⁶³ RRTJ tiesneša 30.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0889/16, 4.4. punkts.

¹⁶⁴ RRTJ tiesneša 05.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0905/16, 3.1. punkts.

Prasībā norādīts, ka prasītāja vairākkārt ir mēģinājusi sazināties ar atbildētāju gan telefoniski, gan rakstveidā, tomēr pierādījumi par minētajiem apstākļiem tiesā nav iesniegti. Līdz ar to prasītājai ir jāiesniedz tiesā pierādījumi, uz kuriem tā atsaucas”¹⁶⁵

“Prasītāja norāda, ka pēc Transportlīdzekļa pieņemšanas 2024. gada 3. janvārī tam tika konstatēti vairāki defekti un aptuvenās remonta izmaksas ir nesamērīgas pret Transportlīdzekļa tirgus vērtību.

No prasības pieteikuma neizriet, kādi tieši defekti Transportlīdzeklim konstatēti, kāds ir šo bojājumu cēlonis un kādas ir šo defektu novēršanas izmaksas.

Atzīmējams, ka pats par sevi apstāklis, ka prasības pieteikumam pievienots 2024. gada 3. janvāra pieņemšanas-nodošanas akts un Transportlīdzekļa novērtējums, neatbrīvo prasītāju no pienākuma norādīt prasības pieteikumā konkrētus apstākļus, ko pierāda pievienotie pierādījumi,[...]. [...]

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbilstoši prasītājas grāmatvedības datiem Transportlīdzekļa vērtība 2024. gada 3. janvārī bija 3337,50 *euro*. Tiesnese konstatē, ka prasības pieteikumam nav pievienoti minētie grāmatvedības dati. Līdz ar to prasītājai jāiesniedz minētie pierādījumi. [...]

Prasītāja norāda, ka atbildētājam saskaņā ar Līguma noteikumiem bija pienākums ievērot Transportlīdzekļa lietošanas noteikumus, nekonkretizējot, kā tieši izpaudās ekspluatācijas noteikumu neievērošana no atbildētāja puses un Civillikuma 2150. un 2152. panta pārkāpšana.

Līdz ar to prasītājai jānorāda un jāiesniedz pierādījumi, kas pamato atbildētāja pretiesisko rīcību, lietojot Transportlīdzekli, kā arī jāpamato cēloniskais sakars starp zaudējumiem un atbildētāja pretiesisko rīcību.”¹⁶⁶

Pierādījumi par citiem apstākļiem:

“Prasības pieteikumam pievienota 2022. gada 22. jūlija transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līguma Nr. [numurs] fotokopija, kas nepilda informatīvo funkciju, jo dokumenta pirmā lapa un maksājumu grafiks ir slikti salasāmi. Tiesnese atzīst, ka prasītājai jāiesniedz tiesā 2022. gada 22. jūlija transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līguma Nr. [numurs] salasāma kopija.”¹⁶⁷

Citā lietā tiesnesis secināja, ka prasītājai jāiesniedz pieņemšanas-nodošanas akts ar kuru atbildētājam tika nodots Transportlīdzeklis, grāmatvedības dati, kas pierāda Transportlīdzekļa vērtību, pieņemot automašīnu no atbildētāja, kā arī jāpamato un jāiesniedz pierādījumi par Transportlīdzeklim konstatētajiem defektiem, to cēloni un provizoriskajām novēršanas izmaksām.¹⁶⁸

2. Atteikšanās pieņemt prasības pieteikumu

Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 4. punkts (*tās pašas vai citas tiesas tiesvedībā ir lieta par strīdu starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata*):

“Ņemot vērā apstākli, ka gan prasības pieteikums, gan Rīgas rajona tiesas 2023. gada 2. marta spriedums civillietā Nr. C33542222 satur norādi uz automašīnai BMW 330, valsts

¹⁶⁵ RRTJ tiesneša 22.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr.3-11/0394/30, 4.1.-4.3. punkts.

¹⁶⁶ RRTJ tiesneša 04.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/1002/16, 3.1.-3.3. punkts.

¹⁶⁷ RRTJ tiesneša 21.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr.3-11/0444/23, 2.1. punkts.

¹⁶⁸ RRTJ tiesneša 30.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0889/16, 4.1.-4.3. punkts.

reģistrācijas numurs [numurs] nodarītiem bojājumiem un šajā sakarā ierosinātu kriminālprocesu Nr. [numurs], tiesnesei ir pamats atzīt, ka prasība ir celta par to pašu priekšmetu (zaudējumu piedziņa) un uz tā paša pamata (automašīnai BMW 330, valsts reģistrācijas numurs [numurs] nodarītie bojājumi), un strīds ir starp tām pašām pusēm. Nav pamata uzskatīt, ka jauna remontdarbu aprēķina sastādīšana par tiem pašiem automašīnai nodarītajiem bojājumiem, maina prasības pamatu. Līdz ar to tiesnese konstatē, ka prasības pieteikuma pieņemšanai nav pamata.”¹⁶⁹

3. Spriedumi

Tēmas:

- Vispārzināmi fakti
- Civilprocesa likuma 112. pants
- Civilprocesa likuma 179. pants
- Zaudējumu piedziņas priekšnoteikums – aizkārēja prettiesiska rīcība
- Zaudējumu piedziņas priekšnoteikums – cēloņsakarība (transportlīdzekļa noma)
- Zaudējumu piedziņas priekšnoteikums – cēloņsakarība (jumta attīrīšana no sniega)
- Regresa prasība OCTA likuma 41. panta otrās daļas 1. punkta izpratnē

Vispārzināmi fakti (*Civilprocesa likuma 96. panta pirmā daļa*):

“[...] tiesa par vispārzināmu atzīst apstākli, ka autoservisos var būt rindas un arī pats transportlīdzekļa remonts var aizņemt vairākas nedēļas. Līdz ar to 16 dienas starp Transportlīdzekļa nodošanu un Rēķina izrakstīšanu nav uzskatāms par pārāk ilgu laiku, kas dotu pamatu apšaubīt Rēķinā norādīto remonta pozīciju atbilstību aktā konstatētajiem amortizatoru bojājumiem.”¹⁷⁰

Piezīme: Pie līdzīgiem apstākļiem citā lietā Rīgas rajona tiesa (Jūrmalā) par vispārzināmu faktu atzina, ka: “transportlīdzeklis ar laiku var zaudēt jaudu un, jo vecāks ir automobilis, jo lielāka iespēja, ka tam ir zemāka jauda. Tas saistīts ar transportlīdzekļa dabisko nolietojumu”.¹⁷¹

Civilprocesa likuma 112. pants (*pierādījumu izprasīšana*):

“Attiecībā uz 2021. gada 7. septembra pieņemšanas-nodošanas akta oriģināla izprasīšanu tiesa norāda, ka tāds dokuments, kādu minējis atbildētājs, proti, akts, kurā fiksētie Transportlīdzekļa defekti sakristu ar Rēķinā norādītajiem, nepastāv, pretējā gadījumā prasītāja to būtu pievienojusi prasības pieteikumam, ievērojami atvieglējot savu zaudējumu pierādīšanas nastu.”¹⁷²

Civilprocesa likuma 179. pants (*viltojuma ieruna*):

“Civilprocesa likuma 179. panta pirmā daļa paredz, ka lietas dalībnieks var iesniegt motivētu pieteikumu par rakstveida pierādījuma viltojumu.

¹⁶⁹ RRTJ tiesneša 15.09.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1010/23, 2. punkts.

¹⁷⁰ RRTJ 26.01.2024. spriedums lietā Nr. C33357623, 6.1. punkts.

¹⁷¹ RRTJ 28.10.2024. aizmuguriskais spriedums lietā Nr. C33516123, 7.2. punkts.

¹⁷² RRTJ 26.01.2024. spriedums lietā Nr. C33357623, 8. punkts.

Tātad, izsakot šādu lūgumu, atbildētājam jāmotivē, kāpēc viņaprāt prasītājas iesniegtais pieņemšanas-nodošanas akts ir viltots, norādot uz konkrētiem apstākļiem un iesniedzot pienācīgus pierādījumus. Ņemot vērā, ka atbildētājs neapstrīd, ka 2021. gada 7. septembrī nodeva iznomāto Transportlīdzekli prasītājai un par minēto faktu divos eksemplāros tika parakstīts pieņemšanas-nodošanas akts, tad jāsecina, ka, iesniedzot pieteikumu par rakstveida pierādījuma viltojumu, atbildētājam bija iespēja iesniegt savu pieņemšanas-nodošanas akta eksemplāru, lai pamatotu, ka tas atšķiras no tā eksemplāra, ko iesniedza prasītāja.”¹⁷³

Zaudējumu piedziņas priekšnoteikums – aizkārēja prettiesiska rīcība:

Vienā lietā starp pusēm pastāvēja strīds par to, vai ar 2022. gada 26. septembra defektu aktu fiksētais, proti, ēdnīcas telpas Nr. [numurs] traps ir aizsērējis ar šķembām, ir ar atbildētājas darba apjomu saistītais defekts, proti, vai atbildētājam bija pienākums novērst nepilnību garantijas periodā uzņēmuma līguma 6. punkta kārtībā.

Pušu sarakste apstiprina, ka atbildētāja pretenziju neatzina un prasītāja pati veikusi konstatēto trūkumu novēršanu.

Tiesa norādīja, ka piekrīt, ka: “[...] šāda trūkuma novēršanā prasītājam ir radušies zaudējumi, kas saistīti ar prasītājas ieguldīto darbu.” Tomēr tiesa secināja, ka:

“Iepazīstoties ar uzņēmuma līgumu un vienošanos, secināms, ka ūdensapgādes un kanalizācijas tīkla izbūve neietilpa atbildētājas veicamo darbu lokā, minēto neapstrīd arī prasītāja.

Tiesa secina, ka prasītājam radušies izdevumi nav attiecināmi uz uzņēmuma līguma 6.1. un 6.2. punktā noteikto garantijas termiņu, jo lietas izskatīšanas gaitā netika konstatēta atbildētājas veikto darbu, darbos izmantojamo materiālu, iekārtu un ierīču nepilnība, kā arī bojājumi, kas cēlušies no pieļautajiem trūkumiem vai kļūdām projektā, un defekti, kas radušies saistībā ar atbildētājas darbiem.

Tiesas sēdē noskaidrots, ka pēc atbildētājas būvniecības darbus objektā veica citas personas, tas ir, grīdas betonēšanas, grīdas flīzēšanas darbus. Savukārt vēlāk objekts tika izmantots kā ēdnīcas telpa. Trapa piesārņojums konstatēts pēc minēto darbu veikšanas, telpu ekspluatācijas procesā.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā, nav konstatējama atbildētājas prettiesiska rīcība (darbība vai bezdarbība), kuras rezultātā prasītājam radušies izdevumi sakarā ar kanalizācijas trapa piesārņojuma novēršanu. Apstākļi, ka atbildētājas darbinieku darbības vai bezdarbības rezultātā traps tika piesārņots, nav apstiprinājies. Minēto nepierāda arī tas, ka piesārņojuma iemesls ir šķembas, kā tas norādīts defektu aktā, un tas ir materiāls, kuru darba procesā ir izmantojusi atbildētāja.”¹⁷⁴

“Attiecībā uz tiesību aizkārēja prettiesisko rīcību prasītāja norāda, ka atbildētājam saskaņā ar Līguma noteikumiem bija pienākums ievērot transportlīdzekļa lietošanas noteikumus, taču nekonkretizējot, kā tieši izpaudās Līguma lietošanas noteikumu neievērošana no atbildētāja puses un Civillikuma 2150. un 2152. panta pārkāpšana. Līdz ar to tiesa secina, ka no lietas materiāliem nevar gūt pārliecību, ka atbildētājs lietojis transportlīdzekli pretēji Līguma vai likuma noteikumiem.”¹⁷⁵

¹⁷³ RRTJ 26.01.2024. spriedums lietā Nr. C33357623, 6.2. punkts.

¹⁷⁴ RRTJ 18.10.2024. spriedums lietā Nr. C33265724, 7.2. punkts.

¹⁷⁵ RRTJ 26.01.2024. spriedums lietā Nr. C33357623, 7.2. punkts.

Zaudējumu piedziņas priekšnoteikums – cēloņsakarība (transportlīdzekļa noma):

“Lai secinātu, ka atbildētājam ir pienākums atlīdzināt Rēķinā norādītos izdevumus, jākonstatē, ka tie radušies tieši atbildētāja rīcības, proti, Transportlīdzekļa prettiesiskas lietošanas, rezultātā. Jānorāda, ka pats par sevi apstāklis, ka remonts noticis pēc Transportlīdzekļa pieņemšanas, nav pietiekams, lai secinātu, ka zaudējumus izraisīja tieši pēdējais Transportlīdzekļa lietotājs, citiem vārdiem sakot – pēc tam nenozīmē tā dēļ (*post hoc ergo propter hoc*).

Prasītāja norāda, ka saskaņā ar 2021. gada 23. februāra pieņemšanas-nodošanas aktu Transportlīdzeklis atbildētājam tika nodots labā tehniskā un vizuālā stāvoklī. Strīda par to, ka pie Transportlīdzekļa nodošanas nomnieka lietošanā netika veikta cita kā tikai tā vizuālā pārbaude, nav, tādēļ tiesa secina, ka šis apstāklis pats par sevi nav pietiekams, lai gūtu pārliecību, ka Rēķinā norādītie defekti nepastāvēja pirms Transportlīdzeklis tika nodots atbildētājam.

Arī apstāklis, ka atbildētājs pats pārbaudījis Transportlīdzekļa tehnisko stāvokli pirms tā pieņemšanas nav pietiekams, lai secinātu, ka iepriekšminētie defekti nepastāvēja Transportlīdzekļa nodošanas brīdī un radušies tieši atbildētāja rīcības dēļ. Proti, pati prasītāja, sniedzot atsaukumi, norāda, ka konstatēt Rēķinā norādītos defektus nebija iespējams, veicot Transportlīdzekļa vizuālo apskati.

Apstāklis, ka atbildētājs saskaņā ar 2021. gada 23. februāra pieņemšanas-nodošanas akta 3. punkta pirmo daļu varēja veikt Transportlīdzekļa pārbaudi, tai skaitā izmantojot tehnisko līdzekļu palīdzību, un līdz ar to atbilstoši Līguma 4.2.4. punktam uzņemas atbildību un risku par Transportlīdzekļa pārbaudi, neatsvabina prasītāju no cēloniskā sakara pierādīšanas pienākuma. Atbildētājs, noliedzot, ka zaudējumi ir radušies viņa rīcības dēļ, izsaka vienīgi negatīvu faktu un līdz ar to saglabājas princips, ka jāpierāda tam, kurš apgalvo, un nevis tam, kurš noliedz (*skatīt Līcis A. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Mācību līdzeklis tiesību zinātņu studentiem. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2003, 110.-111. lpp.*).¹⁷⁶

Zaudējumu piedziņas priekšnoteikums – cēloņsakarība (jumta attīrīšana no sniega):

Vienā lietā atbildētājas darbības (bezdarbības) prettiesiskums prasības pieteikumā tika saistīts ar apstākli, ka viņa kā pārvaldniece nav nodrošinājusi dzīvojamās mājas, jumta attīrīšanu no sniega un ledus, kā rezultātā tika bojāts transportlīdzeklis.

Tiesa norādīja, ka, lai gan pārvaldniekam ir pienākums nodrošināt sniega un ledus notīrīšanu (tajā skaitā lāsteku nolaušanu) no dzīvojamās mājas jumta, tomēr šī pienākuma neizpilde nevar būt patstāvīgs pamats, lai konstatētu, ka transportlīdzekļa bojājumus izraisīja tieši sniega un ledus nokrišana. Tiesa secināja, ka:

“[...] tiesai šajā lietā nevar būt saistošs administratīvā pārkāpuma lietas atzinums par pierādījumu, kuru saturs turklāt netiek atreferēts, pietiekamību, lai konstatētu civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumu (zaudējumu un cēloniskā sakara) izpildīšanos. To nodibināšana atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 34. panta otrajai daļai ir piekritīga vispārējās jurisdikcijas tiesai, kas skata civillietas.

¹⁷⁶ RRTJ 26.01.2024. spriedums lietā Nr. C33357623, 7.3. punkts.

Administratīvā pārkāpuma lietā nodibināts, ka, 2022. gada 12. februārī veicot apskati laikā no pulksten 10.42 līdz 10.49, konstatēts, ka iekšpagalmā no nama [adrese], jumta ir pārkāries ledus un sniegs. Tāpat konstatēts, ka teritorija, kurā var nokrist ledus, ir norobežota ar norobežojošo lentu. Minētais fakts bija administratīvās pārkāpuma lietas uzsākšanas pamats.

Atbildētāja šajā lietā iesniegusi pierādījumu, ka uzreiz pēc tam (2022. gada 12. februārī pulksten 10.50) tā nosūtīja šāda satura elektroniskā pasta sūtījumu, kas to starp tika adresēts elektroniskajai pasta adresei [adrese]@gmail.com: “Lūdzam, stundas laikā pārvietot automašīnu no pagalma. Tiks tīrīts mājas jumts no sniega un ledus. Pirms iziet no mājas, pārliecināties, vai tas ir droši! Informējiet par to savus ģimenes locekļus!”.

Visbeidzot no lēmumā atreferētā cietušās personas ([vārds uzvārds]) iesnieguma izriet, ka 2022. gada 12. februārī ap pulksten 12.17, kad viņa ieradusies dzīvojamās mājas pagalmā, konstatējusi, ka vēl pirms transportlīdzekļa pārvietošanas apsaimniekotājs bija uzsācis tīrīšanas darbus. Arī no liecinieka [vārds uzvārds] liecībām izriet, ka laikā, kad pārvaldnieks uzsāka sniega un ledus tīrīšanas darbus, viens transportlīdzeklis atradās pagalmā.

Tādēļ kritiski ir vērtējama administratīvā pārkāpuma lietas lēmumā izdarītā atsauce, ka pulksten 13.09 sniegs un ledus vēl nebija notīrīts, jo nemaz nav skaidrs, no kurienes šādas ziņas ir gūtas, turklāt šāds fakts nav nodibināts nevienā no pierādījumiem, uz kuru ir izdarīta atsauce lēmumā.

Turklāt lietā nav konstatējams, ka sniega un ledus tīrīšanas brīdī atbildētāja nebūtu veikusi visus nepieciešamos pasākumus, lai neapdraudētu transportlīdzekli, kā arī nemaz nav iespējams secināt, ka sniegs vai ledus ir nokritis uz transportlīdzekļa pirms tīrīšanas darbu uzsākšanas vai arī to veikšanas brīdī. Attiecīgi policija nav fiksējusi nekādus transportlīdzekļa bojājumus laikā no pulksten 10.42 līdz 10.49, kad veikusi apsekošanu, kā arī prasītāja lietā nav iesniegusi nevienu pierādījumu (piemēram, foto fiksācijas), kas ļautu konstatēt: 1) kāds bija transportlīdzekļa sākotnējais stāvoklis, un vai tam jau nebija bojāts motorā pārsegs un saskrāpēts priekšējā aizsargstieņa kreisais stūris; 2) kurā vieta transportlīdzeklis stāvēja pagalmā, un vai tur bija nenotīrīts sniegs un ledus, kas varēja apdraudēt transportlīdzekli; 3) transportlīdzekļa stāvokli brīdī, kad bija ieradusies cietusi personā (vai tās pārstāvis), un vai patiesībai atbilst tās apgalvojums, ka apkārt masiņai atradās ledus gabali.

Turklāt cietusī persona iesniegumā Valsts policijai norāda, ka tika veikta foto fiksācijā, taču savā pieteikumā KASKO apliecina, ka notikuma vietas fotografēšana nav veikta. Šādi pretrunīgi apgalvojumi savukārt dod papildu pamatu šaubām par to, ka ir fiksēts transportlīdzekļa stāvoklis pēc negadījuma.

Tādēļ ticamība piešķirama vienīgajam lietā esošajam pierādījumam, kas ļauj gūt priekšstatu par notikumiem strīdus laika posmā – liecinieka [vārds uzvārds] liecībām, kurās norādīts, ka tīrīšanas laikā, kas notika 15–20 minūtes, sniegs vai ledus neuzkrita mašīnai, kā arī pārkāries ledus bija jumta labajā pusē, tādēļ nevarēja uzkrīst auto. Minētais fakts savukārt apgāž prasības pamatu veidojošos apstākļus, proti, ka transportlīdzekļa bojājumu iemesls ir sniega un ledus uzkrāšanās.”¹⁷⁷

Regresa prasība OCTA likuma 41. panta otrās daļas 1. punkta izpratnē:

Vienā lietā bija strīds par Transportlīdzekļu apdrošināšanas biroja tiesībām vērst regresa prasību pret atbildētāju un atbildētāja pienākumu segt prasītājai radušos izdevumus sakarā ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksu.

¹⁷⁷ RRTJ 06.12.2024. spriedums lietā Nr. C33541523, 5.2.-5.5. punkts.

Prasītāja savu prasījumu pamato ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk OCTA likums) 41. panta otrās daļas 1. punktu, kas paredz, ka Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju vai transportlīdzekļa īpašnieku, ja nav apdrošināta īpašnieka civiltiesiskā atbildība.

Tiesa, pamatojoties uz Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 3. panta trešās daļas 1. punkta b) apakšpunktu, kas noteic, ka šā panta otrajā daļā noteiktā apdrošināšanas pienākuma nav transportlīdzekļa īpašniekam, kurš nodevis transportlīdzekli līzingā citai personai, prasību noraidīja.

Tiesa konstatēja, ka uz CSN brīdī starp atbildētāju kā pārdēvēju un SIA [nosaukums] kā pircēju jau bija noslēgts līzinga līgums. Līdz ar to atbildētājs palika transportlīdzekļa īpašnieks, bet SIA [nosaukums] kļuva par automašīnas transportlīdzekļa turētāju (OCTA likuma 1. panta 14. punkta izpratnē).

Tādējādi tiesa secināja, ka atbilstoši OCTA likuma 41. panta otrās daļas 1. punktam:

“[...] konkrētajā gadījuma prasītājai ir tiesības celt regresa prasību pret personu, kurai ir pienākums apdrošināt civiltiesisko atbildību, tas ir, SIA “[nosaukums]”¹⁷⁸, nevis pret atbildētāju kā automašīnas īpašnieku.

¹⁷⁸ RRTJ 23.05.2024. spriedums lietā Nr.C33288124, 5.-7. punkts.

V. PARĀDA PIEDZIŅA UZ CITIEM PAMATIEM

1. Parāda piedziņa uz likumiskās nomas pamata

Tēmas:

- Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības
- Atteikšanās pieņemt prasības pieteikumu
- Noilguma ieruna likumiskās nomas gadījumā
- Likuma “Par zemes reformu Latvijas pilsētās” 12. panta 2.¹ daļa
- Funkcionāli nepieciešamā zemes gabala platība
- Pilnvaras noformēšana

Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības (*Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.² punkts*):

“Pārbaudot prasības pieteikumā norādītās atbildētāju identificējošās ziņas, tiesnese no publiskajiem reģistriem konstatē, ka atbildētāja ir Lietuvas pilsonē. Tiesiskā statusa Latvijā viņai nav kopš 2015. gada 25. maija. Minētajā datumā anulētas viņas uzturēšanās tiesības Latvijā sakarā ar to, ka vairs nav pastāvējuši apstākļi uzturēšanās atļaujas izsniegšanai.

Šādos apstākļos, lai gan publiskajos reģistros joprojām attiecībā uz atbildētāju joprojām norādīta dzīvesvietas deklarēšana [adrese], tiesnese neatzīst, ka minētās ziņas par dzīvesvietas deklarēšanu ir aktuālas. Proti, bez personai spēkā esošas uzturēšanās atļaujas Latvijā ziņas par viņas deklarēto dzīvesvietu Latvijas teritorijā nav tiesiski pamatotas. Turklāt, nepastāvot tiesiskajam statusam Latvijā, ārvalsts pilsoņa identificēšanai faktiski nav arī pamata piemērot iepriekš Latvijā piešķirto personas kodu.

Līdz ar to attiecībā uz iespējamo atbildētāju – 1937. gada 1. janvārī dzimušo [vārds uzvārds] prasītājam ir pienākums noskaidrot atbildētāju identificējošu aktuālu informāciju – personas kodu, deklarēto dzīvesvietu un deklarācijā norādīto papildu adresi, bet, ja tādas nav, – dzīvesvietu, vai vismaz mēģināt to noskaidrot kompetentajā iestādē atbildētājas pilsonības valstī, tātad, Lietuvas Republikā.”¹⁷⁹

Atteikšanās pieņemt prasības pieteikumu (*Civilprocesa likuma 131. panta pirmās daļas 2. punkts*):

“Apskatot prasības pieteikuma materiālus, secināms, ka prasības pieteikums būtībā nav prasība par naudas piedziņu, bet gan par saistību tiesisko attiecību pastāvēšanu starp pusēm, tas ir, – 1) konstatēt, ka starp prasītājiem kā iznomātāju un atbildētājiem [...] kā nomniekiem laika periodā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim pastāvēja piespiedu zemes nomas tiesiskās attiecības, nosakot nomas priekšmetu - laika periodā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim nosakot nomas maksu 10% apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā; [...]; 4) konstatēt, ka starp prasītājiem kā zemes īpašniekiem un atbildētājiem kā būves īpašniekiem, sākot no 2022. gada 1. janvāra pastāv likumiskas zemes lietošanas tiesiskās attiecības atbilstoši likuma “Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību” 38. panta noteikumiem, ar pienākumu maksāt lietošanas maksu 4% no zemes kadastrālās vērtības gadā.

¹⁷⁹ RRTJ tiesneša 14.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0836/31 2.1. punkts.

Ņemot vērā pieteikuma materiālus un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.¹⁹ panta pirmo daļu, konstatējams, ka prasība nav izskatāma vienkāršotās procedūras kārtībā, bet gan prasības tiesvedības kārtībā.”¹⁸⁰

Pie salīdzinoši līdzīgiem lietas apstākļiem cits tiesnesis atstājis prasības pieteikumu bez virzības uz Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkta pamata, norādot, ka:

“[p]rasības pieteikumā norādīts: “[p]rasītājas ieskatā, zemes nomas maksas konkrētajā gadījumā ir nosakāma Civillikumā noteiktajā kārtībā. Prasītājiem ir zināmi gadījumi tiesu praksē, kad zemes nomas maksa nedzīvojamo māju objektu īpašniekiem tikusi noteikta 10% apmērā no zemes kadastrālās vērtības”. No minētā izriet, ka prasītāja iespējams vēlas, lai zemes nomas maksas apmēru nosaka tiesa, taču attiecīgs prasījums tiesai nav pieteikts.

Vienlaikus prasītājai jāņem vērā, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 250.¹⁹ panta pirmās daļas noteikumiem vienkāršotās procedūras kārtībā iespējams izskatīt tikai prasības par naudas piedziņu un uzturlīdzekļu piedziņu.”¹⁸¹

Noilguma ieruna likumiskās nomas gadījumā:

“Atbildētājs, atsaucoties uz Civillikuma spēkā stāšanās likuma 38. panta astoto daļu, kura paredz, ka prasījumi par likumiskās zemes lietošanas maksas samaksu un ar to saistītajiem blakus prasījumiem noilgst triju gadu laikā, izsaka noilguma ierunu.

Tiesa norāda, ka saskaņā ar Civillikuma spēkā stāšanās likuma 42. panta otro daļu, gadījumos, kad būve ir patstāvīgs īpašuma objekts un zemes un būves īpašnieka savstarpējo tiesisko attiecību saturu jau nosaka tiesas nolēmums, tad šā likuma 38. pantu šādām attiecībām piemēro ar 2023. gada 1. janvāri. Minētā panta trešā daļa noteic, ka šā panta otrajā daļā minētajos gadījumos tiesas nolēmumā noteiktā nomas maksa nav spēkā ar 2023. gada 1. janvāri.

Sistēmiski analizējot Civillikuma spēkā stāšanās likuma 38. un 42. pantu, tiesa secina, ka trīs gadu noilguma termiņš ar tiesas spriedumu agrāk nodibinātām zemes piespiedu nomas attiecībām piemērojams, sākot ar 2023. gada 1. janvāri. Līdz 2023. gada 1. janvārim minētajām tiesiskajām attiecībām ir piemērojams Civillikuma 1895. pantā noteiktais vispārējais saistību tiesību noilguma termiņš – desmit gadi.”¹⁸²

Piezīme: saskaņā ar likumprojekta “Grozījumi likumā “Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību”” anotācijas 2.3.5. punktu trīs gadu noilguma termiņa ieviešana “[...] neattieksies uz prasījumiem, kas būs radušies pirms Likumprojekta pieņemšanas, tādēļ neaizskars jau iegūtas tiesības. Tas attieksies tikai uz prasījumiem par likumiskās zemes lietošanu. T.i., neregulētos gadījumos no 2021. gada un regulētos gadījumos no 2022. gada. Prasījumi par iepriekšējiem periodiem piespiedu nomas tiesisko attiecību ietvaros būs skatāmi esošā noilguma ietvaros saskaņā ar Civillikuma 3. pantu.

Jāuzsver, ka noilgumu var pārtraukt ar atgādinājumu parādniekam, līdz ar to nav problēmu risināt šo jautājumu, ja kādu apsvērumu dēļ prasījuma realizācija 3 gadu laikā nav iespējama. Ievērojot minēto, ātrākais iespējamais laiks, kurā kādam dalītā īpašuma gadījumam

¹⁸⁰ RRTJ tiesneša 01.11.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1190/27, 4. punkts.

¹⁸¹ RRTJ tiesneša 22.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0144/8, 2.1.2. punkts.

¹⁸² RRTJ 09.02.2024. spriedums lietā Nr. C33322523, 7. punkts.

būs piemērojams noilgums par laika periodu no 2021. gada 1. janvāra, būs 2024. gada 1. janvāris”.¹⁸³

Likuma “Par zemes reformu Latvijas pilsētās” 12. panta 2.¹ daļa:

“Atbildētājs norāda, ka Spriedumā noteiktā nomas maksa nav piemērojama, jo mainījies tiesiskais regulējums, proti, nomas maksai par 2018. gadu jābūt noteiktai saskaņā ar likuma “Par zemes reformu Latvijas pilsētās” 12. panta 2.¹ daļu (*likuma redakcija, kas bija spēkā no 2017. gada 13. jūlija līdz 2019. gada 1. maijam*). [...] No citētās normas teksta izriet, ka tā attiecas tikai uz daudzīvokļu ēkām.

Civilprocesa likuma 96. panta otrā daļa noteic, ka fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses. Tiesa konstatē, ka lietā par kuru pieņemts Spriedums piedalījās tās pašas puses, kas piedalās arī šajā lietā, un Spriedums stāties likumīgā spēkā 2020. gada 27. oktobrī. Līdz ar to, Spriedumā nodibinātie fakti nav no jauna jāpierāda. Sprieduma 11.6. punktā norādīts, ka atbildētājam piederošā dzīvojamā ēka nav daudzīvokļu māja.

Līdz ar to arī atbildētāja atsaucei uz likuma “Par zemes reformu Latvijas pilsētās” 12. panta 2.¹ daļas grozījumiem nav nozīmes, jo atbildētāja māja nav daudzīvokļu māja un attiecīgi minētās normas grozījumi nevar ietekmēt starp pusēm pastāvošās tiesiskās attiecības.”¹⁸⁴

Funkcionāli nepieciešamā zemes gabala platība:

“Tiesas ieskatā atbildētāja apgalvojums, ka Būvju uzturēšanai un ekspluatācijai funkcionāli nepieciešamā zemes gabala platība ir mazāka par visa Zemes gabala platību, ir pozitīvs fakts, kura pierādīšanas pienākums gulstas uz atbildētāju.

Atbildētāja iesniegtie privātpersonu apliecinājumi pēc savas būtības ir liecinieku liecības Civilprocesa likuma 105. panta pirmā daļas izpratnē, kas izteiktas rakstveida paskaidrojuma formā. Tādējādi šie liecinieku apliecinājumi kā neatbilstošā procesuālā formā nostiprināti pierādījumi nav pieļaujami un netiek vērtēti.

No iesniegtā zemes plāna un fotogrāfijām tiesa nevar gūt pārliecību par atbildētāja apgalvoto faktu, ka Būvju uzturēšanai nav nepieciešams viss Zemes gabals. Proti, kāda platība nepieciešama mājas uzturēšanai un infrastruktūras, labiekārtojumu un komunikāciju elementu apsaimniekošanai (*sk. likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 1. panta pirmās daļas 20. punktu*), jo iesniegtie pierādījumi apliecina, ka Pļava ilgstoši netiek izmantota, bet nepierāda to, ka Pļava nav nepieciešama mājas pilnvērtīgai ekspluatācijai. To varētu apliecināt spriedumā 5.1. punktā minētie pierādījumi (*Valsts zemes dienesta atzinums, sertificēta zemes ierīcības speciālista sagatavots projekts u. tml. (sk. Senāta 25.09.2018. sprieduma lietā Nr. SKC-143/2018, 10.3. punktu) – autora piezīme*), taču tie nav iesniegti. [...]

Turklāt no iesniegtajiem pierādījumiem nav konstatējams, ka zemes vienība acīmredzami nav nepieciešama Būvju ekspluatācijai (*sk. likuma “Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību” 38. panta sestās daļas 2. teikumu*). Tādējādi, līdz

¹⁸³ Likumprojekta “Grozījumi likumā “Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību”” anotācija. Pieejama: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/ED0E734C16CEB54BC225860D00268496?OpenDocument#B> [aplūkots 05.08.2025.]

¹⁸⁴ RRTJ 09.02.2024. spriedums lietā Nr. C33322523, 6. punkts.

prasības celšanai, uzskatāms, ka būves īpašnieks lieto visu zemes vienību, uz kuras atrodas Būves (*sk. minēta likuma 38. panta sestās daļas 1. teikumu*).”¹⁸⁵

Pilnvaras noformēšana (*Civilprocesa likuma 85. panta otrā daļa*):

“Tiesnese konstatē, ka pieteikumu prasītājas vārdā ir iesniegusi [nosaukums] pašvaldības pilnvarotā persona Rīgas pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas priekšsēdētāja [nosaukums]. Pieteikumam pievienota 2023. gada 15. februāra elektroniski parakstītas pilnvaras kopija, ar kuru [nosaukums] pašvaldība, Rīgas domes priekšsēdētāja [vārds uzvārds] personā pilnvaro Rīgas pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas priekšsēdētāju [vārds uzvārds]. Pilnvaras kopijai ir uzspiests vienīgi zīmogs “Elektroniski parakstīts”, kas neatbilst Civilprocesa likuma 111.panta otrajā daļā noteiktajam, ka, rakstveida pierādījumi iesniedzami oriģinālā vai noteiktā kārtībā apliecināta atvasinājuma veidā, kā arī neatbilst elektroniski parakstītu dokumentu apliecināšanas kārtībai.”¹⁸⁶

2. Neizmaksātās darba samaksas un atlaišanas pabalsta piedziņa

Tēmas:

- Darbinieka pienākums iesniegt parāda aprēķinu
- Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 7. punkts

Piezīme: saskaņā ar Senāta praksi Civilprocesa likuma 30.³ nodaļā nav ietverti ierobežojumi vienkāršotās procedūras kārtības piemērošanai darba tiesību jautājumos (*sal. sk. Senāta 2014. gada 29. aprīļa lēmuma lietas Nr. SKC-2113/2014, 6. punktu*).

Darbinieka pienākums iesniegt parāda aprēķinu (*Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts*):

“Prasītāja, pamatojoties uz darba likuma 7., 9., 69., 70., 71. pantu un 122. panta otro daļu, lūdz piedzīt no atbildētājas neizmaksāto atlaišanas pabalstu, norādot, ka tā precīzu apmēru var iesniegt atbildētāja grāmatvede. Tiesnese konstatē, ka prasītāja pieteikumā nav norādījusi prasības summu un tās aprēķinu, ko prasības tiesvedības kārtībā prasītājam jānorāda obligāti. Atsaucē uz to, ka šādu aprēķinu var iesniegt atbildētājas puse, neatbilst procesuālajām tiesību normām.”¹⁸⁷

Piezīme: lai gan minētā atziņa izteikta tikai par darbinieku, tā ir pilnā mērā attiecināma uz visiem prasītājiem, t.sk. uz t.s. “vājākiem subjektiem”, proti, patērētājiem un īrniekiem.

Tāpat atzīmējams, ka piedzenamās summas aprēķins nav uzskatāms par pierādījumu Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkta izpratnē, bet atzīstams par prasības pieteikuma rekvizītu, kas izpildāms prasības pieteikuma sastādītājam¹⁸⁸, tāpēc tā norādīšanu nevar pārlikt uz atbildētāju.

¹⁸⁵ RRTJ 25.09.2024. spriedums lietā Nr. C33295424, 5.1.-5.2. punkts. Atzīmējams, ka atbildētājs par minēto RRTJ spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, kura ar RRTJ tiesneša 14.01.2025. lēmumu uzskatīta par neiesniegtu.

¹⁸⁶ RRTJ tiesneša 16.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0171/27, 3. punkts.

¹⁸⁷ RRTJ tiesneša 08.02.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0088/24, 2.1. punkts.

¹⁸⁸ Sk. piem.: Rīgas apgabaltiesa Civillietu tiesas kolēģijas 20.03.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-1032-24/38, 5.2. punktu; Rīgas apgabaltiesa Civillietu tiesas kolēģijas 14.09.2016. lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-3427-16/24, 4.5. punktu.

“Tā kā prasības pieteikumā lūgts piedzīt darba algu 343 *euro*, atvaļinājuma kompensāciju 592,24 *euro*, iedzīvotāju ienākuma nodokli 284,94 *euro* un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 143,15 *euro*, kopā 1 363,33 *euro*, prasības pieteikums vienkāršotajā procedūrā noformējams atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam paraugam. Minētā likuma prasība nav izpildīta.”¹⁸⁹

Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 7. punkts (*prasības pieteikumā norādāmi prasītāja prasījumi*):

“Pieteicējs lūgumu daļā ir norādījis tikai prasījumu – darba samaksas piedziņu. Pārbaudot pieteikuma materiālus, konstatēts, ka starp pieteicēju kā darbinieku un atbildētāju kā darba devēju nav noslēgts rakstveida darba līgums, līdz ar to pēc būtības prasība ir par darba tiesisko attiecību konstatēšanu un no tā izrietošās darba samaksas piedziņu. Strīds ir darba tiesisks jautājums, kas ir izskatāms parastās tiesvedības, nevis vienkāršotās procedūras par naudas piedziņu kārtībā.”¹⁹⁰

“No prasības pieteikumā norādītā izriet, ka prasītāja cēlusi tiesā prasību pret SIA “[nosaukums]”, savukārt lūgumu daļā norāda, ka vēlas saņemt savu algu par 2024. gada septembra un oktobra mēnešiem no darba devēja [vārds uzvārds].

Tiesnese konstatē, ka prasītāja nav pilnvērtīgi izpildījusi likumā noteiktās prasības, proti, prasītāja nav noformulējusi savu lūgumu saprotamā veidā – no kā, kādā apmērā un kam par labu piedzenams parāds. Tiesa norāda, ka prasījumiem jābūt izteiktiem skaidri un nepārprotami, lai tie būtu saprotami kā tiesai, tā arī atbildētājam.”¹⁹¹

3. Parāda piedziņa no būvniecības procesa dalībnieku līgumsaistībām

Tēmas:

- Atteikums pieņemt prasības pieteikumu
- Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības

Atteikums pieņemt prasības pieteikumu (*Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 6. punkts*):

“Civilprocesa likuma 24. panta 1.¹ daļas 9.punkts noteic, ka Ekonomisko lietu tiesa kā pirmās instances tiesa izskata prasības, kas izriet no līgumsaistībām starp būvniecības procesa dalībniekiem, tai skaitā ar apakšuzņēmējiem, attiecībā uz tādās otrās un trešās grupas būves būvniecību, kuras realizācijai nepieciešama būvatļauja, izņemot atsevišķas viena dzīvokļa vai divu dzīvokļu dzīvojamās mājas un ar to funkcionāli saistīto būvju būvniecību. Būvniecības likuma 1. panta 15. punkts paredz, ka būvniecības procesa dalībnieks ir būvniecības ierosinātājs, būvprojekta izstrādātājs.

No prasības pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem redzams, ka lietā ir strīds par 2021. gada 4. marta līguma Nr.[numurs] izpildi. Atbilstoši līguma 1.1. punktam prasītāja kā izpildītāja apņēmas sniegt atbildētājam kā pasūtītājam projektēšanas pakalpojumus saskaņā ar

¹⁸⁹ RRTJ tiesneša 18.08.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0496/29, 2.1. punkts.

¹⁹⁰ RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr.3-11/0297/27, 4. punkts.

¹⁹¹ RRTJ tiesneša 13.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/1032/24, 2.1. punkts.

pielikumu Nr.1. Saskaņā ar pielikumu Nr.1 ir ierosināta otrās vai trešās grupas ēkas vai tās daļas, proti, veikala un noliktavas, pārbūve.

Secināms, ka SIA “[nosaukums]” prasība izriet no līgumsaistībām starp būvniecības procesa dalībniekiem attiecībā uz tādas otrās un trešās grupas būves būvniecību, kuras realizācijai nepieciešama būvatļauja. Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 6. punktā noteikts, ka tiesnesis atsakās pieņemt prasības pieteikumu, ja lieta nav piekritīga šai tiesai.”¹⁹²

Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības:

Vienā lietā prasītāja lūdza tiesu piedzīt no atbildētājas parādu, kas izriet no uzņēmuma līgumu par tehnikas nomu. No līguma satura izriet, ka prasītāja apņēmusies sniegt traktortehnikas pakalpojumus kopā ar operatoru norādītājā objektā. Tiesnesis secināja, ka no prasības pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav iespējams pārliecināties, vai prasītājas veiktie darbi, uz kuriem attiecināms strīdus rēķins, atbilst tādām pušu līgumattiecībām, no kurām izrietošo prasību izskatīšana ir piekritīga rajona (pilsētas) tiesai vai Ekonomisko lietu tiesai.

Līdz ar to tiesnesis atstāja prasības pieteikumu bez virzības, norādot, ka:

“[...] lai izlemtu jautājumu par prasības piekritību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. un 9. punktu un 129. panta otrās daļas 3. punktu prasītājai attiecībā uz veiktajiem darbiem ir tiesai jāapliecina vai jāiesniedz dokumenti par to, kādas grupas būvei un kāda būvniecības procesa ietvaros prasītāja ir veikusi darbus līgumā norādītā objektā, kā arī par to, vai ir bijusi nepieciešama būvatļauja visa tā darbu kopuma veikšanai pasūtītājās objektā, kura ietvaros prasītāja ir veikusi darbus saskaņā ar minēto 2023. gada 25. augusta uzņēmuma līgumu par tehnikas nomu.”¹⁹³

4. Parāda piedziņa uz īres līguma pamata

Tēmas:

- Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts
- Īrnieka pienākums maksāt par mājās renovāciju

Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts (*piedzenamās summas aprēķins*):

“Tiesa konstatē, ka ne no prasības pieteikuma, ne no parāda aprēķina nav saprotams, kādu daļu no parāda veido nesamaksātā īres maksa un kādu daļu nesamaksātie komunālie pakalpojumi, kā arī par kādu periodu tie piedzenami.”¹⁹⁴

Piezīme: “[i]zīrētājam, lai pierādītu apsaimniekošanas izdevumus, tiesai jāiesniedz pierādījumi, no kuriem var izdarīt secinājumus par izdevumu pamatotību un to apmēru, un ka par šādiem pierādījumiem var kalpot attiecīgi dokumenti, kas tos apstiprina, piemēram, darba līgumi ar apkalpojošā un pārvaldes personāla darbiniekiem, līgumi, kas saistīti ar mājas sanitāro apkopi u.c.” (*Krauze R. Īres maksa denacionalizētajos namos. Jurista vārds, 10.04.2007, Nr. 15 (468)*).

¹⁹² RRTJ tiesneša 22.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0375/29, 2. punkts.

¹⁹³ RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0304/31, 2.3. punkts. Atzīmējams, ka vēlāk prasība tika apmierināta (RRTJ 01.08.2024. spriedums lietā Nr. C33375424).

¹⁹⁴ RRTJ tiesneša 19.04.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0259/24, 2.1. punkts.

Īrnieka pienākums maksāt par mājas renovāciju:

Vienā lietā strīds bija par to, vai atbildētājam kā īrnieci bija jāsedz arī SIA “[nosaukums]” rēķinos iekļautā pozīcija par mājas renovācijas izmaksu segšanu. Tiesa norādīja, ka:

“[...] mājas renovācijas izmaksas ir ilgtermiņa ieguldījums, kas labumu nes tieši dzīvokļa īpašniekam, nākotnē paaugstinot īpašuma vērtību un/vai samazinot izdevumus (apkures izdevumi, elektroenerģija u.tml.), nevis īrniekam.

Civillikuma 864. pants noteic, ka visas uz lietu guļošās nastas un apgrūtinājumi jānes lietas īpašniekam. Piekrišanu mājas renovācijai uzņēmušies tieši dzīvokļu īpašnieki, tādējādi ar to saistītās nastas un apgrūtinājumi (izdevumi) jāsedz īpašniekam. Dzīvojamās mājas renovācija ir īpašnieku izdevumi, līdz ar to nav saskatāms tiesisks pamats šo izdevumu apmaksu pārliegt uz īrnieku, ja vien puses par to nav īpaši vienojušās. Kā izriet no noslēgtā īres līguma un tā vēlākiem grozījumiem, kā arī atbildētājas izteiktajiem iebildumiem, tad šāda īpaša vienošanās pušu starpā nav bijusi.

Turklāt no SIA “[nosaukums]” izrakstītajiem rēķiniem redzams, ka ar renovāciju saistītās izmaksas ir aptuveni tikpat lielas vai pat lielākas par ikmēneša maksājumiem par obligātajiem pakalpojumiem, kas nes tiešu labumu īrniekam. Šādu izdevumu pārņemšana uz īrnieku bez viņa piekrišanas ir nesamērīga un netaisnīga. [...]

Tas ka īrniece, kā norāda puses, ir apmaksājusi dažus rēķinus, kur iekļautas arī renovācijas izmaksas, nenozīmē, ka atbildētāja ar konkludentām darbībām piekritusi šādu izmaksu segšanai arī turpmāk.

Nemot vērā visu augstāk minēto un ievērojot taisnīguma principu, tiesa atzīst, ka no atbildētājas nav piedzenamas ar mājas renovāciju saistītās izmaksas par konkrēto periodu.”¹⁹⁵

5. Uzturlīdzekļu parāda piedziņa

5.1. Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības

Tēmas:

- Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts
- Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkts

Uzturlīdzekļu piedziņa pilngadīga bērna labā (*Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkts*):

“Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus 186 *euro* mēnesī, bet piedzenamās summas aprēķinu nav iesniegusi, norādot, ka nav nepieciešams atsevišķi izvērtēt bērna vajadzībām nepieciešamo izdevumu apmēru, atbildētāja spējas un mantas stāvokli, ja nosakāms uzturlīdzekļu apmērs Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā.

Tiesnese vērš uzmanību, ka atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumiem Nr. 37 “Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam” prasītājam nepieciešamo minimālo uzturlīdzekļu apmērs nav jāpierāda, ja tie lūgti bērnam līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai. Pilngadīgiem bērniem, ceļot prasību par uzturlīdzekļu piedziņu no vecākiem, jāpierāda gan nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru, gan nespēju sevi apgādāt pašam,

¹⁹⁵ RRTJ 20.08.2024. spriedums lietā Nr. C33243724, 6.4. punkts.

gan vecāku mantas stāvokli un spējas bērnu apgādāt. Tiesa uzturlīdzekļu apmēru nosaka, samērojot bērna vajadzības un vecāku mantas stāvokli.”¹⁹⁶

Uzturlīdzekļu piedziņa pilngadīga bērna labā (*Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punkts*):

“Judikatūrā nostiprināta atziņa, ka uzturlīdzekļu minimālais apmērs bērniem līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ir noteikts Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumos Nr. 37 (..), bet pēc bērna 18 gadu vecuma sasniegšanas tas nav limitēts un tā noteikšanas vienīgais kritērijs atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai ir vecāka spējas un viņa mantas stāvoklis (sk. *Senāta 2015. gada 20. novembra spriedumu lietā Nr. SKC-2885/2015*).

Ievērojot iepriekš norādīto, kā arī ņemot vērā Civilprocesa likuma 129. panta otrās daļas 3. punkta un Civillikuma 179. panta regulējumu, prasītājam ir jāiesniedz tiesā pierādījumi, kas apstiprina uzturlīdzekļu aprēķinā norādīto izdevumu esamību un apmēru (piem., rēķini, maksājumu čeki un tml.), kā arī pierādījumi par prasītāja mātes mantisko stāvokli (ienākumiem).”¹⁹⁷

5.2. Atteikšanās pieņemt prasības pieteikumu

Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 7. punkts (*prasītājs nav ievērojis attiecīgo lietu kategorijai noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību*):

Vienā lietā tiesnesis atteica pieņemt prasības pieteikumu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 7. punktu un 250.¹⁹ panta otras *prim* daļas 1. punktu, norādot, ka:

“Pārbaudījusi prasības pieteikumu, tam pievienotos dokumentus, tiesnese konstatē, ka prasītāja lūdz piedzīt uzturlīdzekļus, kuru apmērs atbilst Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumos Nr. 37 “Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam” noteiktajam minimālo uzturlīdzekļu apmēram. Prasības pieteikumam nav pievienoti pierādījumi, kas apliecina, ka prasītāja ievērojusi noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību, proti, ka pirms prasības celšanas viņa būtu vērsusies Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijā un ir pieņemts lēmums par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus no Uzturlīdzekļu garantiju fonda.”¹⁹⁸

Par minēto lēmumu prasītāja iesniedza blakus sūdzību, pamatojot to ar apstākli, ka prasība nav tikai par uzturlīdzekļu piedziņu, bet arī par uzturlīdzekļu parāda piedziņu un par atbildētāja pienākumu maksāt uzturlīdzekļus konkrētā laika periodā.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija, nekommentējot prasītājas argumentus, atcēla tiesneša lēmumu norādot, ka:

“Civilprocesa likuma grozījumu, ar kuriem likumā ietverta panta 2.¹ daļa, anotācijā skaidrots, ka grozījumi, ar kuriem valsts garantētie uzturlīdzekļi tiek atsaistīti no minimālās algas, paredzot Ministru kabinetam noteikt konkrētu no Uzturlīdzekļu garantiju fonda izmaksājamo uzturlīdzekļu apmēru, nepieciešami, lai rastu risinājumu, kas līdzsvarotu

¹⁹⁶ RRTJ tiesneša 21.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0443/23, 2. punkts.

¹⁹⁷ RRTJ tiesneša 19.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0034/30, 5.2. punkts.

¹⁹⁸ RRTJ tiesneša 10.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1192/16, 2. punkts.

izmaksājamo uzturlīdzekļu apmēru ar valsts budžetā pieejamiem līdzekļiem, apstākļos, kad 2021. gadā tiks celta minimālā alga. Attiecīgi no 2021. gada uzturlīdzekļu apmērs, kādu izmaksā Uzturlīdzekļu garantiju fonds, atšķiras no apmēra, kādu nosaka Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 37 “Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam” (*sk. <https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/1C6BE7911FD513B3C2258638003C8899?OpenDocument>*).

Tiesas kolēģija secina, ka sākot no 2021. gada tikai tādā gadījumā, ja prasības summa nepārsniedz apmēru, kāds tiek izmaksāts no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, personai būtu jāvērsas Uzturlīdzekļu garantiju fondā. Savukārt, ja prasītais uzturlīdzekļu apmērs pārsniedz apmēru, kādu izmaksā fonds, arī tad, ja prasīts piedzīt uzturlīdzekļus Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumos Nr. 37 “Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam” noteiktajā apmērā, personai jāvērsas ar prasību tiesā.

Saskaņā ar 2019. gada 10. decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 616 “Noteikumi par uzturlīdzekļu apmēru, ko izmaksā no Uzturlīdzekļu garantiju fonda” 3. punktu no Uzturlīdzekļu garantiju fonda par pilnu kalendāru mēnesi izmaksā uzturlīdzekļus šādā apmērā: 107,50 *euro* katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai; 129 *euro* katram bērnam no septiņu gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai un pilngadīgai personai no 18 gadu vecuma sasniegšanas līdz 21 gada vecuma sasniegšanai.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka prasības pieteikumā lūgtais uzturlīdzekļu apmērs ir lielāks par izmaksājamo apmēru no Uzturlīdzekļu garantiju fonda.”¹⁹⁹

5.3. Spriedumi

Tēmas:

- Uzturlīdzekļu piedziņa pilngadīga bērna labā
- Vispārzināmi fakti
- Iebildums, ka atbildētāja aprūpē ir vēl trīs nepilngadīgi bērni
- Brīdis, no kura tiesa piedzen uzturlīdzekļus
- Lūgums par pagaidu lēmuma pieņemšanu par uzturlīdzekļu piedziņu

Uzturlīdzekļu piedziņa pilngadīga bērna labā:

“Tiesa atzīst, ka prasība par uzturlīdzekļu piedziņu 186 *euro* mēnesī ir apmierināma, pamatojoties uz Civillikuma 177. un 179. pantu, ievērojot arī judikatūras atziņas, ka bērns, kurš mācās vidējās vai augstākās mācību iestādes dienas nodaļā un nav vecāks par 24 gadiem, ir uzskatāms par nespējīgu sevi apgādāt, līdz ar to vecākiem ir pienākums uzturēt bērnu (*sk. Senāta 2015.gada 7.janvāra spriedumā lietā Nr. SKC-1478/2015*).”²⁰⁰

“Ņemot vērā, ka prasītājs ir sasniedzis pilngadību, vecāku aprūpe nav tulkojama tās klasiskajā izpratnē kā nepilngadīgā aprūpe. Prasītājs ir spējīgs pats gan uzņemties atbildību par saviem lēmumiem, gan uzņemties pienākumus attiecībā ar ģimenes locekļiem. Neskatoties uz minēto, vecāki saglabā pienākumu nodrošināt līdzekļus un uzturu tādā apjomā, lai pilngadīgs bērns pilnvērtīgi un netraucēti varētu iegūt profesiju, kas ir viens no svarīgākajiem pamatiem, lai nākotnē viņš varētu pats sevi apgādāt.”²⁰¹

¹⁹⁹ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 28.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2191-24/5, 5.punkts.

²⁰⁰ RRTJ 08.09.2023. lēmums lietā Nr. C33392923, 2.2. punkts.

²⁰¹ RRTJ 10.05.2024. spriedums lietā Nr.C33285424, 11. punkts.

Vispārzināmi fakti (*Civilprocesa likuma 97. panta pirmā daļa*):

“Tiesa, [...], atzīst par pašsaprotamu faktu, ka mācības vidusskolā un pilnvērtīga izglītības ieguve nav savienojama ar algotu darbu. Tādējādi tiesai nav pamata uzskatīt, ka prasītājs izvairās iegūt sev līdzekļus ar darbu.”²⁰²

“Tiesa atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, higiēnas piederumiem, veselības aprūpi, izglītošanu, utt. Tāpat vecākiem ir pienākums bērnu apgādāt ar dzīvesvietu, līdz ar to arī izdevumi par mājokli ir pašsaprotami un ir ietverami uzturlīdzekļu summā.”²⁰³

Iebildums, ka atbildētāja aprūpē ir vēl trīs nepilngadīgi bērni:

“Kā norādījis Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2010. gada 13. janvāra spriedumā lietā Nr. SKC-99, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, jāņem vērā visi uzturlīdzekļu maksātāja bērni un jāapsver, vai no atbildētāja piedzenamie uzturlīdzekļi nenostāda prasītāju labākā stāvoklī, salīdzinot ar pārējiem bērniem.

Tādējādi atbildētāja norādēm par citu bērnu esamību ir piešķirama nozīme, lemjot jautājumu par uzturlīdzekļiem. Tai pašā laikā lietā ir nodibināts, ka arī prasītāja mātei ir vēl viens nepilngadīgs bērns. Līdz ar to minētās atbildētāja iebildes nevar kalpot par izšķirošām, nosakot no atbildētāja piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru.”²⁰⁴

Brīdis, no kura tiesa piedzen uzturlīdzekļus:

“Ievērojot Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007. gada 29. augusta spriedumā lietā Nr. SKC-556 sniegto tulkojumu Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam un Civilprocesa likuma 1. pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, Senāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi tiesas noteiktajā apmērā ir piedzenami no prasības iesniegšanas dienas tiesā, tas ir, no 2024. gada 16. janvāra, atskaitot no noteiktā uzturlīdzekļu apmēra no prasības celšanas līdz sprieduma taisīšanai atbildētāja veiktos uzturlīdzekļu maksājumus un izskaidrojot, ka sprieduma izpildes stadijā atbildētājs ir tiesīgs vērsties pie tiesu izpildītāja līdz lietas izskatīšanai veikto uzturlīdzekļu maksājumu pierādīšanai.”²⁰⁵

Lūgums par pagaidu lēmuma pieņemšanu par uzturlīdzekļu piedziņu (*Civilprocesa likuma 244.¹⁰ pants*):

Jautājumā par iespēju vienkāršotās procedūras lietas ietvaros pieņemt pagaidu lēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu ir iespējamās divas atbildes. Pirmā, ka šāda lēmuma pieņemšana nav

²⁰² RRTJ 10.05.2024. spriedums lietā Nr. C33285424, 10. punkts.

²⁰³ RRTJ 10.05.2024. spriedums lietā Nr. C33285424, 14. punkts. Sal. sk.: Senāta 2011. gada 18. maija spriedumu lietā Nr. SKC-863/2011.

²⁰⁴ RRTJ 10.05.2024. spriedums lietā Nr. C33285424, 16. punkts.

²⁰⁵ RRTJ 10.05.2024. spriedums lietā Nr. C33285424, 20. punkts; sk. arī: RRTJ 09.10.2024. lēmuma lietā Nr. C33499724, 4.2. punktu.

iespējama, jo vienkāršotās procedūras lietas ietvaros izskata vienīgi jautājumu par naudas piedziņu. Otra atbilde, paredz ka tas ir iespējams.²⁰⁶

Tā vienā lietā tiesa apmierināja lūgumu par pagaidu lēmuma pieņemšanu, norādot ka:

“[t]iesas ieskatā minimālais uzturlīdzekļu apmērs ir pieļaujams vienīgi izņēmuma gadījumos, kad bērnam nav nekādu papildu izdevumu, kā arī vecāki nav spējīgi sniegt lielāku finansiālo atbalstu.”²⁰⁷

6. Kompensācijas piedziņa, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos

Tēmas:

- Noilguma ieruna
- Lietas iepriekšējā ārpustiesas izskatīšanas kārtība
- Likumisko nokavējuma procentu piedziņa
- Prasījumu apvienošana
- Dokumentu nosūtīšana, piemērojot Eiropas Savienības Regulā 2020/1784 noteikto kārtību

Piezīme: Senāts secināja, ka pasažierim, kuram ir izmaksāta kompensācija saskaņā ar Regulas Nr. 261/2004 7. pantu, var būt tiesības arī uz papildu morālā kaitējuma kompensāciju, tomēr šādu prasījumu pasažierim būtu īpaši jāpierāda.²⁰⁸

Senāts 2012. gada 19. septembra spriedumā lietā SKC-418/2012 secināja, ka no Regulas Nr. 261/2004 izriet, ka atteikums iekāpt lidmašīnā attiecas uz reģistrētiem pasažieriem, bet biļetes rezervācija izraisa tikai tiesības noteiktajā laikā reģistrēties lidojumam, tādēļ uz neregistrētiem pasažieriem nav attiecināmi Regulas noteikumi un arī 7. pantā noteiktās tiesības saņemt kompensāciju.²⁰⁹

Papildus atzīmējams, ka Regulas 261/2004 3. panta 3. punkta noteikumi (*personām, kas ceļoja bez maksas vai par samazinātu biļešu cenu nav tiesību uz kompensācijas piedziņu*) neattiecas uz mazgadīgajiem patērētājiem, kas ceļo bez maksas jo Patērētāju tiesību aizsardzības likuma izpratnē pakalpojums patērētājam var tikt sniegts arī bez atlīdzības.²¹⁰

Saskaņā ar Eiropas Komisijas paziņojumu: Regulas 3. panta 3. punkts attiecas uz īpašu braukšanas maksu, ko gaisa pārvadātāji piedāvā saviem darbiniekiem.²¹¹ Citiem vārdiem tikai gaisa pārvadātāju darbinieku kategorija nebauda Regulā noteiktās tiesības uz kompensāciju.²¹²

²⁰⁶ Piem., sk.: RRTJ tiesneša 03.07.2024. lēmumu lietā Nr. C33408423; RRTJ tiesneša 18.08.2023. lēmumu lietā Nr. C33431523; RRTJ tiesneša 02.10.2024. lēmumu lietā Nr. C33486023.

²⁰⁷ RRTJ 09.10.2024. lēmums lietā Nr. C33499724, 4.1. punkts.

²⁰⁸ Senāta 11.10.2018. spriedums lietā Nr. SKC-148/2018, 6.3. punkts.

²⁰⁹ Sk.: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 04.02.2015 sprieduma lietā Nr. C33273708, 8.4. punktu.

²¹⁰ Plašāk sk.: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 18.02.2021. sprieduma lietā ar arhīva Nr. CA-0486-21/34, 11.2.-11.2.2. punktu.

²¹¹ Eiropas Komisijas paziņojums – Skaidrojošas pamatnostādnes par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 261/2004. Pieejams: <https://op.europa.eu/lv/publication-detail/-/publication/7589c6bd-32bd-11e6-b497-01aa75ed71a1> [aplūkots 05.08.2025.], 3. lpp.

²¹² Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 18.02.2021. spriedums lietā ar arhīva Nr. CA-0486-21/34, 11.3.1. punkts.

Noilguma ieruna:

Vienā lietā atbildētāja norādīja, ka prasību neatzīst, jo saskaņā ar Komerclikuma 406. pantu minētajam prasījumam iestāties noilgums. Prasītājs savukārt norādīja, ka uz konkrēto prasījumu neattiecas Komerclikuma 406. pantā noteiktais 3 gadu noilguma termiņš, bet gan Civillikuma 1895. pantā paredzētais 10 gadu noilguma termiņš, pamatojoties uz to, ka prasījuma tiesības no fiziskās personas iegūtas cesijas rezultātā. Tiesa secināja, ka:

“Prasība par kompensācijas 400 *euro* un likumisko nokavējuma procentu 81,07 *euro* piedziņu ir noraidāma, pamatojoties uz Civillikuma 1895. pantu, likuma “Par aviāciju” 102. pantu un 109. panta pirmo daļu, jo atbilstoši speciālajām tiesību normām iestāties 2 gadu noilgums prasības celšanai tiesā.

Vienlaikus norādāms, ka atbilstoši Senāta atziņām, prasības pamats ir nevis tiesību normas, uz kurām atsaucies prasītājs, bet faktiskie apstākļi, kurus tas norāda, kā pamatu sava prasījuma pastāvēšanai (*sk. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2006.gada 15.novembra spriedums lietā SKC-635/2006*). Tiesai pašai jāzina likumi, kuri piemērojami prasītāja norādītajos apstākļos (*sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 304.-305.lpp.; sk. arī Senāta spriedumus lietās Nr. SKC- 10/2012, SKC- 1491/2013, Civillietu departamenta spriedumu lietā SKC-89/2015*).”²¹³

Citā lietā tiesa secināja, ka:

“[...] prasījuma tiesības cesija neietekmē noilguma termiņa tecējumu.”²¹⁴

Piezīme: Regulas (EK) Nr. 261/2004 5. un 6. pants tulkojams tādējādi, ka termiņš, kādā ir jāceļ prasības par šīs regulas 5. un 7. pantā paredzētās kompensācijas saņemšanu, tiek noteikts saskaņā ar katras dalībvalsts tiesību normām prasību noilguma jomā (*sk.: Senāta 2016. gada 21. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-26/2016 ar atsauci uz Eiropas Kopienų tiesas 2012. gada 22. novembra spriedumu lietā C-139/11 Joan Cuadrench Moré pret Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV, sk. arī RRTJ 30.11.2023. sprieduma lietā Nr. C33438623 5.2. punktu*).

Tā kā likums “Par aviāciju” regulē atlīdzības kārtību gadījumos, kas saistīti ar civilās aviācijas pārvadājumiem, tad minētais likums ir uzskatāms par speciālo likumu attiecībā pret Civillikumu, un saskaņā ar Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9. panta sestās daļas 2. punktu Civillikuma normas piemērojamas tikai tiktāl, cik to neierobežo likuma “Par aviāciju” tiesību normas.

Līdz ar to prasība, kas izriet no lidojuma kavēšanās, ir ceļamas tiesā ne vēlāk kā 2 gadu laikā, kad lidojumam bija jānotiek, un šajā gadījumā nav pamata piemērot Civillikumā noteikto noilguma termiņu.

Lietas iepriekšējā ārpustiesas izskatīšanas kārtība:

Vienā lietā atbildētāja norādīja, ka prasību neatzīst, jo prasītāja nav ievērojusi lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību, proti, nav vērsusies Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, lai noregulētu savu strīdu ar atbildētāju

Tiesa prasību apmierināja, norādot, ka:

²¹³ RRTJ 13.12.2023. spriedums lietā Nr. C33438723, 2., 3. un 5.2. punkts.

²¹⁴ RRTJ 30.11.2023. spriedums lietā Nr. C33438623, 5.2. punkts.

“[...] tiesību normas neparedz pasažieriem pirms prasības celšanas tiesā obligāti vērsties Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, kas atzīts arī tiesu praksē (*skat. Rīgas rajona tiesas 2020. gada 10. septembra un Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2021. gada 18. februāra spriedumus civillietā Nr. C33571619*).”²¹⁵

“Juridiskajā literatūrā, aplūkojot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma darbības jomas, norādīts, ka likums ir piemērojams visās tajās jomās, kur attiecīgais jautājums nav īpaši regulēts nozares normatīvajos aktos. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma piemērošana konkrētās nozarēs skatāma kopsakarā ar speciālajiem normatīvajiem aktiem (*sk. Vītoļņa B. Patērētāju tiesību aizsardzības pamati. Apgāds Zvaigzne ABC, 2015, 25.lpp.*).

Nemot vērā, ka aviopārvadātāju un pasažieru savstarpējo attiecību regulējošajā tiesību normā, tas ir, likumā “Par aviāciju” ir noteikta procesuālā kārtība pretenzijas pieteikšanai sakarā ar lidojuma kavēšanos un prasības celšanai, atbildētājas iebildumi saistībā ar obligātu nepieciešamību prasītājiem pirms prasības celšanas tiesā vērsties Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, kā arī par Civilprocesa likuma 219.panta pirmās daļas 1.punkta piemērošanu konkrētajā gadījumā ir uzskatāmi par nepamatotiem.”²¹⁶

Šajā lietā tika konstatēta prakses nevienveidība, jo sava argumenta pamatošanai, ka prasītājam jāvērsas PTAC, atbildētāja atsaucās uz Rīgas rajona tiesas 2019. gada 18. septembra lēmumu lietā Nr. C33389619, kurā pie līdzīgiem apstākļiem tiesa norādīja, ka prasītājam obligāti jāvērsas PTAC.

Tiesa secināja, ka viens atsevišķs pirmās instances tiesas lēmums neveido judikatūru un līdz ar to nav atzīstams par saistošu tiesai, izskatot citas lietas.²¹⁷

Piezīme: Regula 261/2004 “[...] neregulē procesuālo kārtību pieteikuma par kompensāciju (pretenzijas) iesniegšanu sakarā ar lidojuma kavēšanos, šo kārtību regulē nacionālā tiesību norma - likums “Par aviāciju”. [...]”

Likuma “Par aviāciju” 110. panta pirmā daļa noteic, ka pasažierim [...] pretenzija jāiesniedz pārvadātājam nekavējoties pēc pasažiera izkāpšanas biļetē norādītajā gaisa pārvadājuma galapunktā vai citā izkāpšanas vietā, bet šī panta otrās daļas 4. punkts noteic, ka citos šā likuma 109. panta otrajā daļā noteiktajos gadījumos pretenzija jāiesniedz pārvadātājam nekavējoties, bet ne vēlāk kā 21 dienas laikā no bagāžas vai kravas saņemšanas dienas gaisa pārvadājuma nokavējuma gadījumā.

Līdz ar to likumā “Par aviāciju” ir nostiprināta pirmstiesas procedūra, kas pasažierim jāievēro pirms vērsties ar prasību tiesā. [...]

Regulas 16. panta noteikumi ir transponēti likuma “Par aviāciju” 88.¹ pantā, kas noteic PTAC, kā atbildīgo iestādi Regulas izpratnē, taču nedz Regula, nedz likums “Par aviāciju” neierobežo patērētāja tiesības ar pienākumu vērsties PTAC.”²¹⁸

Senāts norādīja, ka: “[I]etā noskaidrots, ka prasītāji gaisa pārvadājuma galapunktā, tas ir, Antālijā ieradās un bagāžu saņēma 2011. gada 2. jūnijā, bet rakstveida pretenzijas nosūtīja 2. jūlijā, ko pārvadātāja saņēma 5. jūlijā.

²¹⁵ RRTJ 13.12.2023. spriedums lietā Nr. C33438923, 5.2. punkts.

²¹⁶ RRTJ 27.10.2023. spriedums lietā Nr. C33439723, 16. punkts.

²¹⁷ RRTJ 27.10.2023. spriedums lietā Nr. C33439723, 17. punkts.

²¹⁸ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 23.09.2020. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2094-21/34, 6.1.-6.2. punkts.

Tādējādi secināms, ka prasītāji ir nokavējuši likuma “Par aviāciju” 110. pantā noteikto pretenzijas iesniegšanas termiņu. Līdz ar to, izskatot lietu no jauna, tiesai jānoskaidro, kādas tiesiskās sekas ir izraisījis minētā termiņa nokavējums.”²¹⁹

Atbilstoši likuma “Par aviāciju” 109. panta otras daļas noteikumiem prasību pret pārvadātāju var celt tikai pēc rakstveida pretenzijas pieteikšanas saskaņā ar šā likuma 110. panta noteikumiem.

Tādējādi, ja pretenzija iesniegta pēc likumā norādītā termiņa, tad prasības pieteikumu jāatsaka pieņemt uz Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 2. punkta pamata, savukārt ierosinātā lietā tiesvedība izbeidzama, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223. panta 2. punktu.²²⁰

Likumisko nokavējuma procentu piedziņa:

“Prasība daļā par likumisko nokavējuma procentu 59,38 *euro* no 2022. gada 9. septembra līdz 2023. gada 7. jūlijam piedziņu noraidāma, pamatojoties uz Civillikuma 1753. un 1754. pantu, jo procentiem vienmēr nepieciešams galvenais parāds jeb kapitālparāds, proti, procenti jāmaksā par svešas naudas turēšanu. Kamēr lieta nav izskatīta un no atbildētājas nav piedzīta kompensācija par labu prasītājam, tās apmēru nav pamata atzīt par svešu naudu, kas atrodas pie atbildētājas un, par kuru būtu maksājami likumiskie nokavējuma procenti.”²²¹

“Saskaņā ar Civillikuma 1753. pantu ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (Civillikuma 844. pants) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Civillikuma 1754. pantā noteikts, ka procentiem vienmēr nepieciešams galvenais parāds jeb kapitālparāds. No minētā izriet, ka procenti jāmaksā par svešas naudas turēšanu.

Konkrētajā lietā līdz brīdim, kamēr no atbildētājas nav piedzīta kompensācija par labu prasītājam, tās apmēru nav pamata atzīt par svešu naudu. Ņemot vērā minēto, prasība daļā par likumisko nokavējuma procentu 38,80 *euro* piedziņu ir noraidāma kā nepamatota.”²²²

Piezīme: Senāts vairākkārt secinājis, ka par laika posmu, kamēr pastāv strīds, nav pieļaujama likumisko procentu aprēķināšana (*piem. sk.: Senāta 2017. gada 29. septembra sprieduma lietā Nr. SKC- 225/2017, 7. punktu un tajā norādīto judikatūru*).

Nokavējuma procenti ir maksa par naudas vai cita kapitāla lietojumu pēc tam, kad iestājies maksājuma (atvietošanas lietas došanas) pienākums. Šādu procentu maksāšana ir saistīta ar pārkāpumu – nokavējumu jeb pretiesisko novilcinājumu (*sal. sk. Torgāns K. Komentārs Civillikuma 1651. un 1657. pantam. Grām.: Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums, 1998, 154., 156. lpp.*)

Prasījumu apvienošana:

“Pārbaudot prasības pieteikumam pievienotos dokumentus, tiesnese konstatē, ka nav pievienoti pierādījumi, ka arī prasītāja [vārds uzvārds] bija plānojusi izmantot lidojumu

²¹⁹ Senāta 21.10.2016. spriedums lietā Nr. SKC-26/2016, 4.2. punkts.

²²⁰ Sal. sk.: Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 24.01.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-0031-23, 9.5.-9.6. punktu.

²²¹ RRTJ 08.02.2024. spriedums lietā Nr. C33438423, 2.2. punkts.

²²² RRTJ 13.12.2023. spriedums lietā Nr. C33438923, 5.3. punkts; sk. arī: RRTJ 27.10.2023. sprieduma lietā Nr. C33439723, 19. punktu.

Nr. [numurs] no Oslo uz Rīgu 2022. gada 10. jūlijā ar izlidošanas laiku pulksten 16.50. Prasības pieteikumam ir pievienota [vārds uzvārds] biļete lidojumam Nr. [numurs] no Oslo uz Rīgu 2022. gada 14. jūlijā ar izlidošanas laiku pulksten 08.55.

Ņemot vērā minēto, prasītājiem jāiesniedz pierādījumi, ka arī [vārds uzvārds] bija nopirkusi biļeti uz lidojumu Nr. [numurs] no Oslo uz Rīgu 2022. gada 10. jūlijā ar izlidošanas laiku pulksten 16.50.

Gadījumā, ja [vārds uzvārds] bija plānojusi lidojumu citā datumā, un tas arī tika atcelts, prasītājiem šo prasījumu nepieciešams izdalīt, proti, [vārds uzvārds] ir jāiesniedz atsevišķs atbilstoši Civilprocesa likuma 128. panta otrajai daļai sastādīts prasības pieteikums, kuram pievienojami Civilprocesa likuma 129. panta otrajā daļā un ceturtajā daļā norādīti dokumenti.

Tiesnese vērš uzmanību, ka vienā tiesvedībā var apvienot vienveidīgus prasījumus. Konkrētajā gadījumā no iesniegtās prasības neizriet, ka prasītāji ir savstarpēji saistīti, arī lidojumi ir dažādi, kas norāda uz to, ka katra lidojuma atcelšanas vai kavēšanās iemesli var būt dažādi, un tas vien, ka atbildētājs ir viens un tas pats, nevar būt pamats dažādus prasījumus skatīt vienā tiesvedībā.”²²³

Dokumentu nosūtīšana, piemērojot Eiropas Savienības Regulā 2020/1784 noteikto kārtību:

Vienā lietā tiesnesis konstatēja, ka prasības pieteikums atbildētājam uz Ungāriju atbilstoši Civilprocesa likuma 56.² panta pirmās daļas 1. punktam nosūtāms saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 25. novembra regulu (ES) 2020/1784.

Līdz ar to tiesnesis secināja, ka prasītājam jāiesniedz prasības pieteikuma noteiktā kārtībā apliecināts tulkojums ungāru, angļu, vācu vai franču valodā trīs eksemplāros, un norādīja, ka:

“[...] nav pamatota prasītāju norāde uz to, ka atbildētāju pārstāv [nosaukums] Ltd. Latvijas filiāle, un tādēļ tā piesaistāma atbildētāja pārstāvībai, un dokumenti sūtami tikai latviešu valodā. Civilprocesa likuma 128. panta otrajā daļā norādīta konkrēta informācija, kas prasītājam sniedzama par atbildētāju.”²²⁴

Piezīme: prasītāja norāde prasības pieteikumā par atbildētāja pārstāvi, tā e-pasta adresi, telefona numuru nav tiesai saistoša, jo tiesa prasības pieteikumu un citus tiesas dokumentus sūtīs tieši prasītājam atbilstoši Civilprocesa likuma 56 un 56.² pantam.

7. Parāda piedziņa uz apdrošināšanas līguma pamata

“[...] paskaidrojumā tiesai atbildētāja norāda, ka tai nav pienākuma pārbaudīt vizuāli komunikācijas, kas ir aiz sienas, jo tad būtu jāveic pārseguma demontāža. Atbildētājam nav bijis iespējams konstatēt slēptu defektu, jo stāvvada plīsuma vieta atradās starpstāvu pārsegumā un vizuālai kontrolei nav pakļauta.

Tiesa šādus atbildētājas argumentus atzīst par nepamatotiem, jo tie ir tikuši izteikti tikai pēc tam, kad prasītāja bija nosūtījusi atbildētājam 2020. gada 30. decembra pretenziju [...]. Turklāt atbildētājas norādītais ir pretrunā ar pašas atbildētājas namu pārziņa 2020. gada 21. oktobrī sastādītajā aktā [...] konstatēto, ka “(..) apsekojot dzīvokli Nr. [numurs] tika

²²³ RRTJ tiesneša 28.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0168/23, 2.1. punkts.

²²⁴ RRTJ tiesneša 28.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0168/23, 2.3. punkts.

konstatēts: mitruma pazīmes virtuves apkures stāvvada saskrūvē, kas liecina par applūšanas iemeslu. Stāvvads aiz ģipškartona sienas, vizuālai kontrolei pakļauts caur revīzijas lūku”, no kā nepārprotamai izriet, ka noplūde ir konstatēta virtuves apkures stāvvada saskrūvē, nevis starpstāvu pārsegumā, un stāvvads, lai arī atrodas aiz ģipškartona sienas, vizuālai kontrolei pakļauts caur revīzijas lūku, un siena šajā gadījumā nav bijusi jādemontē.

Līdz ar to nepamatots ir atbildētājas norādītais, ka tai nebija iespējams konstatēt apkures stāvvada defektu vizuāli.”²²⁵

8. Komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu piedziņā

Tēmas:

- Komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu piedziņu atbilstība patērētāju tiesību aizsardzībai
- Latvijas Bankas un Tiesībsarga viedoklis par komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu piedziņu
- Tiesu prakses nekonsekvence jautājumā par komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu piedziņu

Komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu piedziņu atbilstība patērētāju tiesību aizsardzībai:

“[...] par netaisnīgiem līguma noteikumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likums atzīst līguma noteikumus, kurus, pirmkārt, līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, otrkārt, ka šāds neapspriests noteikums rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos, treškārt, ka šī neatbilstība ir par sliktu patērētājam un, ceturtkārt, ka šī neatbilstība ir pretrunā labticīguma prasībām (*sal. sk. Senāta 2019. gada 4. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-10/2019 7.1. punktu*).

Tiesa uzskata, ka pati par sevi atbildētāja piekrišana nav apstiprinājums tam, ka noslēgtā līgumiskā saistība ir savstarpēji apspriesta, jo no lietā iesniegtā līguma redzams, ka tas ir sastādīts uz tipveida līguma pamata, savukārt kredītiestādes cenrādis, kā tas ir norādīts noslēgtajā līgumā, ir nevis pušu savstarpēji pielīgtas pakalpojuma izmaksas, bet klientu pieņemšanas centrā vai bankas mājaslapā [www.\[nosaukums\].eu](http://www.[nosaukums].eu) norādītās pakalpojumu izmaksas visiem bankas klientiem. Tādējādi šādu tipveida līgumu un tā tarifus nevar uzskatīt par savstarpēji apspriestiem [...].

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka ar būtisku neatbilstību jāsaprot ar līguma noteikumiem patērētāja nostādīšana mazāk labvēlīgā juridiskajā situācijā, nekā tas atrastos saskaņā ar likuma regulējumu attiecīgajās līgumiskajās attiecībās (*sk. Kaprāne S. Negodīgi līgumu noteikumi līgumos ar patērētājiem: tiesu prakse un problēmjautājumi. Jurista Vārds, 25.08.2020., Nr. 34 (1144), 20.-27.lpp.*). [...]

Tiesu praksē, analizējot jēdzienu “finanšu pakalpojums”, secināts, ka zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšana izpildei ir kredītiestādei ar likumu uzlikts pienākums, un tādējādi šāda komisijas maksa neietilpst jēdziena “finanšu pakalpojumi” tvērumā (*sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2024. gada 3. aprīļa spriedumu lietā ar arhīva Nr. CA-0457-24/29 ECLI:LV:RAT:2024:0403.C771154822.7.S 8.4. punktu; Kurzemes apgabaltiesas*

²²⁵ RRTJ 12.07.2024. spriedums lietā Nr.C33256324, 3.2. punkts.

2023. gada 8. decembra lēmuma lietā Nr. C69373823
ECLI:LV:KUAT:2023:1208.C69373823.5.L 5.2. 5.2. punktu).

Tā kā prasītājam saskaņā ar likumu uzlikts pienākums sniegt atbildi zvērinātam tiesu izpildītājam, tad prasīt par to samaksu no atbildētāja ir viņa nostādīšana mazāk labvēlīgā situācijā nekā to paredz likums. [...]

Apkopojot iepriekš minēto jāsecina, ka šādi, neapspriesti, Līguma noteikumi rada būtisku neatbilstību pušu tiesībās un pienākumos, un šī neatbilstība ir par sliktu patērētājam, kā arī dzan tā ir pretrunā labticīguma prasībām un tāpēc nevar tikt piemēroti.”²²⁶

Piezīme: Senāts secinājis ka, izšķirot strīdu sakarā ar pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgto līgumu, tiesa *ex officio* izvērtē šā līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos noteikumus, ja tie ir netaisnīgi no patērētāju tiesību viedokļa, turklāt neatkarīgi no tā, vai patērētājs cēlis kādus konkrētus iebildumus. (sk. Senāta 2018. gada 26. janvāra sprieduma lietā Nr. SKC- 40/2018, 8. punktu un 9. punktā norādīto judikatūru).

Latvijas Bankas un Tiesībsarga viedoklis par komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu piedziņu:

Vienā lietā prasītāja norādījusi uz Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (tagad Latvijas Banka) sniegto atbildi uz Tiesībsarga vēstuli Nr. 1-5/118 “Par kredītiestāžu un citu maksājumu pakalpojumu sniedzēju komisijas maksu piemērošanu par zvērinātu tiesu izpildītāju rīkojumu apstrādi” un Latvijas Republikas Tiesībsarga 2021. gada 11. jūnijā sniegto skaidrojumu par komisijas maksu piemērošanu par zvērinātu tiesu izpildītāju rīkojumu apstrādi, kas pamato prasītājas uzskatu, ka šādas komisijas piedziņa ir tiesiski pamatota.

Tiesa norādīja, ka:

“[i]zskatāmajā lietā noteiktie pakalpojumi un ar tiem saistītie maksājumi par tiesu izpildītāju prasību izpildi nav vērtējami kā precīzi noteikti uz patērētāju attiecināmi pakalpojumi un secīgi arī precīzi noteikti maksājumi. No atbildētāja pieprasītā samaksa nav saistāma ar pakalpojumu, kas sniegts kā pretizpildījums patērētājam. To nevar uzskatīt par noteiktu patērētājam sedzamās komisijas maksas par aizdevuma izsniegšanu apmēru.

Turklāt saskaņā ar Tiesībsarga likuma 25. panta ceturto daļu, tā atzinumam ir rekomendējošs raksturs. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93. panta otro daļu nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu. Tiesībsarga un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izteiktais viedoklis ir viens no rakstveida pierādījumiem lietā. Savukārt tiesas pienākums šajā lietā cita starpā ir izvērtēt komisijas maksas iekasēšanas pamatotību patērētāju tiesību aizsardzības kontekstā.

Nemot vērā sprieduma 5.1. punktā norādīto, tiesa secina, ka minētie rakstveida pierādījumi neatbilst Patērētāju tiesību aizsardzības likumā definētajiem principiem un tāpēc tie netiek ņemti vērā.”²²⁷

²²⁶ RRTJ 08.11.2024. spriedums lietā Nr. C33320724, 5.-5.3. punkts. Analogiskas atziņas izteiktas arī: RRTJ 19.08.2024. sprieduma lietā Nr. C33264224, 5.-5.3. punktā; RRTJ 10.09.2024. sprieduma lietā Nr. C33294624, 5.-5.3. punktā; RRTJ 26.09.2024. sprieduma lietā Nr. C33441823, 5.-5.1.3. punktā; RRTJ 02.08.2024. sprieduma lietā Nr. C33251624, 5.-5.3. punktā.

²²⁷ RRTJ 08.11.2024. spriedums lietā Nr. C33320724 5.-5.3. punkts. Sk. arī iepriekšējā atsaucē norādīto RRTJ praksi.

Tiesu prakses nekonsekvence jautājumā par komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu piedziņu:

“Prasītāja atsaukusies arī uz tiesu praksi lietās, kurās prasība par komisijas maksas piedziņu ir apmierināta (*Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2022. gada 9. maija spriedums lietā Nr. C12249621, 6.4. punkts, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2022. gada 14. decembra spriedums lietā Nr. C68508521, 10.3. punkts, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2023. gada 29. augusta spriedums lietā Nr. C33437622, 8.4. punkts – autora piezīme*).

Pārbaudot norādītos tiesu spriedumus, tiesa konstatēja, ka, lai gan faktiskie apstākļi ir līdzīgi, tomēr minētajos spriedumos nav vērtēta komisijas maksas atbilstība patērētāju tiesībām. Atzīmējams, ka tiesu prakse ir tiesību palīgavots un tāpēc tā nav un nevar būt patstāvīgs pamats citu strīdu izšķiršanā.

Turklāt pastāv arīdzan no prasītājas norādītās atšķirīga tiesu prakse, kurā prasības par komisijas maksas piedziņu ir noraidītas (*sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2024. gada 3. aprīļa sprieduma lietā ar arhīva Nr. CA-0457-24/29 ECLI:LV:RAT:2024:0403.C771154822.7.S, 9. punktā norādīto tiesu praksi un Kurzemes apgabaltiesas 2023. gada 8. decembra lēmuma lietā Nr. C69373823 ECLI:LV:KUAT:2023:1208.C69373823.5.L, 5.2. punktā norādīto tiesu praksi*).²²⁸

Piezīme: vairumā Rīgas rajona tiesas (Jūrmalā) lietu prasījums par komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšanu un atbildes sniegšanu piedziņu tiek apmierināts.²²⁹ Līdz ar to konstatējama prakses nekonsekvence.

9. Morālā kaitējuma atlīdzības piedziņa vienkāršotās procedūras ietvaros

Piezīme: tiesību doktrīnā norādīts, ka ne jebkurš prasījums summā līdz 2500 *euro* var tikt uzskatīts par pamatparāda prasījumu Civilprocesa likuma 30.³ nodaļa izpratnē. “Prasījumu diferencēšanai lielākā vērība piegiežama prasības pamatam. Prasījums 800 *euro* par goda aizskaršanu nav uzskatāms par naudas samaksas prasījumu, bet gan par prasījumu sakarā ar personas tiesību aizskārumu” (*Torgāns K. Komentārs Civilprocesa likuma 250.¹⁸ pantam Grām.: Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.¹ nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna un A. Laviņa zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2021, 208., 209. lpp.*). Minētā atziņa pārņemta arī atsevišķos Rīgas apgabaltiesas nolēmumos.²³⁰

Tomēr Senāts vairākkārt norādījis, ka Civilprocesa likuma 30.³ nodaļa nesatur izskatāmo lietu ierobežojumus (*sk. Senāta 2017. gada 10. marta sprieduma lietā Nr. SKC-70/2017, 9. punktu, Senāta 2014. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-2113/2014,*

²²⁸ RRTJ 08.11.2024. spriedums lietā Nr. C33320724, 5.-5.3. punkts. Sk. arī iepriekšējo atsauci.

²²⁹ Piem. sk.: RRTJ 02.09.2024. spriedumu lietā Nr. C33379524 un prasības pieteikumu šajā lietā, RRTJ 16.07.2024. spriedumu lietā Nr. C33378124 un lietas materiālus, RRTJ 16.08.2024. spriedumu lietā Nr. C33374024 un lietas materiālus u.c.

²³⁰ Piem. sk.: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2024. gada 9. jūlija lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-1572-24/23 7. punktā atzina, ka: “[a]pelācijas instances tiesas ieskatā būtiska nozīme, lai lietu varētu izskatīt vienkāršotās procedūras kārtībā, ir apstāklis, ka prasījumam jābūt saistītam ar parādu (naudas prasījumu), kurš izriet no pušu starpā jau nodibinātām tiesiskajām attiecībām. Izskatāmajā lietā prasījums 1 *euro* apmērā par goda aizskaršanu nav uzskatāms par naudas samaksas (parāda) prasījumu, bet gan par prasījumu sakarā ar personas nemantisko tiesību aizskārumu. Attiecīgi šis strīds nav izskatāms vienkāršotās procedūras kārtībā.”

6. punktu). Arī no Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas prakses redzams, ka prasību par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu izskatīšana vienkāršotās procedūras lietās nav uzskatāma par nepareizu (*piem. sk.: Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 29. novembra lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2735-23/28*²³¹; *Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 29. novembra lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2702-23/20*; *Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 29. jūnija spriedums lietā ar arhīva Nr. CA-0774-23/14*; *Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 16. marta lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-1240-23/32 u.c.*).

In summa: prasība par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu (ja tajā nav ietverti nemantiska rakstura prasījumi) ir izskatāma vienkāršotajā procedūrā, ja prasības summa nepārsniedz Civilprocesa likuma 250.¹⁹ panta otrajā daļā noteikto apmēru.

Praksē, apkopotajā periodā, atrodama viena lieta, kur tiesnesis atstāja prasības pieteikumu bez virzības norādot, ka:

“Ņemot vērā, ka prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja morālā kaitējuma kompensāciju 450 *euro*, ir pamats secināt, ka prasītāja ir cēlusi prasību par naudas piedziņu, kur galvenais parāds nepārsniedz 2500 *euro*. Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.¹⁹ panta otrajā daļā noteiktajam, ja galvenais parāds prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2500 *euro*, lieta skatāma vienkāršotajā procedūrā.”²³²

Pēc kļūdu labojuma, lieta tika ierosināta un izskatīta rakstveida procesā. Prasītāja norādīja, ka neskatoties uz tiesas pieņemto lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, atbildētājs pārkāpis tiesas pieņemto lēmumu. Prasītāja bija spiesta mainīt darba vietu atbildētāja uzmācīgās izsekošanas dēļ. No atbildētāja puses tiek iespaidota prasītājas brīvā griba, tika apzināti ietekmēta prasītājas dzīves kvalitāte. Tādējādi prasītāja ik dienu dzīvoja stresā, baidījās par sevi un savu tuvinieku drošību, nodarot viņai morālo kaitējumu.

Tiesa, apmierinot prasību, norādīja, ka:

“[I]ai gan prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja morālā kaitējuma kompensāciju 450 *euro* apmērā, viņa norāda arī to, ka uzskata šādu summu par nesamērīgu ar viņai nodarīto kaitējumu, taču nav finansiāli gatava samaksāt daudz lielāku valsts nodevu, ceļot tiesa prasību par daudz lielāku summu.

No iepriekš minētā secināms, ka prasītāja, nosakot morālās kompensācijas apmēru, ir aprobežojusies vien ar savām finansiālajām iespējām veikt valsts nodevas apmaksu, nevis norādījusi patiesu summu, kas nestu viņai morālo gandarījumu par radītajam emocionālajām ciešanām.

Tāpat atbildētājs savā paskaidrojumā nav apstrīdējis pieprasītās summas samērīgumu, bet gan mēģinājis sevi attaisnot lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pārkāpšanā.

Tiesa, izvērtējot lietā konstatētos faktus un atbildētāja attieksmi pret tiesas lēmumu nepildīšanu, secina, ka pieprasītā morālā kaitējuma kompensācija 450 *euro* apmērā ir

²³¹ Sk. minēta lēmuma 2.1. un 2.2. punktu: “[...] pamatkritēriji, pēc kuriem nosakāms, vai prasība izskatāma kā vienkāršotās procedūras lieta (maza apmēra prasība), ir tas, ka prasībā ietverti prasījumi, kas saistīti vienīgi ar naudas līdzekļu piedziņu, un prasības kopējais apmērs nepārsniedz 2500 *euro*. [...] Arī apstāklis, ka prasītājs šo summu no atbildētājiem lūdz piedzīt kā atlīdzību par morālo kaitējumu, nemaina prasības būtību un raksturu, proti, prasītāja prasījums ir naudas piedziņa. Prettiesiskas rīcības un tās radīto seku – morālā kaitējuma – konstatēšana konkrētajā gadījumā ir tikai priekšnoteikums prasījuma par naudas piedziņu apmierināšanai, nevis atsevišķs prasījums.”

²³² RRTJ tiesneša 15.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0375/23, 2.1. punkts.

simboliska, tā pēc būtības nekompensē trīs gadu garumā pret prasītāju vērsto emocionālo vardarbību no atbildētāja puses.”²³³

Rīgas apgabaltiesa atteicās ierosināt apelācijas tiesvedību par minēto spriedumu.²³⁴

²³³ RRTJ 08.10.2024. spriedums lietā Nr. C33421224, 5.4. punkts.

²³⁴ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 29.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2384-24/26.

VI. PUŠU PIETEIKUMI UN LŪGUMI VIENKĀRŠOTĀS PROCEDŪRAS LIETĀS

1. Lūgums par valsts nodevas atmaksu (*Civilprocesa likuma 37. pants*)

Piezīme: lai gan tiesību doktrīnā norādīts, ka Civilprocesa likuma 37. pantā “dota valsts nodevas atmaksāšanas gadījumu uzskaitījums uzskatāms par izsmeļošu” un “[t]o var grozīt vienīgi likumdošanas ceļā”,²³⁵ tomēr jaunākajā tiesu praksē apbēsts, ka gadījumā, ja prasības pieteikums vienkāršotās procedūras lietā atstāts bez virzības un vēlāk uzskatīts par neiesniegtu, tad, piemērojot analogiju ar Civilprocesa likuma 37. panta pirmās daļas 2. punktu, valsts nodeva tiek atgriezta iesniedzēja mantā.²³⁶ Tas atbilst arī Tiesu administrācijas 2023. gada izstrādātajai naudas līdzekļu atmaksāšanas metodikai.²³⁷

Vienā lietā prasītāja lūgusi tiesu izbeigt tiesvedību, jo vienkāršotās procedūras civillietā norādītā prasības summa 1475,76 *euro* ir viens un tas pats atbildētājas parāds, kura piedziņa par labu prasītājam jau ir veicama, pamatojoties uz spēkā esošu lēmumu lietā Nr. [numurs]. Norādīts arī, ka prasība atkārtoti iesniegta pārraudzības dēļ un bez ļauna nolūka.

Tomēr tiesa norādīja, ka:

“[n]o pieteikuma satura izriet, ka lūgums par valsts nodevas atmaksāšanu pilnā apmērā pamatojas apstākļos, ka tiesvedība civillietā ir izbeidzama. Tomēr Civilprocesa likums neparedz valsts nodevas atmaksāšanu jebkurā gadījumā, kad tiesvedība lietā tiek izbeigta. Civilprocesa likuma 26. nodaļa tādu regulējumu nesatur.

Tādējādi lūgums ir noraidāms, jo secīgi tiesa nekonstatē nevienu no Civilprocesa likuma 37. pantā norādītajiem pamatiem valsts nodevas atmaksāšanai.”²³⁸

2. Lūgums par atbrīvošanu no tiesas izdevumu samaksas (*Civilprocesa likuma 43. panta ceturtā daļa*)

“Atbildētāja lūgums par atbrīvošanu no tiesas izdevumu samaksas, kuru samaksu ir veikusi prasītāja, ir noraidāms, jo atbrīvošana no tiesas izdevumiem, kuru samaksu ir veikusi prasītāja, nav paredzēta Civilprocesa likumā. Savukārt nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7 *euro* apmērā ir piedzenami no atbildētāja, jo atbildētājs nav tiesā iesniedzis dokumentus, kas apstiprinātu to, ka viņa mantiskais stāvoklis neļauj viņam veikt 7 *euro* samaksu, kā to paredz Civilprocesa likuma 43. panta ceturtā daļa.”²³⁹

²³⁵ Davidovičs G., Rozenbergs J., Torgāns K. Komentārs Civilprocesa likuma 37. pantam. Grām.: Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 137. lpp.

²³⁶ Piem. sk.: RRTJ tiesneša 15.12.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0630/16, 3.punktu; RRTJ tiesneša 10.01.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0697/16, 3. punktu.

²³⁷ Sk.: Metodiskais materiāls. Naudas līdzekļu atmaksāšanas process. V.6. Rīga: Tiesu administrācijā, 2023, 4.lpp.: “Civilprocesa likuma 37. panta pirmās daļas 2. punkts ir jāskata paplašināti, tajā skaitā arī attiecībā gadījumiem, kad tiesa prasības pieteikumu atstāj bez izskatīšanas, bez virzības vai uzskata par neiesniegtu un atdod prasītājam”. Pieejams: https://www.tiesas.lv/Media/Default/Page/metodika_31032023.docx [aplūkots 05.08.2025.]

²³⁸ RRTJ 12.09.2023. lēmums lietā Nr. C33412723, 3.2. punkts.

²³⁹ RRTJ 15.06.2023. spriedums lietā Nr. C33325423, 4. punkts.

“Prasītājs lūdz atbrīvot viņu no valsts nodevas samaksas, norādot, ka viņam nav ne kustamas, ne nekustamas mantas, viņš ir invalīds un nespēj nopelnīt. Vienīgais viņa mēģinājums uzsākt uzņēmējdarbību ir nesis zaudējumus. Kā pierādījumu norādītajam atbildētājs pieteikumam pievienojis savas invaliditātes apliecības kopiju.

Tiesa norāda, ka tas vien, ka prasītājs ir invalīds, nepierāda viņa slikto mantisko stāvokli. Citus pierādījumus prasītājs tiesā nav iesniedzis (piemēram, izziņu par trūcīgas vai maznodrošinātas personas statusa piešķiršanu, bankas konta pārskatu, VID un VSAA izziņas par gūtajiem ienākumiem un saņemtajiem pakalpojumiem u.tml).

Ievērojot atbrīvošanas no valsts nodevas samaksas izņēmuma raksturu un to, ka prasītājs nav pierādījis savu slikto mantisko stāvokli Civilprocesa likuma 43. panta ceturtās daļas izpratnē, tiesnese atzīst, ka prasītāja lūgums ir noraidāms.”²⁴⁰

Piezīme: Citētās atziņas atbilst arī Rīgas apgabaltiesas praksei, saskaņā ar kuru, pati par sevi personas invaliditāte nesniedz pamatu personas atbrīvošanai no tiesas izdevumu samaksas, jo tā neliecina par personas mantisko stāvokli (*sal. sk. Rīgas apgabaltiesas pētījums “Personu atbrīvošana no tiesas izdevumu un drošības naudas samaksas valsts ienākumos civillietās”*. Rīga: [b.i.], 2020, 23.-24. lpp.).

Atbilstoši Rīgas apgabaltiesas praksei pietiekams pierādījumu kopums personas mantiskā stāvokļa novērtējumam satur: 1) dokumentu, kas apliecina nekustamā īpašuma piederību (neesamību); 2) dokumentu, kas apliecina reģistrējamas kustamas mantas jeb transportlīdzekļa piederību (neesamību); 3) dokumentu, kas apstiprina personas ienākumus; 4) dokumentus, kas pamato ikmēneša izdevumus, tajā skaitā apgādībā esošo personu dzimšanas apliecības, izdevumus par mājokli, medicīnas izdevumus u.c. (*sk. Rīgas apgabaltiesas pētījums, 2020, 67. lpp.*)

3. Pieteikums par procesuālā termiņa pagarināšanu (Civilprocesa likuma 52. un 53. pants)

Tēmas:

- Procesuālā termiņa pagarināšana rakstveida paskaidrojumu sniegšanai un lūgums par atbrīvošanu no drošības naudas nomaksas par blakus sūdzības iesniegšanu
- Procesuālā termiņa pagarināšana papildus pierādījumu iesniegšanai

Procesuālā termiņa pagarināšana rakstveida paskaidrojumu sniegšanai un lūgums par atbrīvošanu no drošības naudas nomaksas par blakus sūdzības iesniegšanu:

“Kaut gan no Civilprocesa likuma 148. panta pirmās daļas un 150. panta pirmās daļas izriet, ka minētais termiņš atzīstams par tiesneša noteikto, tiesnesim vienlaikus ir saistošas likumā noteiktās robežas. Tādējādi Civilprocesa likums neparedz tiesnesim tiesības noteikt termiņu paskaidrojuma sniegšanai garāku par to, kāds paredzēts likumā.

Turklāt norādāms, ka minētā termiņa ieviešanas mērķis ir nevis ierobežot atbildētāja tiesības sniegt paskaidrojumu, bet gan noteikt saprātīgu laiku savas pozīcijas paušanai, pēc kā var tikt izvērtēts jautājums par nepieciešamību veikt papildu darbības lietas sagatavošanai izskatīšanai. Attiecīgi nolūkā nodrošināt ātrāku civiltiesiskā strīda noregulējumu par termiņa sākumu tiek noteikta nevis prasības pieteikuma izsniegšanas diena, bet gan nosūtīšanas diena.

²⁴⁰ RRTJ tiesneša 23.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0646/24, 3.3. punkts.

Ievērojot minēto, likumdevējs likumā paredzēto termiņu uzskatījis par pietiekamu, lai atbildētājs varētu izteikt savus apsvērumus par celto prasību.

No Civilprocesa likuma 49. panta kopsakarā ar Civilprocesa likuma 51. un 52. pantu izriet, ka pieteikuma par termiņa pagarināšanu vai atjaunošanu mērķis ir novērst gadījumus, kad termiņa nokavējuma rezultātā lietas dalībniekam zūd tiesības izpildīt procesuālās darbības, ja pieļautais nokavējuma iemesls ir atzīstams par objektīvu šķērsli šo darbību veikšanai. Vienlaikus atbilstoši dispozitīvā un sacīkstes principam tiesai jānodrošina pusēm iespēja pilnvērtīgi īstenot procesuālās tiesības sev vēlamajā veidā un apjomā, tajā skaitā atbilstoši Civilprocesa likuma 74. panta otrās daļas 7. punktam sniedzot mutvārdu un rakstveida paskaidrojumus.

Lai gan atbildētājam tiek noteikts termiņš paskaidrojuma sniegšanai, tā neievērošanas rezultātā viņam nezūd tiesības izpildīt minēto procesuālo darbību, bet gan tiesnesis atbilstoši Civilprocesa likuma 150. panta pirmajai daļai var uzlikt naudas sodu, ja uzskata, ka nokavējums ir neattaisnots un būtiski kavē lietas izskatīšanu. Likums neliedz atbildētājam sniegt paskaidrojumus arī vēlāk [...] taču šīs tiesības izmantojamas godprātīgi, nepieļaujot apzinātu novilcinājumu.”²⁴¹

Par minēto tiesneša lēmumu atbildētājs iesniedza blakus sūdzību, vienlaikus lūdzot viņu atbrīvot no drošības naudas nomaksas. Izskatot šo lūgumu, tiesnese konstatēja, ka:

“[...] blakus sūdzībai pievienots Sabiedrības integrācijas fonda 2021. gada 15. decembra lēmums par apliecības “Goda ģimene” izsniegšanu, taču minētais dokuments nesatur ziņas par atbildētāja mantisko stāvokli. [...] Iztrūkstot informācijai par blakus sūdzības iesniedzēja ienākumu apmēru, tostarp pabalstu apmēru, uzkrājumiem kredītiestādēs vai skaidrā naudā, tiesnesei nav iespējas izvērtēt maksājamās drošības naudas samērīgumu attiecībā pret atbildētāja ienākumiem. Nav nozīmes arī atbildētāja norādei par to, ka viņš nestrādā algotu darbu, jo tiesnese nevar pārlicināties par šo faktu patiesumu.”

Līdz ar to, analizējot Civilprocesa likuma 445. panta otro daļu un 420. panta pirmās daļas 3. punktu, tiesnese secināja, ka:

“[...] likumā nav reglamentētas tiesneša darbības gadījumā, ja tiek lemts jautājums par blakus sūdzības iesniedzēja atbrīvošanu no drošības naudas samaksas. Tāpēc pēc analogijas piemērojams Civilprocesa likuma 420. panta pirmās daļas 3. punkts, kas paredz, ka tiesnesis pieņem lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez virzības un nosaka iesniedzējam termiņu trūkumu novēršanai, ja iesniegta apelācijas sūdzība, par kuru nav samaksāta valsts nodeva.”²⁴²

Tā kā atbildētājs nav laikus iesniedzis tiesā savu lūgumu pamatojošus pierādījumus, tiesnese uzskatīja blakus sūdzību par neiesniegtu.²⁴³

Procesuālā termiņa pagarināšana papildus pierādījumu iesniegšanai:

Prasītājs, lūdzot pagarināt termiņu pierādījumu iesniegšanai tiesā vēl uz diviem mēnešiem, norādījis, ka:

²⁴¹ RRTJ tiesneša 03.05.2023. lēmums lietā Nr. C33333223, 4.2. un 4.3. punkts.

²⁴² RRTJ tiesneša 22.05.2023. lēmumu lietā Nr. C33333223, 3.3. un 3.4. punkts.

²⁴³ RRTJ tiesneša 28.06.2023. lēmumu lietā Nr. C33333223.

“[l]īdz šim prasītāja nav varējusi apkopot un iesniegt tiesā visus pieprasītos pierādījumus sakarā ar administratīvo un tehnisko noslodzi, kas saistīta ar apkures sezonas uzsākšanu un atsevišķu darbinieku prombūtni.”²⁴⁴

Tiesnesis šo apsvērumu uzskatīja par pamatotu un lūgumu apmierināja.

4. Pieteikums par procesuālā termiņa atjaunošanu sprieduma sastādīšanas lūguma iesniegšanai un pretraspības iesniegšana (*Civilprocesa likuma 53. pants*)

Vienā lietā atbildētājs, saņemot uz deklarēto dzīvesvietu paziņojumu par lietas ierosināšanu, lūdzis tiesu noteikt lietas izskatīšanu tiesas sēdē. Šo lūgumu tiesa apmierināja un informāciju par tiesas sēdi nosūtīja uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietu, kuru pats atbildētājs savos paskaidrojumos norādīja kā saziņas adresi.

Uz nozīmēto tiesas sēdi atbildētājs nav ieradies un nav informējis tiesu par neierašanās iemesliem, kā arī nav lūdzis tiesu atlikt tiesas sēdi. Tiesa lietu izskatīja bez atbildētāja klātbūtnes un sēdes laikā paziņoja par saīsinātā sprieduma sastādīšanas datumu. Par minēto atbildētājam paziņojums nosūtīts uz saziņas adresi.

Pēc sprieduma spēkā stāšanās, kad atbildētājs bija saņēmis zvērināta tiesu izpildītāja paziņojumu par pienākumu izpildīt spriedumu, atbildētājs iesniedzis tiesā pieteikumu par procesuālā termiņa atjaunošanu. Norādot, ka: “[i]epazīstoties ar civillietu elektroniskajā vidē “Manas e-lietas”, atbildētājs konstatēja, ka visa informācija ir sūtīta tikai prasītājai. Sazinoties ar VAS “Latvijas Pasts” nodaļu, atbildētājs ir noskaidrojis, ka atbildētājam sūtījumi netika adresēti.”²⁴⁵

Tiesa pieteikumu noraidīja, jo: “Tiesu informācijas sistēmas pavēstu uzzīņas dati apstiprina, ka pavēste Nr.[numurs] atbildētājam ir nosūtīta uz deklarētās dzīvesvietas adresi. Turklāt deklarētās dzīvesvietas adresi kā kontaktadresi ir norādījis pats atbildētājs rakstveida paskaidrojumos. Pieteikuma izskatīšanas gaitā nav apstiprinājies arī atbildētāja norādītais, ka tiesa nav izpildījusi Civilprocesa likuma 250.²⁶ panta otrās daļas prasības, jo informācija par neierašanās sekām, sprieduma sagatavošanu 14 dienu laikā pēc tiesas sēdes un tiesībām pieteikt sprieduma sastādīšanas lūgumu ir iekļauta tiesas pavēstē Nr.[numurs].”²⁴⁶

Par minēto tiesas lēmumu atbildētājs iesniedzis blakus sūdzību, kura ar Rīgas apgabaltiesas lēmumu noraidīta un lēmums atstāts negrozīts.²⁴⁷

Cetras dienas pēc Rīgas apgabaltiesas lēmuma pasludināšanas, atbildētājs iesniedza pretraspību. Taču tiesnesis secināja, ka: “[..] nepastāv pamats pretraspības pieņemšanai, jo civillietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta.”²⁴⁸

5. Lūgums par atbildētāja adreses noskaidrošanu (*Civilprocesa likuma 54.¹ panta otrā daļa*)

²⁴⁴ RRTJ tiesneša 27.11.2023. lēmums lietā Nr. C33354623, 3. un 4.3. punkts.

²⁴⁵ RRTJ tiesneša 11.12.2023. lēmums lietā Nr. C33310023, 1. punkts.

²⁴⁶ RRTJ tiesneša 11.12.2023. lēmums lietā Nr. C33310023, 2. punkts.

²⁴⁷ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 15.02.2024. lēmums lietā Nr. C33310023.

²⁴⁸ RRTJ tiesneša 21.02.2024. lēmums lietā Nr. C33310023, 3. punkts.

Vienā lietā prasītāja lūdza tiesu noskaidrot atbildētāja adresi, jo atbilstoši Personu datu pārlūkā esošajām ziņām atbildētājam Latvijā nav deklarētās dzīvesvietas un viņam ir zudis tiesiskais statuss Latvijā, kā arī atbildētājs nav sasniedzams adresē, kas norādīta līgumā, uz kura pamata lūgts piedzīt parādu. Tomēr tiesa lūgumu noraidīja, secinot, ka:

“Konkrētajā gadījumā prasība pret atbildētāju celta tiesā pēc piekritības atbilstoši Civilprocesa likuma 27. panta otrajai daļai, proti, pēc atbildētāja pēdējās zināmās dzīvesvietas, kas atbilstoši personu datu pārlūkam ir Rīgas rajona tiesas darbības teritorijā.

Izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar celto prasību, tiesa konkrētajā gadījumā nekonstatē procesuālu nepieciešamību izmantot procedūras atbildētāja adreses noskaidrošanai. Pirmkārt, tādēļ, ka Civilprocesa likuma 59. pants šādos gadījumos pieļauj atbildētāja var aicināšanu uz tiesu ar publikāciju oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”. Otrkārt, šādos apstākļos tiesa neatzīst par samērīgiem līdzekļus, kādi būtu nepieciešami atbildētāja adreses noskaidrošanai, par samērīgiem iepretim izskatāmās lietas kategorijai un prasības summas apmēram.”²⁴⁹

6. Prasības pieteikuma grozījumi vienkāršotās procedūras lietā (*Civilprocesa likuma 74. panta trešās daļas 3. punkts*)

Prasītājs iesniedzis tiesā prasības pieteikuma grozījumus, palielinot prasības summu tādējādi, ka jaunā prasības summa pārsniedza vienkāršotās procedūras apmēru. Izskatot prasības pieteikuma grozījumus tiesnese secināja, ka:

“[t]ā kā Civilprocesa likuma normas tieši nenosaka kārtību, kādā izskatāma vienkāršotās procedūras lieta, ja tajā iesniegti prasības pieteikuma grozījumi, palielinot prasības summu, kas tādējādi pārsniedz Civilprocesa likuma 250.¹⁹ panta otrajā daļā noteikto galvenā parāda apmēru, tiesnese saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta piekto daļu atzīst par iespējamu piemērot analogiju ar Civilprocesa likuma 250.²⁴ panta trešās daļas noteikumiem, nosakot, ka lieta turpmāk izskatāma prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem.”²⁵⁰

Piezīme: Civilprocesa likuma 74. panta trešās daļas 3. punktā lietotajam saiklim “vai” ir šķīruma nozīme, tātad prasītājs var grozīt vai nu prasības priekšmetu, vai prasības pamatu, bet ne abus kopā (sk. *Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2022. gada 7. aprīļa lēmuma lietā Nr. CA-0117-22, 6.2. punktu*).

Civilprocesa likuma 74. panta trešās daļas 3. punkts neparedz prasītājam iespēju pieteikt jaunus prasījumus jau ierosinātā lietā (piem. sk. *Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2023. gada 12. oktobra lēmuma lietā Nr. CA-2342-23/20, 5.2. punktu; Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2023. gada 9. februāra lēmuma lietā Nr. C69400522, 7.2. punktu; netieši sk.: Senāta 2011. gada 4. augusta lēmuma lietā Nr. C04255110, 2. lpp.*).

“Lēmums ar kuru atteikts pieņemt prasības grozījumus nav pārsūdzams, jo šāda lēmuma pārsūdzēšanu Civilprocesa likums neparedz, kā arī tas nekavē konkrētās lietas virzību” (sk. *Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2020. gada 23. aprīļa lēmuma lietā Nr. CA-1182-20/35, 4. lpp. un tajā norādīto tiesu praksi*).

²⁴⁹ RRTJ 07.02.2024. lēmums lietā Nr. C33423323, 4.2. punkts.

²⁵⁰ RRTJ tiesneša 15.01.2024. lēmums lietā Nr. C33354623, 4.2. punkts.

7. Lūgums par procesuālo tiesību pārņemšanu (*Civilprocesa likuma 77. pants*)

“[...] prasītāja lūgumu daļā lūdz atļaut SIA “[nosaukums]” pārņemt PSIA “[nosaukums]” procesuālās tiesības parāda piedziņas lietā pret atbildētāju, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 77. pantu.

Tiesa norāda, ka šādu lūgumu, iesniedzot jaunu prasības pieteikumu tad, kad tiesību un pienākumu pāreja jau notikusi, nav nepieciešams izteikt. Šī fakta pierādīšanai pietiek ar jau tiesā iesniegto reorganizācijas lūgumu.”²⁵¹

8. Lūgums par pierādījumu izprasīšanu (*Civilprocesa likuma 112. pants*)

“[...] norādāms, ka prasītāja prasības pieteikuma sadaļā “Lūgumi par pierādījumu izprasīšanu” norādījusi vairākus dokumentus, taču nav izteikusi nevienu lūgumu, tādējādi tiesai nav saprotams, vai un kādus dokumentus prasītāja bija vēlējusies lūgt izprasīt.”²⁵²

9. Prasības nodrošinājums vienkāršotās procedūras lietā (*Civilprocesa likuma 19. nodaļa*)

Vienā lietā tiesnesis secināja, ka apsvēruma, ka atbildētāja ilgstoši nepilda savu kā dzīvokļa īpašnieces pienākumu norēķināties par pārvaldīšanas darbībām un komunālajiem pakalpojumiem dod prasītājai tiesības celt prasību savu aizskarto civilo tiesību aizsardzībai, taču tā pati par sevi vēl nedod pamatu uzskatīt, ka sprieduma izpilde lietā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama (*sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2024. gada 16. februāra lēmumu lietā Nr. CA-0795-24/14 (ECLI:LV:RAT:2024:0216.C771695623.8.L), 6.2. punktu*).

“Sprieduma izpildes apgrūtināšana vai neiespējamība lietās par naudas prasījumiem ir saistīta ar atbildētājas finansiālo stāvokli, taču lietā nav ziņu par atbildētājas mantisko stāvokli vai par to, ka atbildētāja ar tīšām darbībām veiktu savas mantas samazināšanu, vai par citiem apstākļiem, kas dotu pamatu uzskatīt, ka parāda piedziņa varētu būt apgrūtināta.

Tādējādi prasītāja nav izpildījusi Civilprocesa likuma 137. panta noteikumus un nav norādījusi objektīvus apstākļus, kas varētu liecināt par atbildētājas nespēju izpildīt iespējami labvēlīgu tiesas spriedumu.”²⁵³

Savukārt citā lietā tiesnesis daļēji apmierinājis prasības nodrošinājuma lūgumu – to maksājumu apķīlāšanu, kuri atbildētājai pienākas no trešajām personām – norādot, ka:

“[ņ]emot vērā, ka pēc iepriekš norādītā tiesas sprieduma civillietā Nr. C33292323 atbildētājai jau ir izveidojies jauns parāds, sakarā ar ko prasītāja atkārtoti vērsusies tiesā ar prasību pret atbildētāju par parāda piedziņu jau par nākamo periodu, un tā kā tiesas rīcībā nav objektīvu ziņu, ka atbildētājai piederētu vēl kāda manta, uz ko varētu tikt vērsta piedziņa prasības apmierināšanas gadījumā, tiesneses ieskatā pastāv pamats uzskatīt, ka iespējamā tiesas sprieduma izpilde nākotnē varētu būt apgrūtināta. Bez ievērības nav atstājams tas

²⁵¹ RRTJ tiesneša 09.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0816/24, 2.3. punkts.

²⁵² RRTJ tiesneša 15.12.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0789/24, 3.2. punkts. Sk. arī šā apkopojuma IV. nodaļas 3. apakšnodaļu.

²⁵³ RRTJ tiesneša 06.12.2024. lēmums lietā Nr. C33599224, 3.3. punkts.

apstākļi, ka atbildētājam nav šķēršļu rīkoties ar prasītājas neapzināto, bet atbildētājam, iespējams, piederošo mantu, tajā skaitā naudas līdzekļiem.”²⁵⁴

Šajā lietā tiesnesis noraidīja lūgumu par prasības nodrošināšanas atzīmes ierakstīšanu zemesgrāmatā, jo:

“[...] tiesnese konstatē, ka lūdzot piemērot attiecīgo prasības nodrošināšanas līdzekli, prasītāja nav norādījusi nekustamo īpašumu identificējošās ziņas. Proti, nav norādīts nedz zemesgrāmatas nodalījums, nedz nekustamā īpašuma kadastra numurs, nedz arī nekustamā īpašuma adrese, lai gan no Civilprocesa likuma 138. panta piektās daļas noteikumiem izriet šādu ziņu esamības pienākums.”²⁵⁵

Citā lietā tiesnesis norādīja, ka:

“[n]epieciešamību nodrošināt prasību prasītāja balstījusi uz tās rīcībā esošajām ziņām par atbildētāja mantisko stāvokli, norādot, ka bez parāda saistībām pret prasītāju atbildētājam ir arī vēl neizpildītas saistības pret citu kreditoru.

Minētos apstākļus apstiprina prasības pieteikumam pievienotais kredītu reģistrs par atbildētāja saistībām, no kura izriet, ka atbildētājs kā galvinieks uzņēmies saistību ne tikai pret prasītāju, bet arī kā galvinieks uzņēmies saistību pret citu kreditoru, kur saistības atlikums uz 2024. gada 31. augustu ir 19 977,04 *euro*.

Saskaņā ar prasītājas norādīto, atbildētājam pieder ½ domājamā daļa no nekustamā īpašuma [adrese], un minētais nekustamais īpašums ir vienīgā manta, uz kuru var tikt vērsta piedziņa.

No tiesai pieejamām Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas ziņām izriet, ka prasītājas norādītais nekustamais īpašums patiešām ir vienīgais atbildētājam piederošais nekustamais īpašums, kā arī no tiesai pieejamām Ceļu satiksmes drošības direkcijas reģistra ziņām izriet, ka atbildētājam nepieder transportlīdzekļi.

Turklāt nepieciešamību nodrošināt prasību prasītāja balstījusi uz apstākļiem, ka atbildētājs ilgstoši, vairāk kā 10 gadus nav izpildījis savas saistības, neskatoties uz prasītājas vairākkārtējiem atgādinājumiem. Līdz ar to prasītāja šaubās, ka atbildētājs turpmāk labprātīgi izpildīs savas saistības.

Tiesneses vērtējumā visi iepriekš norādītie apstākļi dod pamatu uzskatam, ka iespējamā tiesas sprieduma izpilde par naudas līdzekļu piedziņu nākotnē varētu būt apgrūtināta.

Tiesnese uzskata, ka lemjot jautājumu par prasības nodrošināšanu, ir jāņem vērā prasītājas objektīvi ierobežotās iespējas iegūt pilnīgas un vispusīgas ziņas par atbildētāja finansiālo stāvokli, kā arī jāņem vērā tas, ka atbildētājam nav šķēršļu rīkoties ar tam piederošo mantu, un prasības apmierināšanas gadījumā var izveidoties situācija, ka atbildētājam var nebūt mantas, uz ko vērst piedziņu.

Bez ievērības nav atstājams arī tas apstākļi, ka atbildētājs ilgstoši nav veicis maksājumus prasītājai, lai gan prasītāja vairākkārt atgādinājusi par maksājumu saistību. Ilgstoša saistību nepildīšana, atbildētājam esot brīdinātam par saistību izpildi, liecina par atbildētāja negodprātību, jo atbildētājs ar lūgumu uzņemtās saistības nepilda labā ticībā (*sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2024. gada 24. janvāra lēmumu lietā Nr. C771661823*).

²⁵⁴ RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā Nr.C33337124, 6. punkts.

²⁵⁵ RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā Nr.C33337124, 10. punkts.

Minētie apstākļi, kopsakarā ar lietā esošajām ziņām par atbildētāja mantisko stāvokli un neizpildīto saistību apmēru, rada pamatu uzskatam, ka prasību ir nepieciešams nodrošināt.”²⁵⁶

“Prasītāji norāda, ka prasības nodrošinājuma nepieciešamība saistīta ar atbildētāja rīcību un apstākli, ka atbildētājam nepieder manta, uz kuru prasības apmierināšanas gadījumā varētu vērst piedziņu un panākt sprieduma izpildi, proti, atbilstoši Vidzemes rajona tiesas 2024. gada 19. septembra lēmumam par izsoles akta apstiprināšanu un īpašuma tiesību nostiprināšanu uz ieguvēja vārda dzīvokļa īpašums [adrese], vairs nepieder atbildētājam.

Nemot vērā prasītāju norādīto, ka zvērinātam tiesu izpildītājam veicot viņa lietvedībā esošajā izpildu lietās parādu piedziņu no [vārds uzvārds] mantojuma masas, izolē ir pārdots atbildētājam piederošais dzīvokļa īpašums un nav ziņu par citu atbildētājam piederošo mantu, tiesnese piekrīt prasītāju viedoklim, ka ir pamats uzskatam, ka tiesas sprieduma izpilde lietā prasības apmierināšanas gadījumā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama.”²⁵⁷

Vienā lietā atbildētājam piederēja nekustamais īpašums par kura apsaimniekošanu ar prasītāju viņš nav norēķinājies. Prasītājs lūdzis tiesu piemērot prasības nodrošinājuma līdzekli – atbildētāja naudas līdzekļu apķīlāšana.

Tiesa pieteikumu apmierināja, norādot, ka:

“[ņemot vērā – autora piezīme] zemesgrāmatas nodalījumā redzamo informāciju par to, ka atbildētājas atsavinājis nekustamo īpašumu, un citi nekustamie īpašumi viņam nepieder, liecina, ka sprieduma izpilde varētu būt apgrūtināta vai neiespējama, līdz ar to pastāv nepieciešamība nodrošināt prasību.”²⁵⁸

Piezīme: tādējādi var secināt, ka prasības nodrošināšanai nav pietiekami, ja atbildētājs ilgstoši nenorēķinās ar saviem kreditoriem un nenokārto savas parāda saistības, jo prasītājam jāpierāda, ka atbildētājam nav vai ir maz mantas uz ko prasības apmierināšanas gadījumā vērst piedziņu, vai, ka atbildētājs tīši samazina savu mantu.

Apstāklis, ka atbildētājs nepilda savus pienākumus – ilgstoši nemaksā parādus vai neapmaksā rēķinus u.tml. – nav atzīstams par pietiekošu, lai apmierinātu pieteikumu par prasības nodrošināšanu (*sk. Ose D. Latvijas Republikas Augstākā tiesa. Tiesu prakse prasības nodrošināšanas lietās. Tiesu prakses apkopojums. Rīga: 2015, 19. lpp.; Aigars G., Ose D. Komentārs Civilprocesa likuma 137. pantam. Grām.: Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 423.-424. lpp.*).

10. Pieteikums par sprieduma vienkāršotās procedūrās lietā izpildes sadalīšanu termiņos (Civilprocesa likuma 206. panta pirmā daļa)

“Atbildētājs pieteikumu par sprieduma izpildes sadalīšanu termiņos pamato ar apstākli, ka viņš ir otrās grupas invalīds. Dokumenti, kas apstiprinātu minēto, nav pievienoti. Pierādījumus par savu mantisko stāvokli atbildētājs arī nav iesniedzis. Pie šādiem apstākļiem

²⁵⁶ RRTJ tiesneša 24.09.2024. lēmums lietā Nr. C33518724, 5.1.-5.4. punkts.

²⁵⁷ RRTJ tiesneša 07.10.2024. lēmums lietā Nr.C33532624, 2.3. punkts.

²⁵⁸ RRTJ tiesneša 11.05.2023. lēmums lietā Nr. C33367723, 3.4. punkts.

nav pamata pieteikuma apmierināšanai un piedzītā parāda un tiesas izdevumu samaksas sadalīšanai termiņos.”²⁵⁹

“Atbildētāja norādījusi, ka ir gatava segt parādu 12 mēnešu laikā ar ikmēneša maksājumiem, to pamatojot ar veselības problēmām, pienākumu veikt uzturlīdzekļu maksājumus pilngadīgam bērnam, mazgadīga bērna uzturēšanu un bezdarbnieka statusu. Prasītāja norādījusi, ka piekrīt sprieduma izpildes sadalīšanai termiņos, kas nav ilgāki par sešiem mēnešiem. Ievērojot minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 206. panta pirmo daļu, [...], tiesa atzīst par iespējamu sadalīt sprieduma izpildi termiņos, nosakot, ka no atbildētājas par labu prasītājam piedzītā summa sedzama sešu mēnešu periodā.”²⁶⁰

Piezīme: ņemot vērā lietas materiālus un lēmumā minēto, konstatējams, ka apmierinot atbildētājas pieteikumu par sprieduma izpildes sadalīšanu termiņos, tiesa vadījās no atbildētāja apgalvojumiem, kuru patiesumu neaplicina lietas materiālos esošie pierādījumi.

Ņemot vērā, ka Civilprocesa likuma 206. panta pirmā daļa, atšķirībā no Civilprocesa likuma 43. panta ceturtās daļas, 43.¹ panta otrās daļas ļauj tiesai ņemt vērā ne tikai puses mantisko stāvokli, kas tiek izvērtēts ņemot vērā tikai lietas materiālos esošus pierādījumus²⁶¹, bet arī bērnu tiesības un citus apstākļus, tiesai pastāv lielāka brīvība dot priekšroku citiem apstākļiem, lai sekmēt taishīgu sprieduma izpildi, ievērojot arī atbildētāja intereses.

Tomēr, atsaucoties uz bezdarbnieka statusu, veselības problēmām un invaliditāti, jāiesniedz tiesā to apliecinājoši pierādījumi. Savukārt daļā par uzturlīdzekļu maksāšanu un mazgadīga bērna uzturēšanu, tiesa, ņemot vērā bērna intereses, pati var iegūt nepieciešamos pierādījumus. Taču tas neatbrīvo atbildētāju no Civilprocesa likuma 93. panta noteiktā pienākuma.

11. Tiesas lēmums par lietas izskatīšanas atlikšanu (*Civilprocesa likuma 23. nodaļa*)

Praksē aprobēts, ka tiesa var atlikt vienkāršotās procedūras lietas izskatīšanu, ja nepieciešams no pusēm saņemt papildus paskaidrojumus vai pierādījumus. Normatīvais pamats tam ir Civilprocesa likuma 92. pants, 93. panta pirmā un ceturtā daļa un 149. panta ceturtā daļa, kā arī Senāta secinājums, ka civilprocesā atbildētājs savas procesuālās darbības vienmēr veic, aizstāvoties pret celto prasību, un, lai to darītu, prasītājam vispirms sava prasība rūpīgi jāpamato (*sk. Senāta 2015. gada 30. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-176/2015*). Praksē biežākais pamats lietas atlikšanai ir atbildētāja paskaidrojumi, kas saņemti jau pēc lietas rakstveida procesa izskatīšanas datuma nozīmēšanas.²⁶²

Vienā lietā tiesa konstatēja, ka:

“[a]tbildētājs lietā iesniedzis vairākus maksājumu dokumentus, no kuriem izriet, ka jau pirms prasības celšanas viņš daļēji sedzis komunālo pakalpojumu maksas parādu, savukārt pēc prasības celšanas pilnā apmērā samaksājis pārvaldīšanas izdevumu parāda summu. Prasītāja par minētajiem apstākļiem atsauksmi nav sniegusi, kā arī nav iesniegusi precizētu prasības

²⁵⁹ RRTJ 15.06.2023. spriedums lietā Nr. C33325423, 5. punkts.

²⁶⁰ RRTJ 06.10.2023. spriedums lietā Nr. C33402923, 19. punkts.

²⁶¹ Piem. sk.: Senāta 23.07.2020. lēmuma lietā Nr. SKC-1105/2020, 2. punktu.

²⁶² Piem. sk.: RRTJ 21.02.2024. lēmumu lietā Nr. C33371923.

pieteikumu un parāda aprēķinu, kas atbilstu atbildētāja veiktajiem maksājumiem. Tā rezultātā tiesai nav iespējams pārliecināties par maksājumu novirzīšanu parāda dzēšanai.”²⁶³

Piezīme: gadījumā, ja lietas dalībnieks neizpilda tiesas uzlikto pienākumu un laicīgi neiesniedz pierādījumus, kas bijis par iemeslu lietas atlikšanai, tad tiesa var atkārtoti atlikt lietu un uzlikt lietas dalībniekam naudas sodu par negodprātīgu pienākumu nepildīšanu.²⁶⁴ Pēc autora domām, ja prasītājam bija uzlikts par pienākumu līdz noteiktam datumam ievietot sludinājumu oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”, bet prasītājs to nav izdarījis vai ir ievietojis sludinājumu par vēlu, kā rezultātā rakstveida process tiek atlikts²⁶⁵, tad tas arī var būt par iemeslu naudas soda uzlikšanai par nepamatotu lietas vilcināšanu.

12. Lūgums par tiesvedības apturēšanu (*Civilprocesa likuma 214. panta 5. punkts*)

Vienā lietā atbildētāja savos paskaidrojumos norādīja, ka aizdevums par kuru celta prasība, no viņas ir izkrāpts, par minēto atbildētāja ir vērsusies Valsts policijā un ir ticis ierosināts kriminālprocess Nr. [numurs]. Ņemot vērā minēto, atbildētāja pieteikusi lūgumu apturēt tiesvedību, norādot, ka lietu nav iespējams izskatīt pirms ir pabeigts kriminālprocess Nr. [numurs]. Tiesa lūgumu noraidīja, secinot, ka:

“Civilprocesa likums nenoteic krimināllietā pieņemto nolēmuma prejudicialitāti civilīetās, tādēļ, piemērojot Civilprocesa likuma 214. panta 5. punktu, svarīgi noskaidrot un izvērtēt, vai ierosinātā kriminālprocesa iznākums var ietekmēt civiltiesiska strīda izspriešanu (*Senāta 2015. gada 22. janvāra lēmuma lietā Nr. SKC-627/2015, 11.1. punkts; 2015. gada 29. maija lēmuma lietā Nr. SKC-2352/2015, 7.1.punkts*).

Tiesa secina, ka tas apstāklis vien, ka ir uzsākts kriminālprocess Nr.[numurs] saistībā ar iespējamām krāpnieciskām darbībām finanšu jomā, kurās iespējams ir iesaistīta atbildētāja, pats par sevi nav uzskatāms par pamatu, kas izslēdz iespēju izskatīt prasītājas celto prasību pret atbildētāju par parāda piedziņu, konstatējot lietā būtiskus apstākļus ar civilprocesuāliem pierādīšanas līdzekļiem.

Lai gan tam nav izšķirošas nozīmes, tomēr papildus norādāms, ka atbildētāja nemaz nav iesniegusi tiesā pierādījumus no Valsts policijas, kas apstiprinātu, ka ir uzsākts atbildētājas norādītais kriminālprocess Nr. [numurs] un ka atbildētāja minētajā kriminālprocesā atzīta par cietušu.”²⁶⁶

13. Lūgums par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā

“2024. gada 23. februārī atbildētājs iesniedza tiesā rakstveida paskaidrojumu, norādot iebildumus pret celto prasību, ka arī lūdzot izskatīt lietu mutvārdu procesā. Minētais paskaidrojums prasītājam nosūtīts 2024. gada 23. februārī.

²⁶³ RRTJ 10.10.2023. lēmums lietā Nr. C33358623, 4.3. punkts.

²⁶⁴ Piem. sk.: RRTJ 23.11.2023. lēmuma lietā Nr. C33358623, 5.2. un 5.3. punktu.

²⁶⁵ Piem. RRTJ lietā Nr. C33239724 rakstveida process divas reizes tika pārlikts no 26.07.2024. uz 08.10.2024. un tad uz 10.12.2024 (sk.: RRTJ 26.07.2024. lēmumu un 08.10.2024. lēmumu lietā Nr. C33239724). Tādējādi vienkāršotās procedūras lieta prasītāja rīcības rezultāta tika vilcināta gandrīz 5 mēnešus. Ņemot vērā, ka vienkāršotās procedūras lietas izskatīšanas standarts ir 8 mēneši, jāsecina, ka 5 mēnešu gara lietas vilcināšana uzskatāma par būtisku procesuālo pārkāpumu.

²⁶⁶ RRTJ 27.10.2023 lēmums lietā Nr. C33433423, 8. un 9. punkts.

2024. gada 26. jūnijā atbildētājs iesniedza tiesā papildu pierādījumus, neievērojot Civilprocesa likumā noteikto termiņu procesuālo tiesību izmantošanai. Prasītājas joprojām nav paudušas viedokli par atbildētāja izteiktajiem iebildumiem.

Ievērojot prasības pieteikumā un atbildētāja paskaidrojumā norādītos apstākļus un iesniegtos pierādījumus, faktu, ka prasītājas nav sniegušas rakstveidā savu viedokli par atbildētāja iebildumiem, kā arī, lai nodrošinātu prasītāju tiesības celt iebildumus pret atbildētāja iesniegtajiem papildu pierādījumiem, tiesa atzīst par nepieciešamu iztiesāt lietu tiesas sēdē.”²⁶⁷

14. Lūgums par sprieduma sastādīšanu vienkāršotās procedūras lietā (*Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta 2.¹ daļa*)

“No iesniegtā sprieduma sastādīšanas lūguma redzams, ka to SIA “[nosaukums]” vārdā tiesā iesniedzis un parakstījis prokūrists [vārds uzvārds]. Tai pašā laikā lūgumam nav pievienots neviens dokuments, ka apliecinātu minētās personas statusu un pilnvarojuma apjomu, un šāds dokuments neatrodas arī lietas materiālos. [...] (*tiesu praksē – autora piezīmē*) ir nostiprināta atziņa, ka juridiskās personas pārstāvim pašam ir jāiesniedz tiesā visi pilnvarojumu apliecinošie dokumenti un tiesai nav pienākums publiskos reģistros meklēt un iegūt ziņas par juridiskās personas pārstāvja tiesībām rīkoties pārstāvamā vārdā.

Konstatējot, ka atbildētājas vārdā iesniegtajam sprieduma sastādīšanas lūgumam nav pievienots neviens iesniedzēja statusu un pilnvarojumu apliecinošs dokuments, un neesot šim jautājumam regulētam Civilprocesa likuma 250.²⁵ pantā, tiesnese atzīst, ka pamatojoties uz Civilprocesa likuma 5. panta piekto daļu ir piemērojami Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 10. punkta noteikumi [...]”²⁶⁸

15. Apelācijas sūdzības par spriedumu vienkāršotās procedūras lietā atstāšanas bez virzības (*Civilprocesa likuma 416. un 440.⁴ pants*)

Civilprocesa likuma 416. panta pirmās daļas 6. punkts (*jaunu pierādījumu pieteikšana*):

“Apelācijas sūdzībā atbildētājs norāda, ka tuvākajā laikā iesniegs papildus pierādījumus, lai pierādītu faktu, ka viņam piederošo ēku [adrese], uzturēšanai funkcionāli nepieciešama mazāka zemes gabala platība nekā norādīts prasībā, neprecizējot, tieši kādi pierādījumi tiks iesniegti un kāpēc tie netika iesniegti pirmās instances tiesā.”²⁶⁹

“No iesniegtās apelācijas sūdzības redzams, ka atbildētājs tai pievienojis izdruku no Valsts Kadastra reģistra par ēku [adrese]. (..) Ņemot vērā, ka apelācijas sūdzībā nav norādīts uz objektīviem un attaisnojošiem iemesliem, kuru dēļ iepriekš minēta izdruka no Valsts Kadastra reģistra nav tikusi iesniegta pirmās instances tiesā, jāsecina, ka iesniegtā apelācijas sūdzība neatbilst Civilprocesa likuma 416. panta pirmās daļas 6. punktam.”²⁷⁰

Piezīme: Civilprocesa likuma tiesību normu sistēma ir vērsta uz to, lai visi atbildētāja iebildumi un tos pamatojošie pierādījumi, būtu noskaidroti jau pirmās instances tiesā (*sk. Senāta 2021. gada 21. jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKC- 925/2021 tēzi*). Turklāt

²⁶⁷ RRTJ tiesneša 27.07.2024. lēmums lietā Nr. C33253424, 1. lpp.

²⁶⁸ RRTJ tiesneša 21.06.2023. lēmums lietā C33314023, 5. un 6. punkts.

²⁶⁹ RRTJ tiesneša 28.10.2024. lēmums lietā Nr. C33295424, 3.1. punkts.

²⁷⁰ RRTJ tiesneša 02.12.2024. lēmums lietā Nr. C33295424, 3. punkts.

pierādījumu iesniegšanu apelācijas instancē ierobežo Civilprocesa likuma 430. panta ceturtā daļa. Pierādījumi, kuriem ir nozīme lietā (*sk. Civilprocesa likuma 94. pantu*) var tikt pieņemti tikai, ja tos nebija iespējams pieteikt lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā vai tiek konstatēts attaisnojošs iemesls, kāpēc tie netika iesniegti pirmās instances tiesā (*sk. Senāta 2021. gada 21. jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKC- 925/2021, 2. punktu*).

Civilprocesa likuma 416. panta pirmās daļas 7. punkts (*sūdzības iesniedzēja lūgums*):

“Apelācijas sūdzības lūgumu daļā, cita starpā, lūgts gan atcelt Rīgas rajona tiesas 2024. gada 3. aprīļa spriedumu, gan izskatīt lietu pēc būtības un pieņemt jaunu spriedumu. No minētā tiesnese konstatē, ka, pirmkārt, apelācijas sūdzībā ir izteikti divi viens otru izslēdzoši lūgumi, jo jauna sprieduma taisīšana lietā nav iespējama vienlaikus ar pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanu. Atbilstoši Civilprocesa likuma 427. pantam un 432. pantam šie lūgumi ir procesuāli nesavienojami. Tādējādi atbildētājam ir jāprecizē apelācijas sūdzībā izteiktos lūgumus, izšķiroties par labu vienam no minētajiem.

Otrkārt, ja atbildētāja precizētajā apelācija sūdzībā uzturēs lūgumu par Rīgas rajona tiesas 2024. gada 3. aprīļa sprieduma atcelšanu, tad šādu lūgumu nepieciešams arī motivēt. Proti, pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanas pamatojums uzskaitīts Civilprocesa likuma 427. pantā, taču apelācijas sūdzībā tāds nav norādīts atbilstoši minētajai normai.”²⁷¹

“Tiesību doktrīnā norādīts, ka sūdzības iesniedzēja lūgumam apelācijas sūdzībā jābūt izteiktam tā, lai no tā būtu skaidri un nepārprotami saprotams, tieši kādu tiesas nolēmumu viņš vēlas norādītu sprieduma rezolutīvajā daļā (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.¹ nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 706. lpp.*).

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka atbildētājs pārsūdzēto spriedumu “noraida pilnā apjomā”, taču tas nav uzskatāms par apelācijas instances tiesai izteiktu lūgumu, piemēram, atcelt pārsūdzēto spriedumu un noraidīt prasību pilnībā vai daļā.”²⁷²

Iesniedzot apelācijas sūdzības precizējumus, atbildētājs norādījis, ka: “pārsūdzēto spriedumu “noraida pilnībā (pilnā apjomā, kopumā un pilnībā)”. Tomēr tiesnesis atkārtoti atstājis apelācijas sūdzību bez virzības, dodot iesniedzējam laiku izteikt apelācijas instancei nepārprotamu un precīzu lūgumu.”²⁷³

Piezīme: Izpildot Civilprocesa likuma 416. panta 4. un 7. punktu prasības, daļa, kādā spriedums tiek pārsūdzēts, un attiecīgi apelācijas instances tiesai pieteiktie lūgumi, nevar būt savstarpēji pretrunīgi un ir izsakāmi nepārprotami, norādot vēlamo apelācijas instances tiesas sprieduma rezolutīvo daļu.

“Pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanas pamatojums uzskaitīts Civilprocesa likuma 427. pantā. Savukārt, tiesnese konstatē, ka apelācijas sūdzībā nav norādīts lūguma par sprieduma atcelšanu pamatojums, atbilstoši minētajai normai, tas ir, prasītāja apelācijas sūdzība nesatur atsauces uz Civilprocesa likuma 427. panta pirmajā daļā norādītajiem gadījumiem, kad pirmās instances spriedums ir atceļams.

²⁷¹ RRTJ tiesneša 19.04.2024. lēmums lietā Nr. C33364223, 3.2. punkts; sk. arī RRTJ tiesneša 31.10.2024. lēmuma lietā Nr. C33440923, 3.2. punktu.

²⁷² RRTJ tiesneša 28.10.2024. lēmums lietā Nr. C33295424, 3.2. punkts.

²⁷³ RRTJ tiesneša 02.12.2024. lēmums lietā Nr. C33295424, 4. punkts.

Saskaņā ar Civilprocesa 432. panta otrās daļas prasībām apelācijas instances tiesas sprieduma rezolutīvajai daļai precīzi jāatbilst arī 193. panta sestajā daļā paredzētajām prasībām. No iepriekšminētā izriet, ka sūdzības iesniedzēja lūgumam apelācijas sūdzībā jābūt izteiktam tā, lai no tā būtu skaidri un nepārprotami saprotams, tieši kādu tiesas nolēmumu viņš vēlas norādītu sprieduma rezolutīvajā daļā (*Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.1 nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna un A. Laviņa zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, 966. lpp.*).

Nemot vērā minēto, tiesnese norāda, ka apelācijas sūdzības lūgumu daļā ir jānorāda precīzi prasījumi, kas noformulēti atbilstoši likumam, lai apelācijas instances tiesa varētu izspriest strīdu, vadoties pēc apelācijas sūdzības nepārprotamām robežām.

Līdz ar to apelācijas sūdzībā ir precizējama Civilprocesa likuma 416. panta pirmās daļas 7. punktā norādītā informācija atkarībā no tā, kādā apjomā prasītājs pārsūdz pirmās instances spriedumu, vienlaikus precizējot apelācijas sūdzību, lai tās aprakstošā daļā norādītais saturs atbilst prasītāja izteiktajam lūgumam lūgumu daļā.”²⁷⁴

²⁷⁴ Piem. sk.: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2025. gada 25. marta lēmuma lietā Nr. C68281022, 6.1. punktu; Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2025. gada 30. aprīļa lēmuma lietā Nr. C770850624, 6.-7. punktu.

VII. TIESĀŠANĀS IZDEVUMU ATLĪDZINĀŠANA

Piezīme: tiesas izdevumu atlīdzināšanas regulējuma mērķis ir nodrošināt, ka puse, kas nepamatoti izvairījusies no citas personas tiesību ievērošanas, nes ar šādu rīcību saistītos tiesas izdevumus (sk. *Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2016, 146. lpp., sal. sk. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 421. lpp.*).

Analoģiski Civilprocesa likuma 42. panta otrās daļas otrais teikums šādā gadījumā paredz atbildētāja pienākumu atlīdzināt valstij arī tos tiesas izdevumus, kas nav samaksāti iepriekš.

“Iztulkojot Civilprocesa likuma 41. pantu sistēmiski ar šā likuma 193. panta sesto daļu secināms, ka jautājumu, kas saistīts ar tiesas izdevumu piedziņu, tiesai jāizlemj bez īpaša personas lūguma, izņemot gadījumus, kad tiesību normas tiesiskais sastāvs tieši paredz, ka tiesas izdevumu atlīdzināšanai nepieciešams personas lūgums (piemēram, Civilprocesa likuma 41. panta otrās daļas trešais teikums un trešā daļa) (sal. sk. *Senāta 2018. gada 3. septembra sprieduma lietā Nr. SKC-240/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0903.C32322414.2.S), 10. punktu*).”²⁷⁵

Atzīmējams, ka gadījumos, kad ir saņemts lūgums par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu, jo atbildētājs pēc prasības celšanas ir labprātīgi izpildījis prasību (Civilprocesa likuma 41. panta otrās daļas trešais teikums), “[t]iesas uzdevums ir detalizēti izvērtēt apstākļus, ko prasītāja norādījusi kā pamatu celtās prasības neuzturēšanai, secīgi izvērtējot no tā izrietošo jautājumu, vai atbildētājam ir jāatlīdzina prasītājam radušos tiesas izdevumus, jo tikai gadījumā, ja prasītāja neuztur savus prasījumus tāpēc, ka atbildētāja tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājusi, tiesai ir likumīgs pamats piedzīt no atbildētājas prasītājas samaksātos tiesas izdevumus. Šajā jautājumā ir izveidojusies arī stabila tiesu prakse (sk. *Senāta 2025. gada 19. jūnija lēmuma lietā Nr. SKC-433/2025, 8.3. punktu; Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 28. aprīļa lēmuma lietā Nr. C75016424 (ECLI:LV:RAT:2025:0428.C75016424.10.L), 13.1. punktu; Zemgales apgabaltiesas 2020. gada 15. aprīļa lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-0351-20/10 (ECLI:LV:ZAT:2020:0415.C73484719.17.L), 5. punktu; Vidzemes apgabaltiesas 2025. gada 17. aprīļa lēmuma lietā ar arhīva Nr. CA-0074-25/3 (ECLI:LV:VAT:2025:0417.C71280823.9.L), 9. punktu*).”²⁷⁶

Tas pamatots ar apsvērumu, ka: “ievērojot civilprocesā pastāvošo dispozitivitātes un sacīkstes principu, lūgums par tiesas izdevumu piedziņu prasītājam jāpamato, proti, jāpierāda, ka, pirmkārt, prasījumus atbildētāja apmierinājusi pēc prasības celšanas, un, otrkārt, ka pēdējā to darījusi labprātīgi” (sk. *Senāta 2025. gada 19. jūnija lēmuma lietā Nr. SKC-433/2025, 8.2. punktu*).

Tēmas:

- Izdevumu, kas radušies, izpildot saistības brīdinājuma kārtībā, atlīdzināšana
- Advokāta izdevumu atlīdzināšana
- Lietas atzīšana par sarežģītu

²⁷⁵ Sal. sk.: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2025. gada 20. jūnija lēmuma lietā Nr. C33561424, 7.1. punktu.

²⁷⁶ Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2025. gada 20. jūnija lēmums lietā Nr. C33561424, 7.2. punkts.

Izdevumu, kas radušies, izpildot saistības brīdinājuma kārtībā, atlīdzināšana:

“Tiesa norāda, ka ar brīdinājuma izsniegšanu saistīto izdevumu 4 *euro* piedziņa nav pamatota, jo šie izdevumi ir tiesāšanās izdevumi, kas radušies Zemgales rajona tiesas lietvedībā esošā lietā Nr. 3-12/04554-22. Civilprocesa likums neparedz tiesas izdevumus, kas radušies vienā civilprocesā, piedzīt citā civilprocesā, ievērojot, ka jautājums par tiesu izdevumiem pieder procesuālām, bet ne materiālām tiesībām (*sk. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 421. lpp.*). Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītājas lūgums par ar brīdinājuma izsniegšanu saistīto izdevumu 4 *euro* piedziņu ir noraidāms.”²⁷⁷

“Tā kā neviena Civilprocesa likuma norma neparedz, izskatot lietu prasības tiesvedības kārtībā, atlīdzināt prasītājam citas lietas ietvaros samaksātos tiesas izdevumus, un tā kā Civilprocesa likuma 406.⁶ panta trešajā daļā likumdevējs ir neregulējis jautājumu par tiesas izdevumiem, kas samaksāti tiesvedībai saistību piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā, lūgums par iepriekš norādītās valsts nodevas piedziņu ir noraidāms, jo minētā valsts nodeva nav atzīstama par izdevumiem, kas saistīti ar konkrētās lietas izskatīšanu, tāpat tā nav uzskatāma arī par zaudējumiem materiālo tiesību normu izpratnē.”²⁷⁸

“Kā pierādījumu valsts nodevas samaksai, prasītājs pieteikumam pievienojis četrus “[nosaukums]” AS maksājuma dokumentus, proti, 2019. gada 18. jūlija maksājuma uzdevumu par valsts nodevas apmaksu 158,94 *euro* apmērā, 2019. gada 1. novembra maksājumu 64,33 *euro*, 2022. gada 25. februāra maksājumu 48,04 *euro* un 2023. gada 5. janvāra maksājumu 60,92 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 406.⁶ panta trešo daļu pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas nav šķērslis atkārtotai pieteikuma iesniegšanai par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā vai prasības celšanai prasības tiesvedības kārtībā. Šajos gadījumos samaksātā valsts nodeva tiek ieskaitīta.

Atbilstoši minētajam arī šajā lietā tika ieskaitīta lietā Nr. 3-12/07480-22/62 samaksātā valsts nodeva 48,04 *euro*, kas attiecīgi piedzenama no atbildētāja. Tāpat 2023. gada 5. janvāra maksājums 60,92 *euro* ir saistīts ar izskatāmo civillietu. Savukārt valsts nodevas maksājumi 158,94 *euro* un 64,33 *euro* nav pamatoti, jo tie ar spriedumu jau ir piedzīti prasītājas labā citās tiesvedībās – ar Kurzemes rajona tiesas 2019. gada 11. decembra aizmugurisku spriedumu civillietā Nr. C68414619 (C-3660-19/6) un ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021. gada 25. februāra spriedumu civillietā Nr. C68496520 (C-2381-21/9).”²⁷⁹

Piezīme: pie secinājuma, ka prasītājs prasības tiesvedībā nevar pretendēt uz izdevumu piedziņu, kas radušies saistību izpildes brīdinājuma kārtībā, nāca arī Vidzemes apgabaltiesa 2020. gada 12. maija spriedumā lietā Nr. C71321119 (CA0217-20/3).

Senāta praksē nostiprinājusies atziņa, ka jautājums par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu, t.sk., to izdevumu, kas radušies, lietas vešanai pilnvarojot pārstāvi, izšķirams saskaņā ar Civilprocesa normām un materiālo tiesību normas (Civillikuma normas par zaudējumu atlīdzību) nav piemērojamas (*piem. sk.: Senāta 2016. gada 22. februāra lēmuma lietā Nr. SKC-1073/2016, 5.2. punktu un tajā norādīto Senāta praksi; Senāta 2011. gada*

²⁷⁷ RRTJ 28.11.2023. spriedums lietā Nr. C33256823, 7. punkts.

²⁷⁸ RRTJ 16.06.2023. spriedums lietā Nr. C33311723, 6. punkts.

²⁷⁹ RRTJ 05.09.2023. spriedums lietā Nr. C33273723, 6. punkts.

6. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-143/2011, 7. punktu; Senāta 2009. gada 21. janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-6/2009, 4.-5.lpp.).

Advokāta izdevumu atlīdzināšana:

“Civilprocesa likuma 44. panta regulējums noteic, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi atlīdzināmi prasītājam, savukārt no lietas materiāliem neizriet, ka prasītājam MAS “[nosaukums]” lietā būtu radušies izdevumi zvērināta advokāta palīdzības samaksai, jo zvērinātas advokātes [vārds uzvārds] rēķins par sniegto juridisko palīdzību ir izrakstīts SIA “[nosaukums]”, ko tā arī apmaksājusi.

Tā kā SIA “[nosaukums]” lietā nav uzskatāma par prasītāju, jo nepiesaka patstāvīgus prasījumus pret atbildētāju, tiesa atzīst, ka MAS “[nosaukums]” lūgums par izdevumu zvērināta advokāta palīdzības samaksai piedziņu kā nepamatots ir noraidāms.”²⁸⁰

Piezīme: atbilstoši Civilprocesa likuma 41. panta pirmajai daļai pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus, turklāt ar terminu “samaksātos” šajā gadījumā nepārprotami jāsaprot tādi izdevumi, kuri jau cēlušies nevis priekšā stāvoši (atzīmējams, ka piedzen arī tos izdevumus, par kuriem attiecīgajā lietā izrakstīts rēķins, kas vēl nav apmaksāts). Papildus jāuzsver, ka priekšnoteikums tam, lai šis jautājums tiktu pozitīvi atrisināts, ir procesa dalībnieka aktīva darbība, iesniedzot pierādījumus par samaksātajām summām un to rašanās pamatu (*piem. sk.: Senāta 2018. gada 3. septembra sprieduma lietā Nr. SKC-240/2018, 10. punktu ar atsauci uz Senāta 2016. gada 22. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-204/2016, 6. punktu*).

Ja puse lietas iztiesāšanas laikā vispār nav lūgusi piespriet viņai tiesu un lietas vešanas saistītos izdevumus, tad pēc tam viņa zaudē tiesību tos pieprasīt (*sk. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 423. lpp.*).

Lietas atzīšana par sarežģītu (Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta “e” apakšpunkta izpratnē):

“Vērtējot izskatāmās lietas sarežģītību, tiesa ņem vērā, ka tiesvedībā iesaistīti tikai divi lietas dalībnieki un lietas izskatīta vienā tiesas sēdē, uz kuru atbildētājs nebija ieradies. Prasījumi par pārvaldīšanas izdevumu un komunālo pakalpojumu maksājumu parāda piedziņu nav vērtējami kā sarežģīti. Lai gan tiesa lietas ietvaros bija noteikusi prasītājam pienākumu iesniegt papildu pierādījumus, tiesas ieskatā prasītājas pārstāvim nebija jāveic darbības, lai iegūtu liela apjoma informāciju, jo iesniegtie pierādījumi iegūti no publiskiem reģistriem vai veikti atvasinājumi no prasītājas rīcībā esošajiem dokumentiem. Ievērojot minēto, tiesa izskatāmo lietu neatzīst par sarežģītu.”²⁸¹

²⁸⁰ RRTJ 30.05.2023. spriedums lietā Nr. C33264023, 3. punkts; sk. arī: RRTJ 09.08.2023. sprieduma lietā Nr. C33286523, 3. punktu; RRTJ 14.09.2023. sprieduma lietā Nr. C33307123, 3. punktu; RRTJ 27.10.2023. sprieduma lietā Nr. C33305123, 7. punktu; RRTJ 17.01.2024. sprieduma lietā Nr. C33352223, 7. punktu.

²⁸¹ RRTJ 28.06.2024. spriedums lietā Nr. C33354623, 7. punkts.

KOPSAVILKUMS

1. Konstatējama problēma, ka prasītāji pēc prasības pieteikuma atstāšanas bez virzības, nevis iesniedz pieteikumu par trūkumu novēršanu vai pārsūdz tiesneša lēmumu, bet pēc prasības pieteikuma uzskatīšanas par neiesniegtu atkārtoti iesniedz tiesā tādu pašu prasības pieteikumu, nelabojot jau iepriekš norādītās kļūdas. Tas neatbilst procesuālo tiesību godprātīgas izmantošanas principam.
2. Aprēķinam jābūt sadalītam pa konkrētām pozīcijām (pamatparāds, likumiskie nokavējuma procenti, līgumiskie procenti, līgumsods u.c.), jāatklāj formula, kādā veidā rēķinātas piedzenamās summas, un jāsaturs matemātiskais aprēķins, kurā atklātas darbības, kuru rezultātā prasītāja nonākusi pie konkrētas summas, jānorāda laika posms par kādu piedzenamās summas aprēķinātas, to skait norādot konkrētu dienu skaitu. Ja parādnieks veicis kādus maksājumus, aprēķinā jānorāda, kādās pozīcijās ieskaitīti veiktie maksājumi. Aprēķinā jānorāda parāda veidošanās kārtība.
3. Aprēķins, kas norādīts rēķinos, pirmstiesas brīdinājumos u. tml. nav uzskatāms par aprēķinu Civilprocesa likuma 128. panta otras daļas 4. panta izpratnē, jo šādi dokumenti nav prasības pieteikuma rekvizīti. Aprēķinam jābūt norādītam vai nu prasības pieteikumā vai atsevišķā dokumenta veidā pielikumā.
4. Lūdzot tiesu piedzīt no atbildētāja parādu, kas izriet no aizdevuma līguma, prasītājam jāiesniedz pierādījumi par aizdevuma izsniegšanu. Aizdevuma izsniegšanu nevar pierādīt paša prasītāja vai sākotnējā aizdevēja apliecinājums vai izziņa par naudas summas izsniegšanu.
5. Ja aizdevuma līgums noslēgts ar distances līdzekļu starpniecību, piemēram, aizdevēja tīmekļa vietnē, un līgums nesatur pušu parakstus, prasītājam jānorāda kā notika aizņēmēja identificēšana un jāiesniedz pierādījumi, kas to apliecina. Proti, prasītājam jāpamato, ka iesniegtie pierādījumi ir saistāmi ar aizdevuma līgumu par kuru celta prasība. Paskaidrojumiem un pierādījumiem jābūt tādiem, lai jebkura persona bez speciālām zināšanām varētu saprast to saikni ar noslēgto aizdevuma līgumu un atbildētāju.
6. Komisijas maksa par aizņēmēja reģistrāciju aizdevēja tīmekļa vietnē ne vienmēr ir pietiekams pierādījums, lai secinātu, ka atbildētājs piekrita aizdevuma līguma noteikumiem, īpaši, ja komisijas maksa veikta vairākus gadus pirms aizdevuma līguma, par kuru celta prasība, noslēgšanas.
7. Prasītājam jānorāda juridiski svarīgi lietas apstākļi (juridiski fakti un cēloņi), nevis vispārīgi jāatreferē līguma un likuma normas. Proti, prasībā jāapraksta, kāda ir šo normu saikne ar atbildētāja rīcību. Turklāt pats par sevi apstāklis, ka prasības pieteikumam pievienoti dažādi rakstveida pierādījumi, neatbrīvo prasītāju no pienākuma norādīt prasības pieteikumā konkrētus apstākļus, ko pierāda pievienotie pierādījumi.
8. Lūdzot tiesu piedzīt no atbildētāja parāda ārpustiesas piedziņas izdevumus, prasītājam jāiesniedz tiesā pierādījumi, kas apliecina, paziņojuma sagatavošanu un nosūtīšanu, citas parāda piedziņas procesā veiktās darbības, kā arī jāiesniedz derīga parāda piedziņas licence.
9. Ja prasība pamatota ar cesijas līgumu, prasītājam jāiesniedz visi cesijas līguma noslēgšanu pamatojošie pierādījumi, tajā skaitā, cesijas līgumu parakstījušo pušu pilnvarojums noslēgt cesijas līgumu. Cesijas līgumā jābūt norādītām konkrētām un identificējamām saistībām, cedētājiem prasījumiem un cesijas līguma noslēgšanas datumam. Ja cesijas līgumā norādīts,

- ka cedētā līguma darbības termiņš beigsies nākotnē, t.i., pēc cesijas līguma parakstīšanas datuma, prasītājam jānorāda, kā tika noteikts cedētā līguma beigu datums.
10. Prasības pieteikuma pielikumu tulkojumam jāattiecas uz konkrētu un identificējamu dokumentu, vispārīgu jēdzienu tulkojums nav pietiekams. Proti, iesniegtajam dokumenta tulkojumam precīzi jāatspoguļo konkrētā oriģinālā dokumenta saturs, jo tulkojuma mērķis ir faktiski aizstāt oriģinālo dokumentu, lai tiesai bez nepieciešamības to nebūtu jāizskata.
 11. Ja dokumenti atbildētājam nosūtāmi ar Hāgas 1965. gada konvenciju vai Regulu 2020/1784, no judikatūras un tiesību doktrīnas nostājas ir apšaubāma prasības pieteikuma atstāšanas bez virzības, ja prasītājs nav iesniedzis dokumentu tulkojumus. Tulkojumu tiesa pieprasīs, ja būs saņemts atbildētāja atteikums pieņemt dokumentus.
 12. Prasībā jānorāda konkrēts lietas piekritības pamats, kuru prasītājam jāpamato. Ja prasības pieteikumā norādīti vairāki savstarpēji izslēdzoši piekritības pamati, tas ir pamats prasības pieteikuma atstāšanai bez virzības, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 6. punktu. Tiesa pārbauda tikai prasības pieteikumā norādīto piekritības pamatu. Tiesai nav pienākuma pēc savas iniciatīvas noteikt piekritības pamatu, kas nav norādīts prasības pieteikumā. Turklāt prasītājam pašam aktīvi jārikojas, lai noteiktu lietas piekritību.
 13. Vienkāršotās procedūras lietās nevar pieņemt aizmugurisku saīsināto spriedumu, jo tas pārkāptu atbildētāja tiesības uz motivēta sprieduma saņemšanu.
 14. Konstatējama jēdzienu nekonsekvence strīdos par kavējuma maksas piedziņu, pamatojoties uz Ministru kabineta 2014. gada 21. janvāra noteikumu Nr. 50 "Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi" 87. punktu – daļā nolēmumu tiek lietots jēdziens "līgumiskie (nolīgtie) nokavējuma procenti", tomēr terminoloģiski precīzāk ir "nokavējuma maksa".
 15. Pilngadīgiem bērniem, ceļot prasību par uzturlīdzekļu piedziņu no vecākiem, jāpierāda: 1) nepieciešamo uzturlīdzekļu apmērs, 2) nespēja sevi apgādāt pašam, 3) vecāku mantas stāvoklis. Tiesa uzturlīdzekļu apmēru nosaka, samērojot bērna vajadzības un vecāku mantas stāvokli.
 16. Ja prasīts piedzīt uzturlīdzekļus Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumos Nr. 37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" noteiktajā apmērā, personai jāvērsas ar prasību tiesā un tiesai nav pamata atteikties pieņemt prasības pieteikumu, norādot, ka prasītājam sākotnēji jāvērsas Uzturlīdzekļu garantijas fondā.
 17. Vienkāršotās procedūras ietvaros tiesa var izskatīt lūgumu par pagaidu lēmuma pieņemšanu par uzturlīdzekļu piedziņu.
 18. Konstatējama prakses nekonsekvence jautājumā par komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšanu un atbildes sniegšanu atbilstību patērētāju tiesībām. Ņemot vērā, ka šāda komisijas maksa nav uzskatāma par finanšu pakalpojumu un šādi, neapspiesti, līguma noteikumi rada būtisku neatbilstību pušu tiesībās un pienākumos, un šī neatbilstība ir par sliktu patērētājam, jāsecina, ka komisijas maksa par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšanu un atbildes sniegšanu neatbilst patērētāju aizsardzības tiesībām.
 19. Prasība, kas izriet no lidojuma kavēšanās, ir ceļamas likuma "Par aviāciju" noteiktajā termiņā, t. i., 2 gadu laikā no brīža, kad lidojumam bija jānotiek, un šajā gadījumā nav pamata piemērot vispārējo Civillikumā noteikto noilguma termiņu.
 20. Prasījumā par kompensācijas piedziņu sakarā ar lidojuma kavēšanos, prasītājam nav sākotnēji jāvērsas Patērētāju tiesību aizsardzības centrā.

21. Vienkāršotās procedūras lietās var prasīt morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, ja tā apmērs nepārsniedz Civilprocesa likuma 259.¹⁹ panta otrajā daļā noteikto sliekšni, un prasībā nav pieteikti nemantiska rakstura prasījumi. Prasījums par morālā kaitējuma konstatēšanu, ja tas izteikts kopā ar prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, nav uzskatāms par nemantisku prasījumu, bet par obligātu morālā kaitējuma atlīdzības priekšnoteikumu, kam šādā kontekstā nav patstāvīga rakstura.
22. Ja prasītājs palielinājis prasības summu un tā pārsniedz vienkāršotās procedūras apmēru, tad lietu skata “parastās” tiesvedības kārtībā.
23. Lūdzot tiesu nodrošināt prasību vienkāršotās procedūras lietā, prasītājam jāpierāda, ka atbildētājam nav vai ir maz mantas uz ko prasības apmierināšanas gadījumā vērst piedziņu, vai, ka atbildētājs tīši samazina savu mantu. Savukārt apstāklis, ka atbildētājs ilgstoši nenorēķinās ar saviem kreditoriem un nenokārto savas parāda saistības pats par sevi nerada prasības nodrošināšanas pamatu.
24. Vienkāršotās procedūras lietās prasītājam nav atlīdzināmi izdevumi par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

Literatūra

1. Apse D. Tiesību palīgavotu mijiedarbības aspekti. Promocijai izvirzīto darbu kopsavilkums. Rīga: Latvijas Universitāte, 2013.
2. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933.
3. Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400. pants). Sagatavoja autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums, 1998.
4. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016.
5. Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.¹ nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna un A. Laviņa zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2021.
6. Civilprocesa likuma komentāri. III daļa (61.-86. nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014.
7. Danovskis E. Valsts pārvaldes iestādes statuss un pārstāvība tiesā. Grām.: Likumdošana un tās rezultāts Latvijā: pagātnes mācības, mūdienu tendences, problēmas un risinājumi. Latvijas Universitātes 82. starptautiskās zinātniskās konferences tiesību zinātnes rakstu krājums. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2024.
8. Eiropas Komisijas paziņojums – Skaidrojošas pamatnostādnes par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 261/2004.
9. Kalniņš E. Paziņošanas par notikušo cesiju juridiskā nozīme. Jurista Vārds, 07.07.2015., Nr. 26 (878).
10. Kalniņš E. Privāttiesību teorija un prakse. Raksti privāttiesībās. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005.
11. Krauze R. Īres maksa denacionalizētajos namos. Jurista vārds, 10.04.2007, Nr. 15 (468).
12. Likumprojekta “Grozījumi likumā “Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību”” anotācija.
13. Metodiskais materiāls. Naudas līdzekļu atmaksāšanas process. V.6. Rīga: Tiesu administrācijā, 2023.
14. Torgāns K. Saistību tiesības. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2018.
15. TIS pieteikumu un lietu saraksts.
16. Vārna D. Vienveidīga tiesu prakse kā daļa no tiesībām uz taisnīgu tiesu. Jurista Vārds, 18.12.2018., Nr. 51/52 (1057/1058).
17. Voitešonoka V. Problēmjautājumi, iesniedzot un sagatavojot prasības pieteikumus tiesā. Jurista Vārds, 23. oktobris 2012/Nr. 43 (742).

Juridiskās prakses materiāli

Tiesu prakses apkopojumi

1. Rīgas apgabaltiesas pētījums "Personu atbrīvošana no tiesas izdevumu un drošības naudas samaksas valsts ienākumos civillietās". Rīga: [b.i.], 2020.
2. Ose D. Latvijas Republikas Augstākā tiesa. Tiesu prakse prasības nodrošināšanas lietās. Tiesu prakses apkopojums. Rīga: [b.i.], 2015.

Senāta prakse

1. Senāta 19.06.2025. lēmums lietā Nr. SKC-433/2025.
2. Senāta 09.05.2024. lēmums lietā Nr. SPC-5/2024.
3. Senāta senatoru Dzintras Baltas, Intara Bistera, Ināras Gardas, Valerija Maksimova, Normunda Salenieka un Kristīnes Zīles 06.04.2023. atsevišķas domas lietā Nr. SPC-1/2023.
4. Senāta 21.07.2021. rīcības sēdes lēmums lietā Nr. SKC- 925/2021.
5. Senāta 23.07.2020. lēmums lietā Nr. SKC-1105/2020.
6. Senāta 12.12.2019. spriedums lietā SKC-109/2019.
7. Senāta 06.12.2018. spriedums lietā Nr. SKC-292/2018.
8. Senāta 22.10.2018. lēmums lietā Nr. SKC-1602/2018.
9. Senāta 11.10.2018. spriedums lietā Nr. SKC-148/2018.
10. Senāta 03.09.2018. spriedums lietā Nr. SKC-240/2018.
11. Senāta 29.06.2018. lēmums lietā Nr. SPC-20/2018.
12. Senāta 26.01.2018 spriedumu lietā Nr. SKC- 40/2018.
13. Senāta 29.09.2017. spriedums lietā Nr. SKC- 225/2017.
14. Senāta 10.03.2017. spriedums lietā Nr. SKC-70/2017.
15. Senāta 21.10.2016. spriedums lietā Nr. SKC-26/2016.
16. Senāta 22.02.2016. lēmums lietā Nr. SKC-1073/2016 .
17. Senāta 30.11.2015. spriedums lietā Nr. SKC-2482/2015.
18. Senāta 30.04.2015. spriedums lietā Nr. SKC-46/2015.
19. Senāta 29.04.2014. lēmums lietas Nr. SKC-2113/2014.
20. Senāta 30.01.2013. spriedums lietā Nr. SKC-644/2013.
21. Senāta 07.03.2012. spriedums lietā Nr. SKC-94/2012 .
22. Senāta 11.10.2011. spriedums lietā Nr. SKC-278/2011.
23. Senāta 04.08.2011. lēmums lietā Nr. C04255110.
24. Senāta 18.05.2011. spriedums lietā Nr. SKC-863/2011.
25. Senāta 06.04.2011. spriedums lietā Nr. SKC-143/2011.
26. Senāta 21.01.2009. spriedums lietā Nr. SKC-6/2009.

Apgabaltiesu prakse

1. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 20.06.2025. lēmums lietā Nr. C33561424.
2. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 30.04.2025. lēmums lietā Nr. C770850624.
3. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 04.04.2025. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-1120-25/2
4. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 25.03.2025. lēmums lietā Nr. C68281022.
5. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 07.01.2025. spriedums lietā Nr. C33354623.
6. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 14.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2765-23/35.

7. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 08.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2747-20/25.
8. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 29.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2384-24/26.
9. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 28.11.2024. spriedums lietā ar arhīva Nr. CA-1640-24/34.
10. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 28.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2191-24/5.
11. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 15.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2148-24/36.
12. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 14.10.2024. lēmums lietā Nr. C33420424.
13. Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 09.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-0135-24.
14. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 09.07.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-1572-24/23.
15. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 12.06.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-1455-24/5.
16. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 20.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-1032-24/38.
17. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 15.02.2024. lēmums lietā Nr. C33310023.
18. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 24.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-0571-24/8.
19. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 29.11.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2702-23/20.
20. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 29.11.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2735-23/28.
21. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 23.10.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2214-23/36.
22. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 12.10.2023 lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2342-23/20.
23. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 29.07.2023. spriedums lietā ar arhīva Nr. CA-0774-23/14.
24. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 16.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-1240-23/32.
25. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 02.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-0855-23/12.
26. Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 09.02.2023. lēmums lietā Nr. C69400522.
27. Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 24.01.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-0031-23.
28. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 07.07.2022. lēmuma lietā Nr. CA-1701-22/33.
29. Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 07.04.2022. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-0117-22.
30. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 18.02.2021. spriedums lietā ar arhīva Nr. CA-0486-21/34.

31. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 23.09.2020. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2094-21/34.
32. Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 12.05.2020. spriedums lietā Nr. C71321119 (CA-0217-20/3).
33. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 23.04.2020. lēmums lietā Nr. CA-1182-20/35.
34. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 14.05.2019. lēmumu lietā Nr. CA-1450-19/36.
35. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 25.02.2019. lēmums lietā Nr. C61035318 (CA-0911-19/11).
36. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 17.01.2019. lēmums lietā Nr. CA-1013-19/35.
37. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 04.07.2018. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-2841-18/2.
38. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 14.09.2016. lēmums lietā ar arhīva Nr. CA-3427-16/24.
39. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 04.02.2015 spriedums lietā Nr. C33273708.

Rīgas rajona tiesas (Jūrmalā) prakse

Rīgas rajona tiesas (Jūrmalā) spriedumi

1. RRTJ 06.12.2024. spriedums lietā Nr. C33541523.
2. RRTJ 21.11.2024. spriedums lietā Nr. C33490424.
3. RRTJ 08.11.2024. spriedums lietā Nr. C33320724 .
4. RRTJ 28.10.2024. aizmuguriskais spriedums lietā Nr. C33516123.
5. RRTJ 18.10.2024. spriedums lietā Nr. C33265724.
6. RRTJ 08.10.2024. spriedums lietā Nr. C33421224.
7. RRTJ 30.09.2024. spriedums lietā Nr. C33470223.
8. RRTJ 26.09.2024. spriedums lietā Nr. C33441823.
9. RRTJ 25.09.2024. spriedums lietā Nr. C33295424.
10. RRTJ 19.09.2024. aizmuguriskais spriedums lieta Nr. C33371224.
11. RRTJ 13.09.2024. spriedums lietā Nr. C33440923.
12. RRTJ 10.09.2024. spriedums lietā Nr. C33294624.
13. RRTJ 02.09.2024. spriedums lietā Nr. C33379524.
14. RRTJ 20.08.2024. spriedums lietā Nr. C33243724.
15. RRTJ 19.08.2024. spriedums lietā Nr. C33264224.
16. RRTJ 16.08.2024. spriedums lietā Nr. C33374024.
17. RRTJ 02.08.2024. spriedums lietā Nr. C33251624.
18. RRTJ 01.08.2024. spriedums lietā Nr. C33375424.
19. RRTJ 16.07.2024. spriedums lietā Nr. C33378124.
20. RRTJ 16.07.2024. spriedums lietā Nr. C33579923.
21. RRTJ 12.07.2024. spriedums lietā Nr. C33256324.
22. RRTJ 28.06.2024. spriedums lietā Nr. C33354623.
23. RRTJ 23.05.2024. spriedums lietā Nr. C33288124.
24. RRTJ 21.05.2024. spriedums lietā Nr. C33426123.

25. RRTJ 14.05.2024. spriedums lietā Nr. C33420423.
26. RRTJ 10.05.2024. spriedums lietā Nr. C33285424.
27. RRTJ 03.04.2024. spriedums lietā Nr. C33364223.
28. RRTJ 28.03.2024. spriedums lietā Nr. C33495023.
29. RRTJ 26.03.2024. spriedums lietā Nr. C33391823.
30. RRTJ 15.02.2024. spriedums lietā Nr. C33562323.
31. RRTJ 09.02.2024. spriedums lietā Nr. C33322523.
32. RRTJ 08.02.2024. spriedums lietā Nr. C33438423.
33. RRTJ 26.01.2024. spriedums lietā Nr. C33357623.
34. RRTJ 17.01.2024. spriedums lietā Nr. C33352223.
35. RRTJ 12.01.2024. spriedums lietā Nr. C33358623.
36. RRTJ 13.12.2023. spriedums lietā Nr. C33438723.
37. RRTJ 13.12.2023. spriedums lietā Nr. C33438923.
38. RRTJ 07.12.2023. spriedums lietā Nr. C33280123.
39. RRTJ 30.11.2023. spriedums lietā Nr. C33438623.
40. RRTJ 28.11.2023. spriedums lietā Nr. C33256823.
41. RRTJ 27.10.2023. spriedums lietā Nr. C33439723.
42. RRTJ 27.10.2023. spriedums lietā Nr. C33305123.
43. RRTJ 20.10.2023. spriedums lietā Nr. C33390123.
44. RRTJ 17.10.2023. spriedums lietā Nr. C33320823.
45. RRTJ 13.10.2023. spriedums lietā Nr. C33384323.
46. RRTJ 06.10.2023. spriedums lietā Nr. C33402923.
47. RRTJ 19.09.2023. spriedums lietā Nr. C33268123.
48. RRTJ 19.09.2023. spriedums lietā Nr. C33287323.
49. RRTJ 19.09.2023. spriedums lietā Nr. C33330823.
50. RRTJ 14.09.2023. spriedums lietā Nr. C33307123.
51. RRTJ 05.09.2023. spriedums lietā Nr. C33273723.
52. RRTJ 01.09.2023. spriedums lietā Nr. C33280023.
53. RRTJ 30.08.2023. sprieduma lietā Nr. C33561822.
54. RRTJ 09.08.2023. spriedums lietā Nr. C33286523.
55. RRTJ 16.06.2023. spriedums lietā Nr. C33311723.
56. RRTJ 15.06.2023. spriedums lietā Nr. C33325423.
57. RRTJ 30.05.2023. spriedums lietā Nr. C33264023.
58. RRTJ 25.05.2023. sprieduma lietā Nr. C33451622.
59. RRTJ 24.02.2023. sprieduma lietā Nr. C33472622.

Rīgas rajona tiesas (Jūrmalā) lēmumi

1. RRTJ tiesneša 18.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1807/31.
2. RRTJ tiesneša 13.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/1032/24.
3. RRTJ 10.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/1015/16.
4. RRTJ tiesneša 06.12.2024. lēmums lietā Nr. C33599224.
5. RRTJ tiesneša 04.12.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/1002/16.
6. RRTJ tiesneša 02.12.2024. lēmums lietā Nr. C33295424.
7. RRTJ tiesneša 20.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0960/16.
8. RRTJ tiesneša 20.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0961/16.

9. RRTJ tiesneša 20.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0962/16.
10. RRTJ tiesneša 15.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0940/16.
11. RRTJ tiesneša 15.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0946/16.
12. RRTJ tiesneša 12.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0926/16.
13. RRTJ tiesneša 07.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr.3-11/0913/23.
14. RRTJ tiesneša 05.11.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0905/16.
15. RRTJ tiesneša 31.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0894/16.
16. RRTJ tiesneša 31.10.2024. lēmums lietā Nr. C33440923.
17. RRTJ tiesneša 30.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0889/16.
18. RRTJ tiesneša 28.10.2024. lēmums lietā Nr. C33295424.
19. RRTJ tiesneša 25.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0877/30.
20. RRTJ tiesneša 14.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0836/31.
21. RRTJ tiesneša 09.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0816/24.
22. RRTJ tiesneša 09.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0823/23.
23. RRTJ 09.10.2024. lēmums lietā Nr. C33499724.
24. RRTJ 08.10.2024. lēmums lietā Nr. C33239724.
25. RRTJ tiesneša 07.10.2024. lēmums lietā Nr. C33532624.
26. RRTJ tiesneša 07.10.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0806/16.
27. RRTJ tiesneša 02.10.2024. lēmums lietā Nr. C33486023.
28. RRTJ tiesneša 24.09.2024. lēmums lietā Nr. C33518724.
29. RRTJ tiesneša 18.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0747/30.
30. RRTJ tiesneša 18.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1264/31.
31. RRTJ tiesneša 17.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0743/30.
32. RRTJ tiesneša 13.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0735/16.
33. RRTJ tiesneša 13.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1220/16.
34. RRTJ tiesneša 10.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1192/16.
35. RRTJ tiesneša 09.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0712/16.
36. RRTJ tiesneša 09.09.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0714/16.
37. RRTJ tiesneša 02.09.2024. lēmums ar lietā ar arhīva Nr. 3-11/0687/16.
38. RRTJ tiesneša 30.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0677/16.
39. RRTJ tiesneša 29.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0587/16.
40. RRTJ tiesneša 29.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0671/16.
41. RRTJ tiesneša 28.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0566/16.
42. RRTJ tiesneša 26.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0655/16.
43. RRTJ tiesneša 26.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0653/16.
44. RRTJ tiesneša 26.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0650/16.
45. RRTJ tiesneša 23.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0646/24.
46. RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0645/16.
47. RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0642/16.
48. RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0641/16.
49. RRTJ tiesneša 22.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0640/16.
50. RRTJ tiesneša 19.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0624/16.
51. RRTJ tiesneša 19.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0625/16.
52. RRTJ tiesneša 14.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0603/24.
53. RRTJ tiesneša 14.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0610/16.
54. RRTJ tiesneša 14.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0605/24.

55. RRTJ tiesneša 12.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0600/24.
56. RRTJ tiesneša 12.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0599/16.
57. RRTJ tiesneša 09.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0591/16.
58. RRTJ tiesneša 08.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0587/16.
59. RRTJ tiesneša 06.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0584/16.
60. RRTJ tiesneša 02.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0574/16.
61. RRTJ tiesneša 02.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0576/16.
62. RRTJ tiesneša 31.07.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0467/16.
63. RRTJ tiesneša 30.07.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0566/16.
64. RRTJ tiesneša 27.07.2024. lēmums lietā Nr. C33253424.
65. RRTJ 26.07.2024. lēmums lietā Nr. C33239724.
66. RRTJ tiesneša 19.07.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0539/16.
67. RRTJ tiesneša 03.07.2024. lēmums lietā Nr. C33408423.
68. RRTJ 25.06.2024. lēmums lietā Nr. C33420424.
69. RRTJ tiesneša 29.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0410/16.
70. RRTJ tiesneša 20.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0324/31.
71. RRTJ tiesneša 22.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0394/30.
72. RRTJ tiesneša 15.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0375/23.
73. RRTJ tiesneša 13.05.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0371/23.
74. RRTJ tiesneša 28.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0284/30.
75. RRTJ tiesneša 19.04.2024. lēmums lietā Nr. C33364223.
76. RRTJ tiesneša 17.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0312/16.
77. RRTJ tiesneša 17.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0250/8.
78. RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā Nr. C33337124.
79. RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0294/16.
80. RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0297/27.
81. RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0304/31.
82. RRTJ tiesneša 15.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0293/16.
83. RRTJ tiesneša 12.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0463/23.
84. RRTJ tiesneša 12.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0290/16.
85. RRTJ tiesneša 11.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0283/23.
86. RRTJ tiesneša 10.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0281/27.
87. RRTJ tiesneša 04.04.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0187/23.
88. RRTJ tiesneša 22.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0242/16.
89. RRTJ tiesneša 13.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0291/27.
90. RRTJ tiesneša 13.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0211/30.
91. RRTJ tiesneša 01.03.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0179/16.
92. RRTJ tiesneša 28.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0168/23.
93. RRTJ tiesneša 26.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0160/16.
94. RRTJ tiesneša 26.02.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0030/16.
95. RRTJ tiesneša 23.02.2024. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0153/16.
96. RRTJ tiesneša 21.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0137/27.
97. RRTJ tiesneša 21.02.2024. lēmums lietā Nr. C33310023.
98. RRTJ tiesneša 22.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0144/8.
99. RRTJ 21.02.2024. lēmums lietā Nr. C33371923.
100. RRTJ tiesneša 09.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0093/30.

101. RRTJ 07.02.2024. lēmums lietā Nr. C33423323.
102. RRTJ tiesneša 07.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0135/16.
103. RRTJ tiesneša 05.02.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0071/23.
104. RRTJ tiesneša 19.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0034/30.
105. RRTJ tiesneša 17.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0030/16.
106. RRTJ tiesneša 15.01.2024. lēmums lietā Nr. C33354623.
107. RRTJ tiesneša 10.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0697/16.
108. RRTJ tiesneša 09.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0025/30.
109. RRTJ tiesneša 04.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0002/16.
110. RRTJ tiesneša 02.01.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0001/23.
111. RRTJ tiesneša 15.12.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0630/16.
112. RRTJ tiesneša 15.12.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0789/24.
113. RRTJ tiesneša 11.12.2023. lēmums lietā Nr. C33310023.
114. RRTJ tiesneša 27.11.2023. lēmums lietā Nr. C33354623.
115. RRTJ 23.11.2023. lēmums lietā Nr. C33358623.
116. RRTJ tiesneša 03.11.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0699/16.
117. RRTJ tiesneša 01.11.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1190/27.
118. RRTJ 27.10.2023 lēmums lietā Nr. C33433423.
119. RRTJ tiesneša 26.10.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0673/23.
120. RRTJ 10.10.2023. lēmums lietā Nr. C33358623.
121. RRTJ 26.09.2023. lēmuma lietā Nr. C33280123.
122. RRTJ tiesneša 26.09.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0604/30.
123. RRTJ tiesneša 15.09.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/1010/23.
124. RRTJ tiesneša 15.09.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0576/16.
125. RRTJ 12.09.2023. lēmums lietā Nr. C33412723.
126. RRTJ 08.09.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. C33392923.
127. RRTJ tiesneša 18.08.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0496/29.
128. RRTJ tiesneša 18.08.2023. lēmums lietā Nr. C33431523.
129. RRTJ tiesneša 15.08.2024. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0614/16.
130. RRTJ tiesneša 31.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0468/16.
131. RRTJ tiesneša 28.07.2023. lēmuma lietā ar arhīva Nr. 3-11/0465/24.
132. RRTJ tiesneša 27.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0806/23.
133. RRTJ tiesneša 26.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0461/16.
134. RRTJ tiesneša 24.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0451/24.
135. RRTJ tiesneša 21.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0443/23.
136. RRTJ tiesneša 21.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0449/16.
137. RRTJ tiesneša 21.07.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0444/23.
138. RRTJ tiesneša 29.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0414/23.
139. RRTJ tiesneša 29.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0413/23.
140. RRTJ tiesneša 28.06.2023. lēmums lietā Nr. C33333223.
141. RRTJ tiesneša 21.06.2023. lēmums lietā Nr. C33314023.
142. RRTJ tiesneša 16.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0387/16.
143. RRTJ tiesneša 13.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0374/16.
144. RRTJ tiesneša 08.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0363/29.
145. RRTJ tiesneša 06.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0649/23.
146. RRTJ tiesneša 16.05.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0310/30.

147. RRTJ tiesneša 05.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0355/23.
148. RRTJ tiesneša 05.06.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0352/23.
149. RRTJ tiesneša 22.05.2023. lēmums lietā Nr. C33333223.
150. RRTJ tiesneša 12.05.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0306/16.
151. RRTJ tiesneša 11.05.2023. lēmums lietā Nr. C33367723.
152. RRTJ tiesneša 10.05.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0299/23.
153. RRTJ tiesneša 03.05.2023. lēmums lietā Nr. C33333223.
154. RRTJ tiesneša 21.04.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0264/23.
155. RRTJ tiesneša 19.04.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0259/24.
156. RRTJ tiesneša 06.04.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0238/16.
157. RRTJ tiesneša 22.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-10/0375/29.
158. RRTJ tiesneša 22.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0192/23.
159. RRTJ tiesneša 12.04.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0243/23.
160. RRTJ tiesneša 30.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0220/16.
161. RRTJ tiesneša 28.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0205/30.
162. RRTJ tiesneša 17.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0179/30.
163. RRTJ tiesneša 17.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0178/23.
164. RRTJ tiesneša 16.03.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0171/27.
165. RRTJ tiesneša 20.02.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0121/23.
166. RRTJ tiesneša 13.02.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0095/23.
167. RRTJ tiesneša 08.02.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0088/24.
168. RRTJ tiesneša 17.01.2023. lēmums lietā ar arhīva Nr. 3-11/0039/30.